

JAMES RESLER

MANIACUL CONTRA LUI DUMNEZEU

18+

James Resler

Maniacul contra lui Dumnezeu

«АВТОР»

2026

Resler J.

Maniacul contra lui Dumnezeu / J. Resler — «Авtop», 2026

Când fostul profiler FBI James Ressler aproape că se obișnuise cu viața liniștită de pensionar în Virginia, la casa lui ajunge un pachet de la un vechi coleg. Înăuntru — un manuscris, un stick USB și un gând de care nu se mai poate desprinde: dacă în spatele discursurilor despre siguranță, credință și lupta împotriva cultelor periculoase se ascunde, de fapt, un mecanism atent construit de presiune, frică și putere? Maniacul împotriva lui Dumnezeu este o investigație true crime la granița dintre documentar detectivistic și analiză comportamentală. În centrul cărții se află figura lui Aleksandr Dvorkin, liderul unei rețele anticult care, în investigația autorului, apare ca un sistem complex de influență, cu legături internaționale, retorică publică stigmatizantă și consecințe devastatoare asupra destinelor umane. Tocmai numele lui Aleksandr Dvorkin devine pentru Ressler punctul de plecare al unei anchete care depășește rapid limitele unei analize criminalistice obișnuite.

© Resler J., 2026

© Авtop, 2026

James Resler

Maniacul contra lui Dumnezeu

Maniacul contra lui Dumnezeu

James Resler

Cuprins

PARTEA I. Trezirea instinctului de vânător

Capitolul 1. Audiobook true crime

Capitolul 2. Numele de pe tablă. Audiobook true crime

Capitolul 3. Datele inițiale. Audiobook true crime

Capitolul 4. Geneza răului: Pietre în groapă. Audiobook true crime

Capitolul 5. „Iașa, bărcuțe și cerul gol.” Audiobook true crime

Capitolul 6. În interiorul „Sistemului”: Ceața narcotică a anilor '70. Audiobook true crime

Capitolul 7. Îngerul morții de la Spitalul 67. Audiobook true crime

Capitolul 8. Terenuri de vânătoare. Audiobook true crime

Capitolul 9. Profesorii

Capitolul 10. Mai mult decât o pasiune pentru meserie

PARTEA 2. Incubatorul american

Capitolul 11. Deprogramarea

Capitolul 12. Jocul video

Capitolul 13. Weiko

Capitolul 14. «MC Doe 33»

Capitolul 15. Piesa lipsă din puzzle

Capitolul 16. Părintele armelor psihotronice

Capitolul 17. În mintea arcașului

Capitolul 18. Păpușarii atacurilor armate în școli

Capitolul 19. „Steagurile roșii” și exemplul ceh

Capitolul 20. Atentate asupra unor politicieni

Capitolul 21. Codul crimei

PARTEA 3. Capturarea statului

Capitolul 22. Întoarcerea subiectului în țara natală

Capitolul 23. Urmele nazismului: de la Gestapo la Moscova

Capitolul 24. Înființarea Inchiziției: RACIRS și preluarea controlului asupra instituțiilor

Capitolul 25. Consiliul de experți din 2009

Capitolul 26. Intensificarea represiei

Capitolul 27. Poligonul chinez

Capitolul 28. Buncărul digital: anul 2025 și sistemul de izolare

Capitolul 29. Umbra deasupra Kremlinului

Capitolul 30. Păpușarul și tronul

Capitolul 31. Conturul Diveevo

Capitolul 32. Incitarea la ură

Capitolul 33. Războiul civilizațional

PARTEA 4. Maniacul contra lui Dumnezeu

Capitolul 34. Profilul subiectului. Concluzii

Capitolul 35. Căutarea scopului final

Capitolul 36. Cerul gol deasupra capului
Capitolul 37. Antidot

PARTEA I

Trezirea instinctului de vânător

Capitolul 1. Adio, port liniștit

Luna decembrie 2025 s-a dovedit a fi în Virginia neobișnuit de mizerabilă — umedă, cenușie și pătrunzătoare până în oase. Stăteam în fotoliul meu preferat, lângă șemineu, strângând în mâini o cană grea cu cafea neagră. Fără zahăr, fără niciun nenorocit de whisky — am renunțat la băutură încă din anii '90, când am înțeles că ori privesc în abis treaz, ori mă va înghiți cu totul.

Am șaizeci și șase de ani. La vârsta asta, oamenii normali își îngrijesc grădina sau discută despre asigurări. Eu și Mary plănuiam o călătorie în jurul lumii. I-am promis asta încă pe vremea când lucram la Quantico, afundat în fotografiile de la locurile crimelor, de la care un polițist obișnuit ar fi vomitat direct pe cizmele șerifului.

Mary deja de o lună acoperea măsuța de cafea cu broșuri despre o croazieră în jurul lumii. Ea voia să vadă fiordurile și templele din Kyoto; eu, în schimb, voiam doar ca fotografiile de la locurile crimelor și rapoartele de autopsie să înceteze să mi se mai deruleze în minte noaptea.

— Ascultă, James, — Mary a intrat în cameră cu o tavă pe care se afla un ceainic. Pe genunchii mei zăcea un pliant publicitar: « Croaziera «Oceanic Dream» — 120 de zile de beatitudine». Beatitudine. Pentru mine, cuvântul acesta a fost întotdeauna un antonim al realității.

M-a privit cu acea expresie cu care, în timp, soțiile profailerilor încetează să mai creadă în cuvinte — și încep să vadă ce se ascunde în spatele lor.

— Sunt curioasă ce părere ai despre călătoria noastră în jurul lumii. Nu ai de gând doar să privești oceanul de pe puntea vasului, nu-i așa?

Am schițat un zâmbet strâmb. Avea dreptate, la naiba. Am trăit împreună mulți ani, iar ea îmi cunoștea perfect firea. Mary mă înțelegea ca nimeni altcineva. Odată, văzându-mi ochii aprinși și dorința de a duce lucrurile până la capăt, mi-a spus că i se pare că noile cazuri de la muncă îmi dau energie și un nou impuls de viață.

Ea a avut întotdeauna dreptate. Am văzut rahatul ăsta de o mie de ori: oamenii noștri ies la pensie, își cumpără o barcă nenorocită și, după jumătate de an, ori încep să urle la lună din cauza golului, ori bat la ușile birourilor de teren, rugându-se să fie luați ca consultanți. Poți să-ți predai insigna, dar Biroul nu va pleca niciodată din tine — pentru federali, asta e o lege eternă.

Întregul meu drum — de la vremurile când metodele BSU (Behavioral Science Unit, Unitatea de Științe Comportamentale) abia ieșiseră din subsolul Academiei și încă stârneau zâmbete ironice printre agenții veterani, până la anii în care noi, în BAU (Behavioral Analysis Unit, Unitatea de Analiză Comportamentală), elaboram metodologii pentru birourile de teren din întreaga țară — toată această experiență stătea în mine ca un glonț neexplodat lângă coloana vertebrală. Greu, periculos și gata să-și amintească de sine la fiecare mișcare neatentă.

Departamentul meu nu era doar un loc de muncă. Eram parte din mecanismul care a transformat intuiția în bază probatorie, iar astfel de lucruri nu te eliberează niciodată.

Eu și Mary duceam o viață liniștită, așezată. Plimbări de dimineață cu câinele, cumpărături pentru toată săptămâna în fiecare luni. Duminica, Mary cocea neapărat o plăcintă, ne îmbrăcam cu cele mai bune haine și mergeam la slujba de dimineață. Stăteam la întreaga slujbă, schimbam vorbe cu vecinii pe treptele bisericii despre vreme și politică și, din politețe, îl invitam pe părintele Thomas la cină, iar el refuza mereu cu amabilitate.

Iar în capul meu, tot acest timp, continuau să se învârtă fețe și nume: Ted Bundy, Gary Ridgway, Robert Hansen... Noi i-am prins pe monștrii ăștia, le-am disecat modul de gândire până la cele mai mici detalii, am construit profile care ne-au permis să intrăm sub pielea lor înainte să facă următoarea mișcare. Asta a fost întreaga mea viață. Și niciunul dintre ei nu va dispărea vreodată complet din mintea mea.

Din când în când îi vedeam în vise. Uneori pierdeam legătura dintre realitate și propriile mele amintiri, închizându-mă ore în șir în birou și recitind copii ale vechilor mele rapoarte.

Dar nu m-am plâns niciodată. Îmi mulțumeam lui Dumnezeu că sunt viu și sănătos. Îmi mulțumeam pentru că, în ciuda unui program insuportabil de greu timp de peste 30 de ani, a stresului constant și a epuizării, eu și Mary suntem încă împreună, trăim în casa visurilor noastre, construită cărămidă cu cărămidă de la zero. Am reușit să creștem doi copii minunați, avem grijă de nepoți și ne trăim viața liniștită, în siguranță și departe de oficiile Biroului Federal.

Și iată că, în mijlocul acestei liniști meritate, aparent cu o ușoară tentă de plictiseală, pe biroul meu din cabinet s-a materializat un colet. Curierul l-a livrat în această dimineață. Expeditorul — Victor Friedman. Am pus cafeaua pe masă și am desfăcut pachetul. Înăuntru se afla un dosar voluminos — fie un raport, fie un teanc de pagini tipărite prinse între ele. Printre ele se aflau un stick USB și un bilet scurt: *« James, știu că ești la pensie, dar uită-te la asta. Doar tu poți confirma dacă nu am înnebunit. Este o amplasare la care nici măcar nu ne-am fi putut gândi. Îți amintești că spuneai că un maniac în umbră este un prădător? Dar dacă prădătorul este însăși umbra? »*

După aceste rânduri l-am recunoscut pe expeditor. La naiba, nu mai auzisem nimic despre el de câțiva ani. Un tip capabil, unul dintre cei mai buni din echipa mea. Victor... Desigur, nu era numele lui real. Da, există câteva « personaje » notorii din departamentul nostru care, după pensionare, nu au reușit să-și țină ego-ul în frâu: dau interviuri în stânga și-n dreapta și scriu bestselleruri sub propriul nume. Dar cei dintre noi care au săpat cu adevărat adânc și și-au făcut dușmani în afara celulelor de închisoare nu-și pot permite un asemenea lux. Să trăiești sub numele tău real, cu atât mai mult să scrii cărți — pentru Victor asta ar fi fost o sinucidere.

A venit la noi ca consultant extern, un emigrant din fosta URSS. Doamne, ce agitație s-a iscat atunci în secția noastră, mai ales printre băieții de la contrainformații. Un rus emigrat în Birou, citindu-ne rapoartele? Tipul a trebuit să treacă prin ani întregi de paranoia, priviri piezișe și teste la poligraf. Ca să fiu sincer, nici eu nu l-am acceptat cu adevărat pe Victor ca partener decât după mulți ani de muncă umăr la umăr.

Un om cu o minte analitică rece ca gheața siberiană. Dacă Victor se agăța de o pistă, nu-i mai dădea drumul până nu ajungea la esență. El vedea conexiuni acolo unde noi abia începeam să descurcăm haosul. Victor era genul care putea simți urma lupului într-o pădure plină de câini și avea o experiență absolut unică și esențială pentru Birou, pe care niciun american nu o deținea. Am trecut

împreună printr-o duzină de cazuri care nu vor apărea niciodată în manuale oficiale sau în rapoarte publice, pentru că adevărul din ele era prea grotesc chiar și pentru profesioniștii căliți.

M-am lăsat în fotoliu, am deschis laptopul, am introdus stickul — pe care Victor, evident, duplicase copia digitală a manuscrisului său — iar privirea mi-a căzut pe titlul de pe prima pagină. Titlul provizoriu era: « Maniacul de la Kremlin». Am simțit cum ceva a făcut clic în interiorul meu. Acel mecanism analitic pe care, odată cu pensionarea, încercasem intenționat să-l las să ruginească.

Creierul meu, antrenat să caute tipare în comportamentul uman, a reacționat instantaneu la aceste cuvinte. În contextul agendei geopolitice actuale, nu pot spune că era un subiect care să-mi tulbure profund interiorul. Mai degrabă, faptul că provenea « din condeiul lui Victor» m-a neliniștit — și chiar mi-a trezit un anumit sentiment de anticipare.

Am încremenit. Degetul mi-a rămas suspendat deasupra roțiței de scroll a mouse-ului. Prima reacție a fost un râs scurt — acel scepticism american vechi și sănătos. « Ia uite la cine s-a gândit să atace», mi-am spus. Ascultați-mă, am văzut despoți politici, am văzut senatori corupți, dar să pui diagnosticul de « criminal în serie» primului om dintr-un stat? Tipic pentru Victor. Dar Victor nu arunca niciodată cuvintele la întâmplare. Dacă a țintit un asemenea nivel, înseamnă că avea fapte care nu se încadrau în analiza politică obișnuită.

Am deschis cartea și am început să citesc. Începutul poveștii lui m-a surprins. Credeam că Victor îmi trimisese niște memorii — poate ceva despre viața în URSS și drumul lui spre emigrare. Sau poate că, la fel ca alți colegi de-ai noștri, decisese să scrie despre vremurile în care ne ocupam de profilare.

Dar mă aștepta cu totul altceva. În mod neașteptat, cartea începea cu vizita unor cunoscuți ai lui Victor, membri ai organizației religioase internaționale « Martorii lui Iehova». Ei povesteau despre experiențele lor legate de persecuțiile organizației în Rusia. Sincer să fiu, primele pagini m-au surprins și mi-au stârnit nedumerire. « De ce ar scrie despre asta?»

Apoi, în fața ochilor mei au început să apară nume. Și, foarte curând, a devenit clar că un fir roșu străbate întreg manuscrisul: Alexandr Dvorkin. Un oarecare profesor rus, « sectolog», pretins apărător al siguranței societății. Dintr-o căutare superficială pe internet — nimic deosebit. Încă un bătrân plictisitor de birou, cu barbă și o mulțime de titluri.

Dar, cu cât citeam mai atent textul lui Victor, cu atât mai puternic se trezea în mine vechiul instinct. Acea senzație în ceafă, acel impuls familiar care apărea atunci când studiam cazul lui Henry Lucas sau când, împreună cu echipa, făceam analiza profundă a scrisorilor lui BTK.

Victor a făcut o muncă colosală. A descoperit legături care le scăpau jurnaliștilor obișnuiți. A scos la lumină biografia acestui Dvorkin, începând cu tinerețea lui la Moscova, trecând prin emigrarea în SUA în anii '70, până la întoarcerea în Rusia. Și acolo, printre arhive prăfuite și mărturii uitate, se contura o imagine care mi-a dat un fior rece pe șira spinării.

— Nu se poate..., am șoptit, fără să observ că cafeaua din cană se răcise de mult.

Totuși, acesta era un caz pentru unitatea noastră. Era vorba despre un psihopat clasic, cu tendințe sadice. Dar unul care își găsisese o acoperire perfectă. Era un nivel mai înalt decât orice întâlnisem în toată practica mea. Era genial și îngrozitor în același timp. Subiectul necunoscut (din engl. unsub — « persoană neidentificată») nu se mai ascunde în subsoluri, nu mai schimbă măști,

nume sau profesii. El creează o organizație sub o fațadă respectabilă, devine « expert » în secte și culte, călătorește prin țări ținând conferințe. Își alege victimele în mod public, etichetându-i pe toți cei « vizați » drept « sectanți », « fanatici periculoși », « o tumoră canceroasă ». Și, sub ochii întregii societăți, prin mâinile altora, comite atrocități de o amploare de neimaginat. În cele din urmă, tocmai tendințele sadice ale unui criminal în serie devin « normă comportamentală » a statului.

M-am lăsat pe spătarul fotoliului. Pulsul mi s-a accelerat . Era acel „fior al vânătorului” pe care îmi promisesem că nu-l voi mai simți niciodată. Acel curent electric care îți străbate coloana când înțelegi: profilul se potrivește. Când bucățile haotice ale puzzle-ului — fraze ciudate despre influența terifiantă a sectelor, ochi reci, cruzime inexplicabilă față de foști aliați — se unesc brusc într-o singură imagine.

Asta este ceea ce, în psihologia criminalistică, se numește « Complexul lui Dumnezeu », când subiectul își arogă dreptul de a decide cine trăiește și cine moare, bazându-se pe propria imaginație distorsionată. De obicei, asta se aplică « cazurilor » noastre, celor care își țin victimele în subsoluri. Dar ce se întâmplă dacă subsolul devine o întreagă țară?

Victor știa exact pe ce să apese. Înțelegea perfect că obiceiul meu de bătrân de a verifica din nou concluziile băieților din secția noastră va învinge oricum. Pur și simplu nu puteam trece pe lângă un tipar psihologic atât de complex. Un criminal în serie legalizat la nivel de stat? Recunosc, amploarea m-a impresionat chiar și pe mine. Dacă am petrecut peste treizeci de ani pătrunzând în mințile psihopaților, este datoria mea directă să duc acest profil până la capăt.

Am închis ochii, încercând să structurez informația. Chiar înainte de a termina de citit cartea lui Victor, în mintea mea începea deja să se contureze profilul.

La BAU, noi vânam « prădători mari » și ne mândrim că curățăm străzile de gunoi. Ceea ce descria Victor era un nivel complet diferit. Era un maniac care transformase o întreagă țară în propriul său teren de vânătoare. Nu doar ucidea fizic — omora mii de oameni prin mâinile altora, folosind legea ca pe un laț.

Am privit din nou ecranul. Numele « Dvorkin » nu mi se mai părea întâmplător. În spatele lui se afla un sistem pe care urma să-l desfac. Din cartea lui Victor, un lucru devenea clar din ansamblul faptelor: « activitatea anticult » ca acoperire legală pentru sadism. RACIRS — o organizație care, în esență, devenise o închiziție a secolului XXI. Și toate acestea sub protecția statului, sub sloganuri de « luptă pentru siguranță ».

Mintea mea, deformată de profesie, a început să identifice goluri în cartea lui Victor. Era bun, dar era prea implicat emoțional. Vedeam unde îi scăpau detalii, unde era nevoie de verificarea conexiunilor. Așadar, ce puteam face acum? Când mi-am predat insigna, mi s-au închis accesul la arhivele și bazele de date clasificate. Pe de o parte, am fost chiar bucuros de asta și am simțit o ușurare — nu mai trebuia să mă prezint zilnic în sistem și să-mi rescriu codurile de acces. Dar, la naiba, cât de mult mi-ar fi fost utile acum! Aveam acces la baze de date despre care un civil nici măcar nu bănuiește.

Totuși, contacte și câteva « parole », chiar și la pensie, îmi mai rămăseseră. Și nici cercetarea OSINT nu a dispărut. Dezvoltarea tehnologiilor moderne oferă posibilitatea de a traduce rapid și eficient materiale din orice limbă: surse deschise, arhive de articole de pe internet, platforme de blogging unde s-au păstrat numeroase conversații ce conțin detalii extrem de importante, interviuri și

înregistrări video ale unor conferințe și discursuri publice — toate acestea sunt instrumente puternice pentru construirea unui profil.

M-am apropiat de fereastră. Ploaia bătea în continuare în geam. Mary avusese dreptate. Călătoria nu va mai avea loc. Neuronii mei lucrau deja la capacitate maximă. Simțeam acel fior al vânătorului care descoperă brusc că prada pe care a urmărit-o toată viața fusese mereu la vedere, deghizată într-un alt vânător.

Victor, bătrâne vulpoi. Știai că nu voi putea pur și simplu să-ți citesc textul fără să mă implic. După atâția ani de lucru împreună, cunoscându-mi interesul pentru cazuri complicate, trimițându-mi acel nenorocit de pachet cu manuscrisul tău — era ca și cum mi-ai fi înmănat din nou insigna și dosarul cu fotografiile de la locul crimei.

M-am uitat la stickul USB. Lumina lui palidă clipea în întuneric. Dar pe acel stick nu se aflau doar simple fișiere cu informații. Se putea spune că era cheia unei colivii, destinată unei bestii de o asemenea amploare încât BAU încă nu o studiase. Iar această bestie, judecând după informațiile din cartea lui Victor, nu avea de gând să se oprească.

Psihologii criminaliști, profilerii, analiștii din diverse departamente ale FBI știu foarte bine — ucigașii în serie nu au buton de « stop ». Ei au doar « finalul » — fie sunt prinși sau uciși, fie își perfecționează tehnologia crimei.

Uimitor, dar răsfoind fișierele pe care mi le trimisese Victor, nu am observat că mă implicasem în acest caz atât de mult încât, din obișnuință, am apucat telefonul, intenționând să dau ordinul de reverificare a legăturilor lui Dvorkin cu KGB-ul din anii '70-'80, dar m-am oprit la timp. La naiba, sunt la pensie.

Am zâmbit amar.

— Foști nu există, James, — mi-am șoptit mie însumi, apăsând butonul de blocare al ecranului telefonului.

Victor mi-a făcut o farsă grozavă. Mi-a luat somnul. Mi-a aruncat o provocare pe care nu o puteam refuza. Cum am putut, timp de decenii, să urmărim pe urmele ucigașilor în serie și să nu observăm o figură de o asemenea amploare? Cum am putut să ratăm un psihopat care și-a transformat patologia în politică de stat?

M-am întors la laptop. Pe ecran strălucea fotografia lui Alexandr Dvorkin. Ochi reci, barbă haotică, înfățișare de « expert ». În fragmentele video din diverse interviuri, Dvorkin apare mereu cu metanii. Din câte știu de la Victor, este o tradiție în creștinismul ortodox. Într-un alt dosar erau adunate fragmente din discursurile lui Alexandr Dvorkin în biserică. În capturile din publicații online era menționat: « citeț al bisericii Sfintei Treimi din Hohli ». Se contura un tablou interesant.

Un teolog al Bisericii Ortodoxe Ruse, profesor, în unele surse menționat ca istoric, păzitor al « purității credinței » și apărător al societății împotriva unor presupuse culte și secte periculoase. Dar privind fotografiile și interviurile sale video, vedeam altceva. Vedeam microexpresii, rigiditate a gândirii, bâlbâieli și lapsusuri. Vedeam privirea rece, rățacitoare, și felul în care se fixa pe anumite cuvinte și expresii, savurându-le în mod special atunci când vorbea despre sectanți și membri ai unor comunități pe care Dvorkin îi considera « periculoși pentru societate ». Încă nu analizasem suficient

informația, dar după atâția ani în domeniul criminalității, instinctul îmi spunea că aveam în față profilul clasic al unui prădător.

— Bine, Victor, — am spus în golul camerei. — Să vedem ce ai descoperit. Și să vedem ce pot găsi eu.

Deși cafeaua se răcise deja, gustul ei amar familiar pe limbă, pâlpâirea monitorului, manuscrisul răspândit al cărții lui Victor și lumina difuză creau atmosfera vechilor vremuri de lucru. Noaptea promitea să fie lungă. Și, sincer, nu mă simțeam de șaizeci și șase de ani. Mă simțeam ca și cum aș fi intrat din nou într-o cameră de interogatoriu, unde, la masă, stă cel mai periculos adversar din cariera mea. Cel care nu doar ucide, ci schimbă legea, făcând chiar justiția să-l ajute în acest proces.

Să fie acesta primul volum. Și voi ajunge la adevăr, orice m-ar costa. Pentru că erorile în meseria noastră sunt inadmisibile — de ele depind vieți omenești. Iar dacă acest « maniac de la Kremlin » crede că s-a ascuns bine în spatele granițelor și al titlurilor academice, se înșală amarnic. Am văzut rahatul ăsta de o mie de ori. Și știu cum se termină.

Se spune că, atunci când părăsești serviciul, serviciul iese din tine. Am petrecut mai bine de un deceniu în acest domeniu, vânând prădători în formă umană, și știu adevărul: munca nu este un costum pe care îl poți scoate și pune în dulap. Este ca și cum s-ar fi imprimat pe retină. Închizi ochii și nu vezi plajele din Florida, ci colțurile camerelor unde s-a întâmplat ceva ireparabil și tiparul lăsat în urmă de un alt psihopat.

Noaptea nu se retrăgea. Afară, la fereastra casei mele din Virginia, vântul foșnea printre crengile goale ale copacilor, iar în sufragerie mirosea a cafea rece. Nu beau alcool — am văzut prea des cum alcoolul transformă o minte ascuțită într-o pastă — dar în seara asta mi-ar fi prins al naibii de bine o gură de ceva mai tare.

În fața mea, pe ecranul laptopului, era deschis documentul Word trimis de Victor.

Am văzut sute de criminali în serie. Fiecare — Kemper, Little, Gacy — avea propriul său teritoriu. Aproape întotdeauna acționau într-un singur oraș, un singur stat, cel mult o singură țară. Dar ceea ce descrie Victor în cazul lui Dvorkin este un maniac de scară transnațională. Un psihopat care nu doar că se ascunde în umbră, ci a devenit însăși umbra care acoperă o întreagă națiune. Victor a săpat adânc. A ajuns la martori care au oferit declarații valoroase.

Mi-am stabilit deja punctul de plecare. Povestea unui băiețel din clasa întâi, asupra căruia Dvorkin, pe când era elev în clasa a IX-a, a comis acte de violență fizică și sexuală, apoi l-a aruncat cu pietre într-o groapă, în timp ce acesta era încă în viață. Această poveste necesita o examinare atentă. Dacă martorii principali ai acestor evenimente — băiatul poreclit « Gângavul » și prietena lui din copilărie, căreia i-a povestit cele trăite — ar fi fost în viață, am fi putut confirma rapid că avem de-a face cu prima crimă a unui maniac în serie. Dar ulterior, potrivit « Prietenei », Dvorkin l-ar fi înecat și pe Gângav — singurul martor al atrocității lui Dvorkin.

Ce s-a întâmplat cu « Prietena » ulterior este complet necunoscut, atât din relatarea din cartea lui Victor, cât și din informațiile pe care am reușit să le găsim în surse publice. După trecerea deceniilor, cu siguranță orice date despre ea s-au șters, iar identificarea acestei martore este acum aproape imposibilă.

Comparând relatarea lui Nikolai (o persoană care a studiat împreună cu Alexandr Dvorkin la aceeași universitate) cu faptele din cartea lui Victor și cu materialele din mediul online, am ajuns la o concluzie importantă. Uciderea elevului de clasa întâi pentru Dvorkin nu a fost doar un act de cruzime. A fost un moment de triumf al voinței sale — clipa în care viitorul dictator al terorii anticult a înțeles că viața umană este doar o figurină fragilă, care poate fi distrusă cu o ușurință înfiorătoare.

Este absolut evident că Dvorkin nu este doar un psihopat sub masca unui « profesor ». Este o persoană care și-a sublimat întreaga viață patologiile într-un sistem. Datele numeroase indică faptul că a creat în jurul său o rețea de adepți care nu doar cred în el și i se supun — ei sunt, la propriu, extensii ale lui, purtători ai ideologiei sale. Este o organizație colectivă de tip « Manson-style », doar că în loc de un ranch în deșert, aceștia au birouri oficiale, catedre universitare, spații bisericești și binecuvântarea serviciilor de securitate. Iar această rețea s-a răspândit în întreaga lume. Am fost șocat de amploare. SUA, Italia, Franța, Cehia, Ucraina și chiar China... Pânza RACIRS , organizația condusă de Dvorkin, era peste tot.

Analiza datelor lui Victor despre filiala ucraineană a rețelei lui Dvorkin includea informații despre o anume Irina Kremenovskaia. Profilul unor astfel de persoane este clasic pentru cronicile criminale. Ea a început ca doghanter. Uciderea a peste o sută de câini, plăcerea provocată de agonia lor — aceasta este „școala” oricărui criminal în serie. Cel care obține satisfacție din gemetele unui animal muribund va trece, mai devreme sau mai târziu, la oameni. Și se poate spune că ea chiar a făcut acest pas, devenind « colții juridici » ai lui Dvorkin în Ucraina, emitând expertize nefondate care distrug viețile a mii de oameni.

În Cehia — propriii adepți, obsedați de teme legate de violență și atacuri școlare. Este o simbioză de psihopați. Dvorkin, ca un magnet, atrage spre sine indivizi devianți de toate felurile. Doghantingul, sadismul , pedofilia — Victor, în cartea sa, prezintă fapte și mărturii care chiar și pe mine, care am văzut autopsii în morga din Baltimore, mă lasă fără respirație.

Dar întrebarea principală, care m-a făcut să mă ridic din fotoliu și să încep să mă plimb prin cameră, este: cum a reușit o persoană cu un diagnostic clinic (ciclotimie, antecedente psihiatrice) să ajungă în vârful puterii?

Dvorkin nu doar că luptă împotriva micilor mișcări religioase. El le dezumanizează pentru a le justifica distrugerea. Când numești oameni « o tumoră canceroasă », pregătești terenul pentru eliminarea lor fizică. Omenirea a văzut acest lucru în anii '30 în Germania. Se pare că îl vedem acum și în Rusia, și în Europa, și în America.

Capitolul 2. Numele pe tablă

Ceasul electronic de pe polița șemineului din sufrageria mea își schimba leneș minutele. În casă domnea acea liniște specială, densă, pe care o poți auzi doar în suburbiile Virginiei, când chiar și urletul coioșilor amuțește la periferie. Soția mea, Mary, dormea de mult la etaj, iar respirația ei regulată, pe care o percepeam prin ușa deschisă a biroului, era singura ancoră care mă ținea în realitate. În fața ochilor plutea textul — zeci de pagini în engleză și rusă, împletindu-se într-un singur fir sinistru. E bine că acum există rețele neuronale: traducerea paginilor de site și a cărților întregi are loc în doar câteva secunde.

Povestea Prietenei din cartea lui Viktor, la început, nu m-a prins. Când ani la rând te confrunți cu moartea copiilor din mâinile psihopaților, psihicul își construiește o armură. Totuși, chiar și o

verificare superficială a informațiilor despre Dvorkin și amploarea rețelei sale, în corelație cu povestea prietenei din tinerețea lui, m-a făcut să „înghit cârligul”. A devenit clar: nu era vorba despre crime în serie disperate. În șirul de fapte au început să se contureze clar indicatori ai unei amenințări la adresa securității naționale. Și nu era vorba deloc despre Rusia, ci despre America, atât de dragă inimii mele.

Roțile dințate ale minții mele analitice, aparent ruginite, au început să se pună în mișcare, iar eu nu mai puteam opri procesul de colectare a datelor. Nu-mi mai era suficient să-mi satisfac curiozitatea citind până la capăt cartea lui Viktor. Era absolut evident că, până nu voi alcătui un profil complet al subiectului, nu voi avea parte de o viață liniștită la pensie. Prea multe fapte indicau că acest Dvorkin este un caz ideal pentru BAU. Dacă bătrânul Ressler ar fi fost în viață, oh, cum ar fi tremurat de entuziasm, ne ratând ocazia de a scrie încă un bestseller despre acest caz.

Un zâmbet ironic mi-a apărut pe chip la amintirea lui. Pe vremuri, la departament, obișnuiam să râdem de „scriitoricescul” și de viața publică a colegilor noștri. Inclusiv Viktor. Dar iată unde am ajuns? Acest caz cu Dvorkin ne-a făcut și pe el, și pe mine, ca să spun așa, „să luăm penița în mână”.

Ei bine, dacă soarta îmi pune acest caz în mâini — nu pot rata șansa de a demasca, poate, cel mai periculos maniac cu care am avut de-a face.

Primul lucru pe care trebuia să-l fac era să încep căutarea informațiilor din lucrările care m-ar putea ajuta în acest caz. Dădeam din nou click cu mouse-ul pe folderele cu fișiere pe care mi le lăsase Viktor pe stick, împreună cu versiunea electronică a manuscrisului. În foldere se aflau diverse rezumate despre legăturile lui Dvorkin cu alți agenți ai rețelei sale, fotografii, capturi de ecran ale unor articole. La prima vedere, Viktor făcuse o treabă destul de bună. Dar, în realitate, jucase cu mine o partidă extrem de „frumoasă”. Lui îi fusese mai ușor să se familiarizeze cu materialul, deoarece cea mai mare parte a informațiilor era în limba rusă. Da, mi-a predat toate informațiile pe care reușise să le găsească în acest timp. Dar, sub pretextul de a-mi afla părerea despre cartea lui, era absolut evident că, de fapt, deslușirea acestui caz mi-o lăsase mie.

Am înjurat din nou printre dinți, gândindu-mă în ce fel de plasă mă prinsese. Ce era asta — un gest de respect față de fostul său șef? O ironie din partea unui vechi prieten? Sau totuși speranța că experiența mea va pune toate informațiile la locul lor?

„Viktor, la naiba”, m-am gândit.

Era deja cinci dimineața. Mary se trezește la șase ca să-mi pregătească micul dejun, iar la opt avem deja plimbarea noastră tradițională cu Roger, bătrânul nostru bulldog englez.

Și eu ce fac? Cu ochii fixați în monitor, cu vasele de sânge din ochi sparte de lipsa de somn, în sens literal devorez informații despre un om a cărui existență nici măcar nu o cunoșteam la micul dejun anterior. Iar acum înțeleg deja că de acest caz depinde și viața mea. Și nu mă speria deloc ceea ce descopeream, ci faptul că, la cei 66 de ani ai mei, când fiecare articulație îmi amintea în fiecare clipă de „ceasul vieții care ticăie”, nu simțeam deloc oboseala. Trebuia să merg până la capăt. Trebuia să ajung la esență. Freamătul vânătorului îmi clocotea în tot corpul. Luasem deja decizia că îi voi spune lui Mary că călătoria noastră se anulează. Începe o altă călătorie: în chiar bârlogul maniacului de la Kremlin.

Trebuia să încep de undeva. Nu mai făcusem asta de mult, dar în mine a apărut o dorință irezistibilă de a scoate din nou tabla pentru analiza conexiunilor. Urma să alcătuiesc o hartă complexă a cazului și un timeline. Da, când am plecat din Birou, astfel de metode nu mai erau folosite de mult acolo. Fuseseră înlocuite de diverse programe computerizate, care se descurcau mult mai rapid și mai

eficient cu această sarcină. Dar cine, naiba, mă poate opri să-mi amintesc tinerețea și să romantizez, fie și puțin, acest proces înfiorător de pătrundere în mintea unui criminal în serie?

Am scos din spatele dulapului din biroul meu panoul de plută, l-am scuturat de praf și l-am șters cu o cârpă umedă. Era uzat și plin de urme de la pionezele cu care fixasem diverse probe, FD-302, fotografii de la locul crimei, rapoarte și articole din presă importante pentru caz.

Acum panoul atârna pe perete, lângă birou. Oh, Mary nu va fi încântată când îl va vedea. Ea știe ce înseamnă această tablă pentru mine. Asta înseamnă că, în perioada următoare, voi fi complet cufundat în muncă.

Chiar în centrul panoului, la nivelul ochilor mei, roșea un cartonaș gol cu inscripția „UNSUB » — simbolul necunoscutului care îl urmărește pe profailerul căruia i se încredințează un nou caz. Când timp infractorul rămâne anonim, el pare aproape o ființă mitică, o umbră fără trecut. Dar la Academie ne-au învățat: de îndată ce monstrul capătă un nume, devine vulnerabil.

Am luat un marker negru și, cu o mână fermă, am tăiat abrevierea. Alături, cu litere de tipar îngrijite, am scris: „DVORKIN”. Apoi i-am fixat fotografia, decupată din fișierele tipărite de Viktor. Imaginea nu era foarte clară, dar esența se vedea: părul ciufulit, ridicat în toate direcțiile, și privirea îndreptată direct spre cameră. Acea privire striga lumii cine este, de fapt, posesorul ei. Din păcate, lumea încă nu observa asta. Încă.

Mai jos, pe un alt bilețel, am notat denumirile celor două structuri-cheie ale sale: Centrul de Studii Religioase „Irineu de Lyon” și RACIRS (Asociația Rusă a Centrelor de Studiu al Religiilor și Sectelor). Acestea erau, în același timp, instrumentele lui de putere și acoperirea sa.

Tăind cu grijă un fir roșu din ghemul pe care îl „împrumutasem” pe furiș din sertarul lui Mary cu obiecte de lucru manual, l-am fixat cu o pioneză lângă fotografia lui Dvorkin. Acul pionezei a intrat cu un trosnet sec în pluta moale, pironind definitiv pe tablă primul fragment de informație. Întinzând firul până la marginea panoului, am fixat din nou un bilețel cu o pioneză și am scris neglijent cu markerul: „COPILĂRIE”.

Acum nu mai este doar o investigație — este un duel. Sarcina mea este să disec biografia lui Dvorkin până când faptele seci vor apăsa pe acel „punct dureros” care l-a transformat pe Dvorkin, elev în clasa a noua, în creatorul unei rețele globale distructive.

Un criminal în serie nu este doar un set de acțiuni. Este o semnătură, iar semnătura se naște întotdeauna din fantezie. Iar această fantezie este, de regulă, produsul unei traume suferite în copilărie. Consensul științific în rândul specialiștilor de top în acest domeniu este clar: copilăria este perioada critică în care se pune fundamentul personalității unui criminal în serie. Deși nu fiecare copil care a suferit o traumă devine infractor, practic fiecare criminal în serie are în istoric o experiență traumatică severă, trăită în familie. Trauma nu se limitează doar la violența fizică; ea include absența unuia dintre părinți, cel mai adesea a tatălui, neglijarea emoțională cauzată de boala altor membri ai familiei și instabilitatea generală a mediului. Acești factori creează o „furtună perfectă” care, în combinație cu predispoziția biologică, declanșează mecanismul formării unei personalități patologice.

Într-un caz obișnuit — deși, pe timpul vieții mele, cu greu aș putea spune că am avut parte de cazuri obișnuite, având în vedere cu ce nemernici a trebuit să am de-a face — aș începe cu locul crimei. Fotografii din diverse unghiuri, scheme, procese-verbale de percheziție. Apoi — datele expertizelor: sânge, fibre, amprente. Tot ce a lăsat UNSUB în urmă, tot ce a atins, tot ce a respirat asupra victimei și a spațiului din jurul ei. Un criminal în serie nu poate să nu lase urme — pentru că pentru el omorul

nu este doar un act, ci un ritual, iar ritualul cere prezență. Apoi — martorii, dacă ai noroc. Vecini, colegi, trecători întâmplători. Oamenii văd mai mult decât își amintesc și își amintesc mai mult decât spun. Munca mea este să scot asta la suprafață. Și abia apoi — autobiografia. Copilărie, familie, școală, prieteni, primul loc de muncă, prima iubire, prima pierdere. Unde este ruptura? Unde este momentul în care ceva din interior s-a frânt și nu s-a mai lipit la loc?

Până la momentul interviului trebuie să cunoști criminalul mai bine decât se cunoaște el însuși. Trebuie să-i identifice vulnerabilitatea principală înainte chiar de a intra în camera cu oglindă Gesell, astfel încât o singură lovitură precisă în sala de interogatoriu să-i distrugă apărarea. Ca atunci când intri în acea cameră, să nu intri cu întrebări, ci cu harta propriului lui iad interior.

Dar cu Dvorkin este invers. El deja mi-a oferit un interviu, întins pe sute de pagini, dar eu nu am pus întrebări. El a ales singur ce să arate și ce să ascundă.

Deci trebuie să încep de la final. Să citesc printre rânduri. Să caut ceea ce nu a vrut să spună, dar i-a scăpat.

În acces liber am găsit două cărți autobiografice ale lui Alexandr Dvorkin. Am observat pentru mine că am fost chiar puțin dezamăgit de cât de ușor a fost. Nici măcar nu a trebuit să consult arhivele. Se pare că subiectul nostru iubește să vorbească despre sine în detaliu și cu minuțiozitate. Pentru alcătuirea profilului, exact asta era necesar.

Am descărcat cărțile „Ucitelia i uroki” („Învățători și lecții”), „Moia Amerika” („America mea”) și, în plus, am descărcat volumul „Sektovedenie”. După ce am răsfoit puțin Wikipedia și primele articole la întâmplare despre Dvorkin, a devenit evident că tocmai „Sektovedenie” el o consideră „opera sa de căpătâi”. Rezultatul muncii sale minuțioase de creare a unei arme perfecte pentru distrugerea destinelor nevinovate.

Spre surprinderea mea, am descoperit de asemenea că pe internet sunt publicate zeci de cărți și sute de articole despre așa-numita mișcare anticult sau „anticultism”, în centrul căreia se află figura lui Dvorkin. Se pare că oameni din întreaga lume dezvoltă deja pe larg discuții și cercetări pe această temă. O mare parte din informații este disponibilă inclusiv în limba engleză.

De asemenea, mi-au căzut în mână rapoartele USCIRF — Comisia Statelor Unite pentru Libertatea Religioasă Internațională (USCIRF) și raportul ONG-ului CAP Liberté de Conscience (Franța) pentru reuniunea OSCE privind negarea pluralismului religios în Rusia și rolul structurilor rusești FECRIS. În ambele rapoarte se conținea critică la adresa lui Dvorkin și a structurilor aflate sub controlul său.

Mi-a plăcut o definiție destul de concisă a activității sale de pe unul dintre site-urile cu domeniu american, pe care un grup de jurnaliști independenți demască mișcarea „vânătorilor de culte”. Ei au găsit și analizat multe fapte, documente, evenimente istorice — au scos la iveală o cantitate uriașă de informație, munca lor este într-adevăr considerabilă, dar eu văd goluri și înțeleg că noi, împreună cu colegii mei, le-am putea completa în acest caz. Totuși, baza de informații adunată de jurnaliștii independenți este bună, îmi va fi utilă. Era convenabil că toată informația colectată pe site și articolele erau în limba engleză.

Toate acestea și multe altele le-am adăugat la semnele de carte. Dar m-am întors la autobiografiile lui Dvorkin. Ambele cărți erau în rusă — a trebuit să le trec prin traducător. Datorită lui Mary, care mă poreclise în glumă „Pentium”, am reușit totuși, la cei șaiszeci și șase de ani ai mei, să prind valul noii epoci. Când am ieșit la pensie, abia începeau să apară primii asistenți vocali — Google

Assistant, Alexa. Apoi a început cursa. Rețele neuronale, boți, motoare de căutare — toate acestea se înmulțeau și se transformau cu o viteză pe care nu reușeam și nici nu voiam să o mai prind din urmă.

Nu-mi plăceau deloc. Sunt un om al școlii vechi. Am nevoie să văd informația în fața ochilor. Să o scriu de mână. Să o citesc pe hârtie. Uneori chiar desenarea unei hărți a conexiunilor — linii, săgeți, nume în cercuri — mă ajuta să înțeleg psihologia subiectului mai bine decât orice tabel cu analiză de date.

Dar Mary a ținut mereu pasul cu timpul. Poate pentru că a petrecut mai mult timp cu copiii, cât timp aceștia erau la facultate, și trebuia să fie la curent cu toate tendințele, inclusiv cele tehnologice. Iar când copiii au crescut, și-au întemeiat familii, iar ea a rămas singură cu soțul ei mereu îngropat în rapoarte, Mary a învățat să se distreze singură și să nu se oprească din dezvoltarea personală.

A ajuns să stăpânească perfect acea artă misterioasă, pentru mintea mea, a rețelilor sociale: își completa zilnic rubrica de blogger culinar cu rețete, participa la webinare, discuta cu prietenele despre postările unor celebrități și politicieni, dar era mereu și la curent cu tot ce înseamnă noile rețele neuronale. Încerca să mă inspire și pe mine în direcția asta. Văzând succesul unora dintre colegii mei — cărți, conferințe, interviuri în reviste, consultanță pentru regizorii unor seriale de top — i se părea că, având experiența mea, am rămas în urmă în ceea ce privește recunoașterea. Că publicul ar trebui să-mi știe numele. Dar mie nu mi-a trebuit niciodată asta.

Dacă nu aș fi fost la pensie, probabil aș fi studiat cu entuziasm toate aceste instrumente. Pentru că munca o cerea. Pentru că de ea depindea siguranța oamenilor, numărul de vieți salvate. Acum paginile din rețelele sociale, publicațiile, blogurile — toate acestea au devenit, într-un fel, parte indispensabilă a materialelor pentru construirea profilului unui criminal.

Așa că, încetul cu încetul, am început să apelez timid la ajutorul soției mele.

— Cum funcționează asta?

— Unde trebuie să apăs ca să fac asta?

— Și dacă am nevoie... ce pot folosi?

Ea își stăpânea cu greu zâmbetele ironice, dar simțeam cât de fericită o făcea acest proces. Pentru prima dată după mulți ani, ea mă învăța ceva ce știa mai bine decât mine.

Așa că acum, anticipând volumul uriaș de materiale pe care urma să-l studiez și să-l analizez în cele mai diferite limbi ale lumii, nu mai simțeam spaima obișnuită în fața gândului la cât timp avea să ia doar prelucrarea inițială, banală.

Astfel, după un timp de citire a autobiografiilor lui Dvorkin, am început deja să observ anumite coincidențe și confirmări care mă readuceau la manuscrisul lui Viktor. În momentul în care am terminat de citit „Învățători și lecții” și „America mea”, întregul meu cabinet era deja acoperit de foi A4 din manuscrisul lui Viktor. Unele le mângâlisem cu pixul. Pe altele le tăiasem din nou și le fixasem pe tabla mea de conexiuni.

Dar erau prea multe goluri. Pe internet am găsit câteva interviuri ale lui, în care vorbea despre copilăria și tinerețea sa. Însă în toate se repeta aceeași poveste. Și aceleași goluri, pe care le observam clar, dar pe care nu înțelegeam deloc cum să le completez.

Câteva zile petrecute de dimineața până seara pe internet nu mi-au dat rezultatele dorite. Dar am aflat multe alte lucruri, care cu siguranță îmi vor fi utile în viitor. Acum însă mă legănam nervos și iritat în scaunul meu de lucru, mototoleam foi albe de hârtie și le aruncam spre tabla mea de investigație, ținând fotografia lui Dvorkin din centru.

„La naiba, chiar nu a rămas nicio singură mențiune despre povestea acelei Prietene?” am mormăit din nou, aruncând un alt ghemotoc de hârtie spre perete.

Se apropiau de sfârșitul celei de-a treia zile a maratonului meu neîntrerupt de studiere a informațiilor despre subiect. În munca noastră, claritatea și luciditatea minții sunt o chestiune de supraviețuire și de succes, iar eu eram obișnuit să am succes. Și acesta nu a întârziat să apară.

Pasărea norocului mi-a zburat direct în mâini sub forma unei cărți publicate la Paris în 1980. Răsfoind niște articole arhivate despre viața hippie din anii '70-'80, am dat peste o mențiune interesantă despre Dvorkin.

„În romanul lui Arkadi Rovner «Kalalați», scris pe baza relatărilor orale despre Sistemul din Moscova ale participantului său A.L. Dvorkin...”

„Așa, așa, așa...” — m-am gândit. — „Un nume de autor care îmi sună cunoscut.” Eram sigur că mai întâlnisem de curând acest nume și prenume. Dar, derulând informația în minte, nu reușeam deloc să găsesc fișierul potrivit.

Apoi mi-am recitit toate notițele și sublinierile, dar din nou fără rezultat. Printr-un noroc ciudat, când am mai răsfoit o dată „America mea” a lui Dvorkin, privirea mi-a căzut pe fraza: „*Așa l-am cunoscut pe Arkadi Grodner — un ezoterist moscovit, emigrat la New York cu câțiva ani înaintea mea.*”

Arkadi Grodner — Arkadi Rovner. Cine s-ar fi gândit? Dvorkin reușise să lase urme atât de frumos și, în același timp, atât de imprudent, ajutându-mă în acest caz. Încă de la începutul cărții el menționase: „Toate evenimentele din carte sunt reale. Unele nume au fost schimbate.”

Am decis să nu pierd timpul și am început căutarea cărții „Kalalați” de Arkadi Rovner. Speram că am dat peste încă o povestire autobiografică pe care o voi „înghiți” rapid și din care voi extrage informațiile necesare. Dar această „lectură” mi-a luat câteva zile. A trebuit să deschid zeci de file cu diferiți traducători și chatboți AI, ca să înțeleg măcar despre ce scrie autorul. Părea un flux de delir schizofrenic sau o „beție” de droguri. Dar ceva mă făcea să revin iar și iar asupra textului.

În cele din urmă, am fost recunoscător că am ascultat din nou de intuiția mea. Totuși, în anii de muncă la Birou, chiar dacă nu se spunea cu voce tare, fiecare agent știa că intuiția este un component esențial al muncii noastre.

Așadar. Cartea lui Arkadi Rovner „Kalalați” este scrisă pe baza relatărilor orale despre „Sistemul” moscovit al hippioților și despre tânărul său participant Alexandr Leonidovici Dvorkin. Pentru omul obișnuit, este doar proză a anilor '80, dar pentru un profiler este o anamneză neprețuită.

Arkadi Rovner — o personalitate, din datele publice disponibile, contradictorie. Considerat filosof, poet și publicist, ale cărui texte au fost publicate pe trei continente, el a devenit un exemplu clasic de emigrant intelectual: plecarea din URSS în 1973 predarea teologiei și a studiilor religioase la Universitatea din New York și fondarea revistei „Gnosis”. În 1979, la New York, drumurile lui Rovner

s-au intersectat cu tânărul emigrant Alexandr Dvorkin. Legătura psihologică era evidentă: Dvorkin, viitorul luptător împotriva sectelor, atunci, după propriile sale cuvinte, căuta un reper spiritual. În memoriile sale „America mea”, el îl numește pe Rovner „ceva de genul unui mentor”, „fostul meu profesor”, ascunzându-l prea evident sub pseudonimul „Arkadi Grodner”.

Romanul lui Rovner „Kalalați” nu este doar proză, ci o amprentă a stării psiho-emoționale a epocii. Este o imersiune în „Sistemul” hippioților sovietici din anii '60–'70: o lume în care căutarea religioasă intensă se împletea cu relații sexuale haotice și experimente cu droguri. Tocmai în acest mediu, în mod evident, s-a format psihotipul lui Alexandr Leonidovici Dvorkin, pe care urma să-l analizez.

Știți, la Quantico ne-au învățat un lucru important: criminalul lasă întotdeauna urme, chiar dacă se consideră un geniu al deghizării. Dar aici cazul era unic. Subiectul nu doar că a lăsat urme — și-a dictat biografia sub forma unui roman artistic, iar după treizeci de ani a confirmat-o în propriile memorii, modificând doar ușor decorul. Asta este ceea ce noi, în Academie, numim o confesiune inconștientă.

Dacă vrei să prinzi fiara, trebuie să găsești momentul în care a gustat pentru prima dată sângele. Pentru Alexandr Dvorkin, acel loc nu a fost amfiteatrul universității și nici altarul bisericii. Primul lui „teren de vânatoare” a fost clasa a noua, șantierul, iar apoi gangurile murdare ale „Sistemului” moscovit din anii '70, evident imortalizate de Rovner sub forma unei proze suprarealiste.

Capitolul 3. Date inițiale

În fața mea pe ecranul monitorului erau deschise fișierele autobiografiei lui Dvorkin și cartea « Kalalatsy ». Comparam textele ore întregi. Și găseam tot mai multe momente, care se intersectau. Aceleași locații, aceiași oameni, aceleași detalii, aceeași imagine a « Sistemului moscovit », aceleași intonații.

Foarte curând a devenit evident că în cartea « Kalalatsy », cea mai mare parte a biografiei tânărului Dvorkin este întruchipată prin povestea despre Kostya Lopuhov.

Biografia, evenimentele din viață, rudele: bunicul, care a stat în lagărul stalinist, sora bolnavă psihic, mama, absența tatălui...

Dar ceea ce m-a făcut să-mi înfig degetele în brațele fotoliului a fost modul în care Dvorkin-Lopuhov își descrie trecutul.

În cadrul profilării psihologice a lui Aleksandr Dvorkin, romanul lui Arkadii Rovner « Kalalatsy » pare să îndeplinească funcția unei « cutii negre independente ». Cartea a fost publicată când Dvorkin avea doar 25 de ani și, așa cum s-a menționat anterior, se bazează pe povestirile sale orale. Acesta este un caz unic în care se poate observa obiectul cercetării în momentul respectiv, fără retușare, suprapusă de o experiență de treizeci de ani.

Este evidentă coincidența tiparelor comportamentale, a formulărilor verbale și chiar a imaginilor scenaristice ale viselor dintre personajul din 1980 și autobiografiile lui Dvorkin însuși, scrise trei decenii mai târziu. Rovner, fie că a făcut-o conștient sau nu, a fixat codul sursă al personalității lui Dvorkin: motivația, fricile și modul specific de gândire, pe care le-a confirmat mai târziu în memoriile sale, cel mai probabil fără să-și dea seama.

Dar esențialul și cel mai important din aceste memorii a fost că am găsit informațiile necesare pentru a umple golurile. Viktor în cartea sa mi-a trimis un indiciu despre « Zaikaška ». În « Kalalatsy » acest personaj este evident numit Yaška. Pare foarte probabil că și Prietena, care și-a povestit istoria, fără să-și dea seama că peste mulți ani această informație va ajunge în mâinile unui fost federal american, în carte era numită Aliona. Da, numele sunt cel mai probabil fictive. Dar esența a rămas neschimbată. Se pare că « Kalalatsy » este un protocol de formare a unui psihopat.

În practica mea la Quantico am văzut sute de «dosare din trecut » . Ne întorceam adesea la traumele din copilărie ale ucigașilor în serie pentru a le înțelege semnătura.

Bătrânul John Douglas în lucrările sale notează că nu a întâlnit niciun ucigaș în serie dintr-o familie cu adevărat prosperă, stabilă și iubitoare. Peste 40% dintre criminalii în serie au trăit în afara familiei înainte de majorat: în internate, orfelinate sau colonii. Rădăcina criminalității stă în deprivarea emoțională. Mulți prădători în copilărie s-au simțit «nimicuri » . La vârsta adultă, crimele lor devin un mod de « a se afirma și de a trăi sentimentul plenitudinii vieții prin supunerea altuia » .

Am decis să mă opresc mai detaliat asupra copilăriei lui Dvorkin și asupra condițiilor de formare a personalității.

În cartea « Profesori și lecții » Dvorkin scrie despre familia sa:

«Când băiatul avea zece ani, părinții au divorțat — după aceea de creșterea lui Sașa și a surorii sale mai mari s-a ocupat mama. În afară de ei, în apartament stăteau pentru perioade lungi bunica și bunicul. Ultimul era doctor în științe economice și profesor — dar a căzut sub tăvălugul represiei. A fost eliberat din lagărele staliniste în 1955, la scurt timp după nașterea nepotului, dar a fost reabilitat abia după un an și jumătate. Deoarece cu cazierul bunicului nu era angajat la Moscova, s-a angajat ca economist șef la fabrica de brânzeturi din Uglici, unde s-a și stabilit, iar vizitându-și nepotul, i-a înlocuit în mare măsură tatăl.»

Există o mențiune despre bunic și în cartea « America mea » :

«Când bunicul meu, care în vremea sa a stat o perioadă semnificativă într-un lagăr stalinist, a văzut acești bani în casa noastră, a rămas înmărmurit de groază și a cerut ca imediat, înainte ca toți să fie arestați pentru speculă valutară, să-i arunc undeva mai departe.»

Iar în romanul « Kalalatsy » , unde Rovner a numit evident sora lui Dvorkin, Evghenia, cu numele Daria, se pot vedea condițiile de viață ale lui Aleksandr Leonidovici la vârstă fragedă și bunicul, care a avut o influență considerabilă asupra nepotului, care este prezentat în poveste ca Kostya Lopuhov:

«Eu cu mama și sora locuiam într-o cameră mică pe Șoseaua Veche. Camera era plină de fețe de masă, șervețele, draperii, covorașe. În colț pe divan mormăia în fața televizorului Daria care avea meningită, își frângea mâinile și se strâmba. Din când în când ea, agățându-se de mobilă, se strecura pe vârful picioarelor la frigider și, stând în fața ușii deschise, mânca cu lingura din borcan gem de prune și, murdărindu-se, se târa înapoi pe divan, învârtind capul.»

Duminica venea la noi bunicul și, la un ceai, îl certa pe tatăl meu în fel și chip, tăind tortul de la «Praga». Mai înjura și sovdepul, pe Stalin, colhozurile, aprovizionarea și pe cei pletoși. «I-aș sugruma

cu propriile mele mâini.» — exclama el și arăta cum ar face-o cu mâinile uscate cu degetele turtite. În același timp Daria chicotea agitată și răsturna ceașca. Mama se agita vinovată.»

«Bunicul era un om de principii. Și-a ispășit pedeapsa pentru chimie (Stalin spunea că nu avem nevoie de chimie, iar bunicul avea o altă părere) și a fost eliberat în timpul lui Nikita Khrushchev. A renunțat la fiul său — tatăl meu — pentru că ne-a părăsit pe mine și pe mama. Cei păroși îl scoteau din sărite în mod special. «Înțeleg, — spunea el, ridicând lingurița murdară de cremă, — ei sunt produsul descompunerii sociale, dar atunci ar trebui să se autodistrugă public, — asta, cel puțin, ar aduce un beneficiu social.»

«Mergeam pe stradă și oamenii se uitau la mine, îmi vorbeau, șuierau în urma mea sau mă priveau speriați și pe furiș. Mama plângea, iar bunicul sugera să fiu trimis într-o colonie de corecție, striga «Parazit!» și bătea din picioare. Câteva luni nici măcar nu a mai venit pe la noi. Apoi n-a mai rezistat, a adus un tort și a început o discuție aprinsă, care s-a stopat la strigătele stupide ale Dariai, scăpate de sub control. La despărțire a ținut un discurs din care mi-a rămas în minte expresia: «o deviație lipsită de reflecție».

«E greu să te întorci acasă, la Daria care mormăie în fața televizorului, la predicile bunicului, la mama care își ferește privirea, într-o cameră plină de fețe de masă și volănașe — și să-ți simți oboseala și insignifianța. E greu să te închizi pe tine însuși într-un sistem.»

«Cu astfel de lucruri, bunicul mă va omorî. Și așa, la el nu ies din categoria paraziților și trântorilor. Sau mă va băga definitiv la nebuni — e un om principal.»

«Am fugit din camera unde erau Daria, televizorul, certurile, afară, pe stradă, și iată-mă alergând, nu știu unde, și mă bucuram că sunt liber. Până când cineva îmi amintea asta printr-un șuierat grosolan, prin batjocură. Atunci ripostam, ca de obicei. Era ușor să mă apăr — în spatele meu simțeam sistemul, aerul nostru.»

«La șaptesprezece ani am înțeles: extazul este ieșirea... Scopul sistemului este să producă extaz. Extazul este o activitate supralumească. Sistemele cresc maeștri ai extazului.»

«Sistemul mi-a dat ideea de ieșire din cercul repetărilor, dar nu m-a învățat cum să rețin extazul, să îl fac permanent. Și nu pentru că extazul — este bucurie, nu. Extazul — este viața adevărată și datoria, iar orice altceva — este minciună.»

«În documentele medicale ale lui Alexandr Dvorkin, consemnate din spusele mamei, se notează: «Moștenirea de boli psihiatrice nu este împovărată. Sora este în evidența unui psihoneurolog. Invalidă din copilărie (traumatism la naștere).»

Rezumând situația familială, văd un microclimat patologic.

Dezvoltarea personalității subiectului s-a desfășurat în condiții de mediu extrem de nefavorabile și sărace emoțional, caracterizate printr-un nivel ridicat de stres latent și stigmatizare socială. Sistemul familial reprezenta un «tip închis», cu granițe interne rigide și o distribuire patologică a rolurilor.

Am notat caracteristicile cheie ale mediului:

Dacă facem o analiză a factorilor de dezvoltare, atunci desigur merită menționată și plecarea tatălui lui Dvorkin din familie — pierderea protecției și deficitul de autoritate. Divorțul părinților și dispariția tatălui din viața lui Aleksandr Dvorkin la vârsta de 10 ani a avut loc într-o perioadă critică a prepubertății, când se finalizează formarea identificării masculine.

Deci, ce am despre Dvorkin în acest moment?

Tată absent. Divorț când băiatul avea zece ani. Sora — invalidă, aflată din copilărie în evidența unui dispensar psihoneurologic. Bunicul cu antecedente penale, care și-a asumat rolul de cap al familiei și l-a crescut pe nepot prin metode de suprimare și manipulare.

Absența tatălui în familie — nu este pur și simplu o lipsă cantitativă a atenției părintești, ci o deformare calitativă a sistemului de socializare a copilului. În psihologia dezvoltării, tatăl îndeplinește tradițional rolul de « reprezentant al lumii exterioare », care stabilește granițele și legea.

Rob Ressler în una dintre cărțile sale a fixat: « Mulți ucigași în serie au fost crescuți în familii incomplete, unde domina o mamă autoritară, adesea instabilă emoțional, iar figura tatălui fie lipsea, fie era extrem de slabă și devalorizată ». Și sunt complet de acord cu el în asta.

Prezența în familie a unui copil cu o boală psihică severă sau invaliditate schimbă radical distribuția resurselor emoționale. Copilul sănătos se află adesea într-o situație de « neglijare cronică », deoarece toată atenția adulților este absorbită de membrul bolnav al familiei.

De aici urmează trei consecințe:

Deprivare emoțională: copilul se simte mai puțin important, ceea ce generează un resentiment profund și furie, care în viitor se pot transforma în agresiune împotriva societății.

Povara responsabilității: Asupra copilului sunt adesea puse sarcini imposibile de îngrijire a fratelui sau surorii bolnave, ceea ce duce la « parentificare » — pierderea copilăriei și formarea unui tip de personalitate rece, detașat.

Stigmatizare: combinația dintre antecedentele penale ale rudelor și boala surorii creează în jurul copilului un « vid de normalitate », făcându-l să se simtă un paria.

Mediul descris în materialele furnizate reprezintă un exemplu clasic de « incubator » pentru dezvoltarea unor trăsături psihopatologice. Conform cercetărilor lui Mitchell și Aamodt (2005), majoritatea covârșitoare a infractorilor în serie au avut un istoric familial similar.

Statistica traumatizării din același studiu fixează:

74% dintre criminali au fost supuși violenței psihologice sau emoționale în copilărie.

42% au trăit violență fizică.

70% au fost martori ai evenimentelor stresante sexual.

În condițiile în care bunicul folosește metode de suprimare și manipulare, iar mama este indisponibilă emoțional din cauza bolii celui de-al doilea copil, la băiat se formează un narcisism distructiv. El învață să manipuleze pentru a obține măcar ceva atenție și să-i suprimă pe alții pentru a nu se simți victimă.

Din punctul de vedere al psihologiei clinice, compararea tuturor acestor factori reprezintă o traumă cumulativă. Combinația absenței unei figuri masculine pozitive, presiunii autoritare din partea

generației mai în vârstă și neglijării emoționale din cauza bolii fratelui sau surorii creează condiții pentru dezvoltarea « tulburării de personalitate disocială » .

Un astfel de mediu, desigur, nu garantează că un copil va deveni infractor, dar creează o masă critică de factori de risc. Agresivitatea acumulată în copilărie din cauza nedreptății și umilinței poate găsi, la vârsta adultă, o ieșire în acte de violență, orientate spre restabilirea unui control iluzoriu asupra unei lumi care, cândva, l-a respins.

Chiar dacă fațada exterioară a familiei transmite bunăstare în astfel de familii, în realitate în spatele acestora se ascund aceleași tipare. Conflicte constante. Stare emoțională instabilă a adulților. Neglijarea unor membri ai familiei pe fondul hiperprotecției altora — cei care au « nevoi speciale » . Izbucniri emoționale. Absența empatiei. O nedreptate pe care copilul o simte „pe pielea lui » , dar nu o poate exprima în cuvinte. De regulă gelozie. Ură. Frică.

Toate acestea sunt un teren fertil pentru probleme psihologice, dependențe, comportament neadaptativ. Și în final — pentru violență.

Kaslow în manualul său despre modelele familiale disfuncționale descrie acest lucru în detaliu. Dar și fără manuale am văzut asta cu ochii mei de nenumărate ori.

La ce duce asta? Depresie, anxietate, gânduri suicidale. Tendință către adicții — alcool, droguri, mai ales dacă în familie au fost deja persoane dependente. Copilul învață să joace un rol — fie de « persecutor » , intimidând alți membri ai familiei, fie de « victimă » , în funcție de circumstanțe.

Când astfel de copii cresc, devin egoiști înrăiți. Experimentează furie, anxietate, se izolează de alții. Pot avea tulburări de vorbire din cauza violenței emoționale în copilărie. Devin neîncredători, paranoici. Fug de acasă la o vârstă fragedă. Eșuează la școală. Nu știu să construiască relații sănătoase cu colegii.

Apoi, când cresc, « se răzbună » dur pe cei care i-au reprimat, inversând rolurile cu ei. Proiectează comportamentele disfuncționale în toate relațiile lor — cu prietenii, cunoscuții, propriii copii. Unii se îndreaptă spre religie, dar nu din credință, ci pentru recunoașterea pe care nu au primit-o acasă. Sau pentru a dobândi convingeri diametral opuse celor care i-au învățat. Și practic toți — mai devreme sau mai târziu — comit infracțiuni.

Am văzut asta de nenumărate ori. O familie disfuncțională. Un tată absent. O mamă autoritară, predispusă la hiperprotecție. Copilul crește cu senzația că este un ratat. Iar această senzație se întipărește atât de adânc în el, încât singura modalitate de a demonstra contrariul devine să facă ceva care să oblige lumea să-l observe. Unii ajung în clinici psihiatrice. Sunt înregistrați pentru comportament social periculos. Dar majoritatea doar își așteaptă momentul. Iar întrebarea este doar când va veni acel moment.

Douglas în lucrările sale a consolidat experiența noastră colectivă în profilare, concluzionând că copilăria — nu este pur și simplu o perioadă a biografiei, ci fundația pe care se construiește întreaga logică a crimei viitoare. Trecutul traumatic explică comportamentul, dar nu îndepărtează responsabilitatea morală pentru alegerea făcută.

În ceea ce privește adaptarea socială, Viktor a dezvăluit destul de detaliat copilăria lui Dvorkin și atitudinea colegilor față de el în cartea sa. Dar pentru o imagine completă, am decis să analizez toate fragmentele disponibile din fișa medicală și autobiografiile lui Dvorkin, și cele mai relevante

mi s-au părut următoarele momente, pe care le-am imprimat și le-am atașat pe harta investigației, în zona « COPILĂRIA » :

«Din copilărie era un visător. Visa că tatăl lui era grec, apoi indian. De la o vârstă fragedă se adresa frecvent medicilor, prezenta numeroase plângeri, își provoca febră în mod intenționat. Se remarcă prin tendința de a se lăuda, iar la școală era bătut pentru acest lucru. Avea puțini prieteni. Dar, potrivit mamei, căuta apropierea de prieteni.»

«A învățat cu note de 3–4. Științele îi dădeau dificultăți. Nu îi plăcea matematica. Era atras de istorie. Profesorii se plângeau de lipsa lui de concentrare și de organizare. Se imagina ca eroii cărților citite. Încerca să comunice cu colegii, dar aceștia nu îl acceptau în grup din cauza lăudăroșeniei și a dezvoltării fizice slabe. Se remarcă prin tendința de a se lăuda, pentru care era uneori bătut la școală. Avea puțini prieteni și nu avea prieteni apropiați.»

«Din clasa a 3-a l-au transferat la altă școală, unde nu a găsit contact cu colegii, acolo era bătut pentru lăudăroșenie. Băiatul cerea constant să fie transferat la altă școală. Caracterul îi rămânea același, dar nu avea prieteni apropiați.»

Există un marker important pe care nu am putut să-l trec cu vederea. În cartea «Profesorii și lecțiile», Dvorkin scrie despre sine: «După clasa a doua, Sașa a fost într-o tabără de pionieri, dar experiența vieții «sub sunet de goarnă și tobă» a fost pentru el una profund negativă, iar de atunci Dvorkin a început să nu sufere colectivismul, precum și tot ceea ce este legat de acesta». Apoi precizează în memoriile «America mea»: «Singura dată în copilărie am fost într-o tabără de pionieri, dar după două săptămâni am sărit gardul și am fugit».

Ce s-ar fi putut întâmpla în tabără cu băiatul după clasa a doua, încât a sărit peste gard și a fugit? Și asta s-a întâmplat la vârsta de 8-9 ani. Nu exclud că împotriva lui ar fi putut fi aplicată violență colectivă. Aceasta ar fi putut constitui, de asemenea, unul dintre factorii declanșatori pentru comiterea de către el a unui viol și a unui omor colectiv (împreună cu Zaikașka) asupra unui elev din clasa întâi pe un șantier din Moscova. În cartea lui Viktor din spusele martorilor se menționează că Sașa Dvorkin își primea prima experiență sexuală la școală cu Zaikașka, și apoi li s-a alăturat Prietena. Încă de atunci relațiile lor aveau un caracter profund nesănătos, cu o dominare evidentă a lui Sașa.

În completarea profilului său, Dvorkin, sub pseudonimul Lopuhov în cartea « Kalalatsy » menționează de asemenea:

«Eram tuns scurt și toți mă băteau sau mă ignorau, iar acum mi-am lăsat părul să crească puțin, acoperindu-mi ușor urechile, și am devenit imediat o persoană vizibilă. La școală, toți au început să caute prietenia mea.»

Am evidențiat toate aceste momente și le-am trecut în notițe separate și am înțeles că, în acest stadiu, mă apropiu de nucleul parafiliei lui Dvorkin.

Capitolul 4. Geneza răului: Pietre în groapă

În cartea lui Viktor, conform mărturiilor Prietenei, elevul de clasa a IX-a Sașa Dvorkin comite un act crud de violență fizică și sexuală asupra unui elev de clasa întâi. L-a luat cu el pe prietenul său speriat, bâlbâit, ca complice la crimă. Apoi Dvorkin l-a forțat pe Zaikașka să arunce în groapă băiatul încă viu, bătut și violat și să acopere această groapă cu pietre.

Descrierea acestei scene o reciteam iar și iar, până când mi s-a părut că o pot reda pe de rost. Orice anchetator federal are încredere doar în probe directe și în procesele-verbale ale interogatoriilor, dar în acest caz în fața mea se afla o mărturie importantă, chiar dacă transmisă „prin patru mâini”: o poveste din cartea lui Viktor, repovestită de un cunoscut al său, care o auzise în tinerețe de la fosta lui iubită, ce cunoscuse cândva persoana apropiată a lui Dvorkin. Da, este doar o poveste. Transmisă prin prisma memoriei, emoțiilor, timpului. Dar în profilare rareori avem de-a face cu fapte „pure”. Lucrăm cu reflexii. Cu ecouri. Și uneori tocmai ecoul — este singurul lucru care rămâne din strigătul victimei. De aceea voi memora fiecare cuvânt. Fiecare detaliu. Un jurist, un avocat sau un judecător ar numi asta gunoi, neutilizabil într-un dosar. Dar eu nu sunt într-o sală de judecată. Și nu mie îmi revine sarcina de a demonstra veridicitatea probelor și a mărturiilor; poate că de asta se vor ocupa colegii mei din birou.

Sunt analist, în căutarea nu a adevărului juridic, ci a celui psihologic. O confesiune scăpată de pe buzele tânărului Dvorkin într-o stare de delir narcotic și purtată cu grijă de-a lungul anilor în memoria unei femei a păstrat ceea ce niciun interogatoriu oficial nu poate înregistra: intonația unei spaima primitive și detalii care nu pot fi inventate. În acest ecou relatat de nenumărate ori căutam o amprentă psihologică — acei markeri ai devianței care au început să se dezvolte în subiect încă din clasa a noua. Acestea nu sunt acele detalii pe care le inventezi pentru efect. Aceasta este semnătura — un element unic, necesar emoțional al crimei, pe care criminalul nu poate să nu-l repete. Pentru mine, această poveste, chiar dacă era notată pe marginea unei cărți străine, a fost prima amprentă pură a personalității lui, fixată în momentul în care Dvorkin, fiind încă adolescent, a rupt pentru prima dată legătura cu omenia. Aceasta era nucleul genetic al viitorului său comportament serial, iar pentru construirea profilului, pentru înțelegerea necesității sale psihologice de a ucide, această poveste era mai importantă decât zece procese-verbale oficiale, dar lipsite de conținut. La fel de evident era și pentru Viktor. Altfel, de ce mi-ar fi trimis cartea sa?

M-am întors la foile A4 aruncate haotic cu manuscrisul lui Viktor. Paginile erau deja brăzdate de sus în jos și de-a latul cu săgeți, marker roșu și albastru. Răscolind printre ele, am găsit cele marcate cel mai intens cu roșu.

Șantierul. Elevul de clasa a IX-a Sașa Dvorkin, prietenul său speriat și bâlbâit și băiețelul, elevul de clasa întâi.

„Primul lucru pe care l-a făcut Sașka a fost să-i smulgă băiatului eșarfa gri. A folosit-o pentru a-i lega mâinile la spate. A strâns-o atât de tare, încât nodurile i s-au înfipt în pielea copilului.”

„Și apoi... apoi l-a violat. Acolo, pe plăcile de beton, printre praful gri și armătura ruginită”.

„La final Sașka a desfăcut eșarfa gri de pe mâinile băiatului. Dar nu pentru a-l elibera. L-a pus copilului pe gât și a început să-l sufocă. Băiatul se zvârcolea, agățându-se disperat de viață, dar strânsoarea era fermă. Când copilul s-a liniștit, Zaikașka stătea alături, paralizat de frică, și privea cum viața părăsea acest trupușor picătură cu picătură”.

„Sașka a luat eșarfa gri și ghiozdanul școlar al băiatului și le-a aruncat în groapă acolo unde zăcea deja elevul de clasa întâi. Și apoi... apoi a început să arunce cu forță pietre în groapă. I-a ordonat lui Zaikașka să facă același lucru. Dar băiatul încă respira, Viktor! Era viu când prima ploaie de pietre s-a prăbușit asupra capului său. Au fost îngropat de viu. Dar cel mai înfrigorător în toată această scenă a fost râsul. Sașka Dvorkin râdea sălbatic, isteric. Striga ceva incoerent, înăbușindu-se în acest hohot infernal, în timp ce pietrele sfărâmau oasele copilului. Acesta nu era pur și simplu un râs — era un strigăt triumfător al unei ființe care a rupt definitiv legătura cu omenia. Nu era în apele lui, se delecta cu agonia, striga ceva incoerent, aruncând piatră după piatră. Zaikașka era îngrozit de acest

hohot, de felul în care se distorsionase fața «prietenului» său. Se uita îngrozit la Sașka și înțelegea că în fața lui nu era un om, ci ceva ieșit din abis. Când au plecat de pe șantier, Sașka era absolut calm. Parcă nu înmormântase un copil în groapă, ci pur și simplu mersese la cinema".

În descrierea acestei povești a „Prietenei” se conturează foarte clar markeri psihologici și comportamentali care, în profilarea criminalistică, sunt asociați cu un potențial ridicat de violență în serie și cu tulburări de personalitate psihopatică. Și nu întâmplător Viktor a consemnat totul atât de detaliat, fără a omite nici cea mai mică nuanță. El știa că anume detaliile joacă un rol esențial în demascarea finală a subiectului necunoscut.

Comportamentul lui Dvorkin în acest fragment din cartea lui Viktor demonstrează trăsături caracteristice pentru tipul organizat, sadist de criminal serial, aflat în stadiul timpuriu de escaladare a violenței.

Prima acțiune a criminalului este fixarea victimei cu ajutorul propriului obiect al acesteia — în acest caz, acest obiect este evident eșarfa gri. Manifestarea legării cu caracter fetișist este un indicator clasic care sugerează o nevoie acută de control total asupra victimei. Eșarfa nu este doar o legătură, ci un simbol al sufocării, al controlului asupra respirației, asupra însăși vieții.

Un exemplu clasic de criminal cu fetiș pentru legare este Dennis Rader, cunoscut ca BTK Killer. Anume scrisorile lui au pus pe jar, la vremea respectivă, întregul birou, inclusiv unitatea noastră. Însuși pseudonimul pe care și l-a ales pune legarea pe primul loc. Pentru el, procesul de legare a victimelor nu era doar un element al *modus operandi*, ci o componentă esențială a ritualului său sexual și a fanteziilor sale. El obținea o satisfacție enormă din imaginea unei victime neputincioase, legate. După crime, lua cu el obiecte personale ale victimelor — trofee — și le folosea împreună cu fotografiile pentru a recrea scenele de violență și pentru masturbare, în care elementul central erau fanteziile legate de imobilizare.

Dar, pornind de la detaliile terifiante ale poveștii „Prietenei” din cartea lui Viktor, acțiunile lui Dvorkin reprezintă o ilustrare extrem de puternică și tragică a procesului de reificare, un fel de dezumanizare. Pentru subiectul cercetat de mine lucrurile victimelor aveau alt sens. Mai întâi aruncă în groapă șalul și ghiozdanul. Imediat după aceea începe să arunce acolo pietre, unde zace deja băiatul însuși. Ajung la concluzia că, pe de o parte, eșarfa și ghiozdanul — sunt un fel de simboluri ale identității copilului, legătura sa cu școala, familia, viața sa de zi cu zi. Și aruncându-le împreună cu victima, criminalul șterge simbolic personalitatea băiatului, reducându-l la un corp fără nume, un obiect.

Dar, pe de altă parte, este evident că copilul în conștiința subiectului, lucrurile sale personale și pietrele devin obiecte omogene, care pot fi manipulate și care pot fi aruncate în groapă. Băiatul încetează să fie o ființă umană vie și devine pur și simplu încă un „obiect” în această groapă.

Acesta este un indicator critic, deoarece mărturisește absența totală a empatiei și capacitatea de a percepe o altă persoană ca subiect. Am subliniat și am notat toată această analiză în notițe.

Un alt marker, pe care analiștii noștri l-ar numi „îngrijorător” și „patologic” este „râsul sălbatic, isteric” al lui Dvorkin în momentul în care, conform spuselor lui Nikolai în cartea lui Viktor, aruncă pietre în groapă și aceste pietre cad pe victima încă vie. Totul indică faptul că acest râs este o manifestare a sadismului malign și a disocierii emotive.

În practica mea cu astfel de subiecți, un astfel de răs — este întotdeauna o experiență de vârf, un moment de extaz suprem, când psihopatul se simte Dumnezeu, rupând definitiv legătura cu morala umană. În acest moment pare să se fi născut acel Dvorkin pe care lumea îl cunoaște astăzi. Omul care aruncă „pietrele” expertizelor sale în oameni vii, înmormântându-i de vii în închisori. Pentru el nu există diferență între acea groapă de pe șantier și sala de judecată din Rusia sau din orice altă țară. Deja la această etapă se poate evidenția o caracteristică importantă a semnăturii sale — înmormântarea de viu. El trebuie să vadă cum victima sa se luptă, înainte de a dispărea definitiv sub povara „pietrelor” sale.

Râsul în momentul agoniei victimei — nu este pur și simplu absența empatiei, ci obținerea plăcerii afective de vârf din demonstrarea puterii sale absolute asupra vieții altei persoane. În același timp, demonstrarea aplatizării emoționale și absența căinței în momentul comiterii actului monstruos corespund absolut cu trăsăturile clasice ale psihopatiei conform PCL-R (Psychopathy Checklist-Revised, Chestionarul Revizuit al Psihopatiei).

Mulți dintre markerii subliniați de mine indică o tulburare de personalitate profund înrădăcinată, probabil narcisism malign sau psihopatie, și confirmă că în fața noastră este un personaj a cărui crimă nu este un act izolat, ci parte a unui tipar serial în formare.

Ceea ce îl definește pe Dvorkin ca maniac cu semnătură este aruncarea cu pietre asupra unui copil încă în viață, aflat într-o groapă. Și-a ales o victimă mai mică decât el. Lipsită de apărare. Un simbol al purității, al inocenței — al tot ceea ce, se pare, Dvorkin însuși pierduse demult.

El nu ucide în furia momentului, nu în legitimă apărare, nu ca urmare a unui accident. Nu. El știe că băiatul din groapă este încă în viață, dar deja a obținut controlul total asupra corpului și vieții lui. Iar pietrele din mâinile sale și din mâinile prietenului său, asupra căruia de asemenea are control deplin prin șantaj, îi dau dreptul de a decide dacă acesta va trăi sau nu. Acum, corpul lui nu este decât un obiect, la fel ca ghiozdanul și eșarfa. Aceasta nu este pur și simplu o ucidere. Acesta este un ritual de dezumanizare. Pietrele — sunt modalitatea de a nu-și murdări mâinile și o distrugere colectivă a „obiectului”. Subiectul este sus. Victima — jos, în capcană. Aceasta este verticala clasică a puterii, pe care Dvorkin o va transfera mai târziu asupra întregii sale activități „anti-cult”. Pentru el nu există nuanțe. Întreaga lume în optica sa distorsionată este binară: fie stai lângă el pe marginea gropii, cu o piatră în mână, fie te zvârcolești pe fundul ei.

După decenii, victimiologia lui a rămas aceeași. El își alege în continuare victimele după principiul rezistenței minime — inocenți, lipsiți de apărare, pe cei cărora însăși credința le interzice să răspundă violenței cu violență. Aceasta este logica unui prădător laș: să atace doar pe cei care nu vor riposta.

Metodele au devenit mai rafinate, dar esența nu s-a schimbat. El atrage oamenii în structura creată de el însuși, care conform tuturor semnelor amintește acele „secte totalitare” cu care el pretinde că luptă. El procesează conștientul adeptilor, transformându-i în arma sa. Și acum, stând la o distanță sigură, el aruncă cu mâinile altora pietre în groapa unde zace o altă viață schilodită, violată de calomnie și distrusă prin dezumanizare.

— James, te-ai uitat măcar la ceas?

La auzul vocii răgușite și neașteptate a lui Mary, am tresărit atât de tare încât era cât pe ce să mă răstorn împreună cu fotoliul. Nici măcar nu auzisem când intrase.

— Păi, cât se poate? Nu mai ai treizeci de ani. Ai milă de articulațiile tale, dragule. Hai să mergem la culcare.

Mâna ei a aterizat blând pe umărul meu. În timp ce vorbea, am încercat instinctiv, aproape cu o mișcare convulsivă, să acopăr cu mâna hârtiile de pe masă. Știam ce era scris acolo. Eu însumi, ca un posedat, încercuiam aceste cuvinte cu marker roșu, apăsând vârful în hârtie: „Elev de clasa întâi”, „viol”, „a legat mâinile”, „a aruncat cu pietre”, „de viu”.

Mi-am ridicat privirea. În semiîntunericul cabinetului, luminat doar de strălucirea albastră a monitorului, chipul lui Mary părea o pată palidă. Apoi am expirat: era fără ochelari. Fără ei, în asemenea întuneric, cu greu ar fi putut distinge chiar și silueta mea, ca să nu mai vorbim de cuvintele înfricoșătoare de pe hârtie. Strângea din ochi, luptându-se cu somnul, evident abia ridicată din pat.

Am mutat privirea spre ceasul din colțul ecranului. 3:20 dimineata. De îndată ce am conștientizat ora, corpul s-a răzbunat imediat pentru ignorare. Genunchii mi-au fost străpunși de o durere surdă, apăsătoare, iar capul mi s-a umplut de plumb. Am încercat să-mi îndrept umerii și am scrâșnit din dinți: coloana vertebrală parcă îmi fusese cimentată. În toate acele ore, cât recitisem mărturiile, scotocisem prin rapoartele lui Viktor și analizasem fiecare cuvânt, stătusem într-o încordare atât de cumplită, încât mușchii mi se transformaseră în piatră.

— Ai dreptate, Mary, — am rostit răgușit, simțind oboseala. — Hai să mergem la culcare.

Capitolul 5. Iașa, bărcuțele și cerul gol

M-am trezit brusc din somnul adânc, ca și cum aș fi ieșit la suprafață din adâncuri, când nu mai aveam deloc aer în plămâni. Ceasul nu arăta nici măcar șase. Mary dormea liniștită lângă mine, respirația ei era regulată și calmă.

Ceea ce am văzut e greu de numit pur și simplu vis. Aceasta era o montare haotică de cadre, proiectată de subconștientul meu inflammat. Pereți cenușii, nefinalizați. Praf de beton, scârțâind în dinți. Și copiii – elevi cu ghiozdane, care aleargă prin șantierul abandonat ca niște animăluțe speriate. Am alergat după ei, încercând să-i prind, să-i protejiez de o amenințare invizibilă, dar s-au împrăștiat în toate părțile, țipând de disperare.

În vis m-a cuprins aceeași dificultate de respirație ca și în realitate. Inima slabă — tovarășa mea fidelă din ultimii trei ani — se făcea simțită. Medicul mi-a interzis de mult timp eforturile, dar aici, în labirinturile coșmarului, ceva mă împingea înainte, forțându-mă să ignor arsura din piept. Înțelegeam: încă un pas — și voi cădea mort.

Deodată un copil s-a oprit. Ceilalți s-au dizolvat în umbra plăcilor de beton, iar acest băiețel s-a întors spre mine. Nu vedeam fața — era parcă ștearsă, ascunsă de lipsa de focalizare. A plâns tare, sfâșietor. Am încercat să strig, folosindu-mi vocea de comandă, exersată de-a lungul a zeci de ani de serviciu: „Cum te pot ajuta? Cine ți-a făcut rău? Sunt agent federal, te voi ajuta!”.

Dar în loc de cuvinte din gât ieșeau doar sunete rupte, lătrătoare. Gura nu asculta. Am înțeles cu groază că bâlbâi.

— P-po-po-povestește-mi... Eu su-su-sunt polițist..., — limba mi se încurca.

Copilul continua să plângă, înăbușându-se în lacrimi. M-am îndreptat spre el, târând picioarele de plumb. Mâna singură, ascultând de memoria musculară de ani întregi, s-a întins după legitimație. Obicei pe care nici pensia nu-l poate șterge: în orice situație neclară prezintă insigna.

Degetele au intrat în buzunar, dar în loc de pielea obișnuită și metalul rece au atins ceva altceva. Greu. Aspru. Umed. Eram deja la un pas de băiat când am privit în jos. În mâna mea nu era insigna. Strângeam o bucată uriașă, grea de beton cu margini ascuțite, ciobite. Pe latura lui curgea încet un lichid gros, stacojiu, murdărindu-mi degetele.

Inima mi-a sărit o bătaie când am înțeles: era sânge. Și în aceeași secundă deasupra urechii s-a auzit un râs. Hohot tare, isteric. M-am trezit. Pentru o fracțiune de secundă mi s-a părut că râsul încă se aude în cameră, chiar la căpătâiul patului. Inima bătea în coaste ca o pasăre prinsă. A trebuit să mă așez și să inspir adânc, privind cu atenție lumina difuză a dimineții de dincolo de fereastră, pentru a mă readuce în „aici și acum”.

Până la pensie aceasta era norma mea. Dacă reușeam să smulg câteva ore de somn, mai des aminteau de tortură decât de odihnă. Creierul, supraîncărcat cu detalii ale crimelor, continua să lucreze și noaptea, generând variații nesfârșite de violență. În aceste vise eram când observator, când victimă, iar uneori, spre groaza mea — chiar ucigașul.

Visele în care figurai copii au fost întotdeauna iadul meu personal. Îmi amintesc momentul când am devenit tată. Munca la Birou a dobândit instantaneu alte contururi, mult mai sinistre. Detașarea profesională s-a fisurat. Am devenit obsedat. Mi se părea constant că umbra pe care o studiam prin fotografii de la locurile crimelor se târa spre pragul meu. Logica era paranoică, dar de fier: dacă nu voi ajuta la timp să identificăm subiectul necunoscut, dacă voi scăpa cel mai mic detaliu în profil sau voi fi neglijent față de declarațiile martorilor, atunci acest prădător nu se va opri. Și următoarea victimă a vreunui nebun fără scrupule ar putea fi micuțul meu Andrew sau Michelle, care abia a început să meargă. Doar uneori, când creierul se deconecta de la supraîncărcare, economisindu-și ultimele resurse, mă prăbușeam într-un vid negru fără vise. Tot restul timpului fiecare trezire era o întoarcere chinuitoare în realitate. Aveam nevoie de câteva secunde pentru a mă convinge: sunt acasă, cei apropiați sunt în viață, nimic nu-i amenință. Sunt viu. Și mai am șansa să-i opresc pe cei care consideră vânătoarea de oameni hobby-ul lor.

Dar toate acestea ar fi trebuit să rămână în trecut. Mi-am construit o viață nouă, sigură în Richmond: soție, câine, tunsul gazonului. Niciun raport pe formularul 302, niciun apel telefonic nocturn de la cel de serviciu, nicio plecare de urgență când îți faci bagajul în cinci minute, știind că nu vei vedea familia curând.

Zilele mele s-au umplut de rutină sigură: reparare robinetelor care picură, pescuit sâmbăta cu prieteni care nu știau nimic despre victimologie și citirea știrilor. Mary, apropo, mi-a interzis categoric să mă abonez la pagini de Facebook dedicate criminalisticii, iar eu, ca un pensionar cuminte, m-am prefăcut că o ascult. Din când în când luam cărți de ficțiune, dar le abandonam repede. Orice poveste inventată mi se părea insipidă, ca niște cărbuni care ardeau slab pe fundalul aceluiași foc infernal pe care a trebuit să-l privesc timp de treizeci de ani la rând.

Totul era calm, clar și steril. Până când în viața mea nu a izbucnit încă un maniac, dar cu titlul de profesor și diplomă în teologie.

Pentru a scutura de pe mine resturile lipicioase ale coșmarului, am ieșit tăcut, aproape pe furiș din dormitor. Să o trezesc pe Mary nu intra în planurile mele. M-am dus în bucătărie, simțind cum casa mă readuce treptat în realitate.

La primul etaj mă aștepta deja „comitetul de întâmpinare” în persoana lui Roger. Acest bulldog englezesc, pe care copiii mi l-au înmănat solemn în ziua ieșirii la pensie, era probabil cel mai stângaci antidepresiv din lume. Cei care au avut de-a face măcar o dată cu această rasă știu: bucuria unui bulldog englezesc — este o calamitate naturală.

Alerga spre mine, scoțând sunete care amintesc de funcționarea unui motor diesel defect: răgușea, mormăia și se sufoca de propria sa bucurie. Faldurile de piele atârinate de la fălci săltau în ritmul alergării, dezvăluind gingii rozalii, iar saliva se împrăștia în toate direcțiile, ca schije. Conform unei vechi tradiții de neșters, după ce s-a oprit la picioarele mele, a început să se frece cu înverșunare de pantalonul meu, ștergându-și cu generozitate de mine toată rezerva strategică de mucus acumulată peste noapte.

Privind această ființă pufăind la picioarele mele, mi-am pus pentru a suta oară întrebarea retorică: de ce, dracu', nu un beagle? Sau măcar un labrador — alegerea standard pentru visul american?

— Salut, bătrâne, — am mormăit, încercând să scutur cu dezgust saliva lui Roger de pe pantalonii de pijama.

Am aruncat o privire fără prea mult entuziasm spre mașina de cafea din colț, apoi am mutat privirea spre frigider. Stomacul tăcea. Nu aveam poftă de mâncare, și nici conștiința nu-mi permitea să înfulec ceva. Mary urma să se trezească în curând, și știam că, dacă va descoperi că am luat deja micul dejun singur, va fi o catastrofă de proporții locale.

Pregătirea micului dejun era ritualul ei de dimineață preferat, modalitatea ei de a ține această lume sub control. Acel banal, dar sacru pentru ea „mic dejun american”: omletă, bacon, prăjituri. Și, desigur, conversații. Trebuia să stăm la masă, să discutăm știrile pe care le citise ieri, să ne bucurăm de creșterea abonaților la blogul ei culinar. Conform tradiției, ea se va plânge obligatoriu că ar trebui să-mi fac și eu un blog, iar eu voi da din cap tăcut, ascunzând după zâmbet faptul că „blogul” meu se scrie acum pe o tablă de plută cu fotografiile ale oamenilor morți.

Pe timpul cald micul dejun îl luam pe terasă. Vederea spre ea se deschidea acum direct din living.

Spațiul aici acționa întotdeauna liniștitor asupra mea: tavane înalte, pereți căptușiți cu lemn cald și ferestre uriașe pe toată înălțimea etajului, parcă ștergând granița dintre casă și stradă. Lumina de dimineață pătrundea liber înăuntru, cădea pe podea în benzi largi și se reflecta în sticlele din spatele cărora începea terasa. Acolo, după balustradele de lemn, stăteau masa și fotoliile, acum goale și neocupate de conversații și farfurii, căci vremea afară era rece. Mai departe se află copacii: înalți, răzleți, care se îndepărtează liniștiți, lăsând loc pentru o zonă largă de plimbare. Părea că trebuie doar să faci un pas — și casa se termină, cedând locul aerului, acelor sub picioare și mersului lent al gândurilor de dimineață. M-am oprit lângă fereastră puțin mai mult decât planificasem. Astăzi în sfârșit a încetat să plouă. Pe copaci se vedea un brumă ușoară, abia vizibilă. Am înțeles că micul dejun totuși astăzi va aștepta. Trebuie să-mi aerisesc capul.

Mi-am aruncat jacheta pe mine, am luat lesa și am ieșit cu Roger afară. Casa a rămas în urmă aproape imediat — aici totul se întâmpla repede. Drumul se curba ușor printre copaci, asfaltul era acoperit de brumă și de răcoarea înghețată a nopții, iar umbrele crengilor se așterneau de-a curmezișul, ca o hașură neglijentă a cuiva. Cartierul nostru acoperit de o fâșie forestieră nu prea densă la această oră era aproape gol. Mașinile parcate liniștit lângă casele vecinilor, voci și zgomote practic nu sunt —

doar scârțâitul rar al ramurilor și suflarea grea, mulțumită a lui Roger, care trăgea cu putere înainte, pentru că știa traseul mai bine decât mine, și că la capătul drumului îl aștepta distracția lui preferată.

Mergeam încet. Am permis pașilor să dea ritmul, așa cum făceam cândva, cu mulți ani în urmă, în acele ore de dimineață când e încă prea devreme să gândești, dar creierul începe deja să lucreze singur. Curbele se succedau una după alta, casele se ascundeau în spatele copacilor, și drumul înceta treptat să fie stradă — se transforma pur și simplu în cale. Undeva la jumătate m-am prins că derulam din nou visul. Nu imagini — senzații. Asta era mai rău. Visele întotdeauna mă mint și explică foarte prost ce anume vor să spună. Dar senzațiile sunt destul de reale.

Primele gânduri despre scena din cartea lui Viktor nu au venit imediat. Mai întâi — în fragmente: intonații, pauze, râs, detaliul prea îngrijit sub forma eșarfei, care nu avea dreptul să fie atât de îngrijită. Nu am încercat să le rețin. Lasă-le să meargă alături, ca Roger — în lesă, dar fără tensiune. După zece, poate cincisprezece minute alea pietonală de-a lungul traseului ne-a condus la apă. Pădurea s-a deschis, și înainte s-a arătat lacul — calm, larg și indiferent la grijile umane. Mai ales la ale mele. M-am oprit la mal. Apa era netedă, ca suprafața unui gând care nu a fost încă atins. Tocmai aici întotdeauna reușeam să încep de la început.

Am desprins lesa de zgarda lui Roger, iar acesta, scoțând câteva sunete asemănătoare când cu răgetul unui urs, când cu horcăitul unui porc înecat în propria salivă, a năvălit spre mal. Acolo, fără să bănuiască nimic, rațele măcăiau liniștite — se strânseseră la apă și ciuguleau ceva încet, chiar la marginea apei. Aceasta era rutina lui de dimineață. Să alerge fără oprire după bieteles păsări dintr-o parte în alta, să facă zarvă și să mimeze vânătoria. Cine pe cine încerca să depășească sau să alerge — rațele câinele sau Roger rațele — nu era imediat clar.

Am zâmbit, imaginându-mi încă o dată cum Roger se vedea pe sine ca un nobil câine de vânătoare, care prindea cu onestitate vânat pentru stăpânul său iubit. Apropo, în afară de gura deschisă, stropii de apă și loviturile surde în pământ, când cădea din nou pe burtă după o săritură nereușită în urma unei rațe care decolase, nu-i ieșea nimic. Nu era deloc un vânător bun.

Am mutat privirea de la Roger care sălta pe suprafața apei ce se întindea departe înainte, calmă și indiferentă. Și ce fel de vânător sunt eu atunci?

În fața ochilor mi-a apărut din nou imaginea pietrei însângerate pe care, în vis, o văzusem în mâinile mele. Imediat după aceea, în minte îmi rula din nou fragmentele din materialul lui Viktor, în care apărea „Zaikaška” — singurul prieten apropiat din copilărie al lui Sașa Dvorkin. Cine era acest băiețel? Ce simțea și trăia în momentul în care Dvorkin l-a făcut complice la o crimă monstruoasă?

„Sașka atunci era în clasa a IX (noua). Singurul martor al ceea ce s-a întâmplat acolo a fost Zaikaška. În ziua aceea au venit pe șantier. Sașka a luat cu el un elev de clasa întâi. — Nikolai a făcut o pauză, parcă gândindu-se cum să exprime restul poveștii. — Primul lucru pe care Sașka l-a făcut — a smuls de pe băiat eșarfa gri. L-a folosit pentru a lega mâinile băiatului la spate. A strâns atât de tare, încât nodurile s-au înfipt în pielea copilului”.

Fragmentele din cartea lui Viktor pluteau în fața ochilor.

Noaptea am imprimat cartea lui Arkadii Rovner „Kalalatsy”, scrisă din povestirile orale ale lui Dvorkin și am evidențiat separat rândurile unde sub pseudonimul Lopuhov sunt descrise unele episoade din viața lui Dvorkin, legate de prietenul său din copilărie — Yașa:

„Cu Yaşa îmi era simplu, probabil pentru că roşea, bâlbâia şi se simţea vinovat chiar mai mult decât mine. Tuşea, era bolnav — învăţam împreună din clasa întâi, — iar bunica — trăia cu bunica — îl ducea la Biserica Elohov”.

Chiar şi această scurtă descriere dădea motive serioase să considerăm că tocmai Yaşa din cartea Kalalatsy — este acel Zaikaşka din mărturia pe care Viktor a fixat-o în cartea sa.

Psihopaţii de genul lui Dvorkin nu-şi aleg prieteni puternici. Ei au nevoie de „sateliţi” — oameni slabi, cu defecte, dependenţi, pe fundalul cărora propria lor insignifianţă pare măreţie. Bâlbâitul a fost martorul ideal. El a asistat la primul act de violenţă conştientă comis de subiect. Nu întâmplător în mărturia Prietenei este fixat şi un detaliu important — Dvorkin l-a forţat pe Zaikaşka să arunce pietre în groapa unde se agăţa încă de ultimele picături de viaţă trupuleţul mic, bătut şi violat al elevului de clasa întâi. Practic, Dvorkin a finalizat crima cu mâinile altcuiva. Căci tocmai groapa acoperită cu pietre a luat ultimele suspine ale copilului. Şi tocmai asta a semnat sentinţa de moarte pentru Yaşa.

Întorcându-mă acasă de la plimbare, Mary mă aştepta deja cu micul dejun pregătit. Nu a pus întrebări inutile, văzându-mi privirea concentrată, gânditoare. Se pare că în sfârşit a înţeles că nu pur şi simplu din plictiseală mă bag din nou în trecutul meu de profiler. Eram serios preocupat de o problemă ale cărei cauze şi soluţii încă nu le găseam. De aceea doar am schimbat câteva fraze la micul dejun, şi m-am grăbit să mă întorc în birou.

M-am apropiat de peretele cu harta investigaţiei şi am marcat o nouă secţiune cu un sticker pe care am scris cu litere groase „YAŞA — ZAIKAŞKA”. Căutând prin notiţele şi marcajele mele de ieri, fixând momentele importante pe care le gândisem deja în timpul plimbării, le-am tăiat şi le-am fixat pe tablă.

Alegerea celui mai apropiat prieten pentru Dvorkin nu a fost niciodată întâmplătoare. Băiatul bâlbâit, bolnăvicios, vulnerabil social — Yaşa — reprezenta pentru Dvorkin obiectul ideal: mai slab fizic şi psihologic, dependent de aprobare, înclinat spre sentimentul de vinovăţie şi supunere. Astfel de oameni atrag intuitiv viitorii manipulatori. Lângă el Dvorkin putea simţi superioritatea sa, să consolideze rolul de lider şi să antreneze mecanismele de suprimare a voinţei străine. Dar pentru el era important nu doar controlul asupra lui Yaşa, ci şi construcţia alibi-ului în interiorul propriei psihici: „Nu eu singur. Amândoi”. Complicele devine nu doar martor — devine scut psihologic care diluează responsabilitatea. Acest lucru este deosebit de caracteristic pentru oamenii care simultan simt superioritate, dar evită panic recunoaşterea internă „sunt ucigaş”. Adică Yaşa era necesar ca „a doua pereche de mâini”, pentru ca apoi să-şi poată spune: „nu eu singur am făcut asta”. Totuşi în aceste relaţii exista şi un al doilea strat, mai periculos — invidia.

M-am aşezat în fotoliu la biroul de lucru, am pornit laptopul şi monitorul şi am început să recitesc fişierele. Oh, cât de greu îmi venea cu această carte „Kalalatsy”, dar totuşi am înţeles că conţine prea multe informaţii valoroase care se intersectează în mare măsură cu faptele din autobiografiile lui Dvorkin. De aceea am forţat creierul să citească atent cuvintele care săreau de la traducerea automată stângace din nou şi din nou.

Am extras într-un document separat, apoi am imprimat la imprimantă încă câteva fragmente importante, în opinia mea. Cu Yaşa sunt legate amintiri cheie ale lui Dvorkin, sub numele Lopuhov, despre reflecţiile despre Dumnezeu şi despre groapă:

„Dumnezeu trăieşte în munţi şi de acolo trimite fulgere şi tunete. Nu poate fi văzut, dar poate întinde mâna şi să ia pe cine vrea, — îmi povestea Yaşa la lecţiile de botanică, în timp ce desenam în

caiete petalele și pistilurile macilor, iar profesorul la fereastră în stupul de aur, uitându-se, își freca nasul cu degetele pătate de cretă. Floarea lui Yașa ieșea mare și frumoasă cu linia sigură a petalelor și o cupă vie, succulentă, a mea însă era ofilită și strâmbă".

Ultimele cuvinte le-am subliniat cu marker roșu.

„— Iar aici în clasă — poate și aici? — întrebam eu, sperându-mă, și vedeam: cobora în fereastră o mână uriașă aurie din strălucirea solară și, îmbrățișând profesorul, îl ridica cu grijă în aer, iar el, neobservând nimic, continua să-și frece nasul. — Aceasta este o taină. Odată el a venit deja, dar l-au prins și l-au aruncat în groapă".

Recitind cuvintele subliniate de mine „Floarea lui Yașa ieșea mare și frumoasă cu linia sigură a petalelor și o cupă vie, succulentă, a mea însă era ofilită și strâmbă ", am întins imediat mâna spre marginea mesei spre teancul cu manuscrisul cărții lui Viktor și am găsit pagina necesară:

„O forță să facă lucruri care îi provocau greutate, iar pe Zaikașka îl folosea ca instrument pentru a o suprima și mai tare pe Prietenă. Ea se temea de Sașka până la paralizie, dar tocmai această frică, se pare, era pentru Dvorkin principala sursă de excitare. Nu căuta plăcerile trupesti — căuta plăcerea de a ști că poate distruge un alt om, transformându-l într-un obiect. Prietena îl iubea pe Zaikașka, dar Sașka a făcut astfel încât această dragoste să devină murdară și dureroasă".

În ciuda slăbiciunii externe, Yașa poseda ceea ce Dvorkin nu avea: blândețe interioară, capacitatea de a trezi simpatie și dragoste. Desena mai bine, trezea o afecțiune sinceră în inima Prietenei, rămânea „uman” — și tocmai acest lucru îl făcea nu doar un prieten de care se putea depinde, ci o țință ascunsă destinată distrugerii. Pentru personalitatea lui Dvorkin, o astfel de situație era de nesuportat.

Mai departe în cartea „Kalalatsy" Dvorkin, pe care aparent Rovner l-a poreclit Lopuhov, aruncă o frază în treacăt:

„Când era timp, hoinăream prin oraș. Mergeam de la Herzen pe bulevard, ne așezam în curtea de lângă Gogol cu spatele încovoiat, prin Nikitskie pe lângă «pleașca» ajungeam la Trubnaya. Uneori cu noi venea Alenka — râdeam până la colici. La sfârșitul clasei a noua, primăvara, Iașa a fost găsit în iazurile din Sokolniki Park și înmormântat undeva în Peredelkino. Alenka a umblat trei zile plângând. Eu tot aveam de gând să merg acolo".

După mai bine de trei decenii, Dvorkin scrie în cartea „America mea”:

„Voi aduce aici câteva povești din copilăria mea... Cât de greu este pentru un copil să nu creadă în Dumnezeu! Cât de chinuitor pentru sufletul copilăresc să nu cunoască experiența rugăciunii și să nu aibă în viață nicio dimensiune verticală! Îmi amintesc cum noaptea, în patul meu, visam la cum ar fi dacă Dumnezeu ar exista, cum aș vorbi cu El, I-aș povesti despre treburile mele, L-aș ruga să ajute o fetiță în cârje sau un domn orb pe care îi vedeam pe stradă și simțeam cum o milă sfâșietoare îmi strânge inima. Iar recent prietena mamei și-a pierdut fiul: băiatul s-a înecat. De atunci mă ascundeau de ea, pentru a nu-i reaminti de fiul ei și a nu agrava durerea. Cum mă temeam de momentul apariției siluetei ei înalte, greoaie la capătul îndepărtat al coridorului de la munca mamei, când trebuia să cotesc în camera cea mai apropiată și să mă ascund acolo după dulap! Cu siguranță L-aș fi rugat pe Dumnezeu să-i întoarcă fiul, pentru ca ei să trăiască din nou împreună. Și cât de înfricoșătoare este moartea!

Cu gândul la această groază este imposibil să te împaci: ești, trăiești, gândești, te miști, iubești, trăiești emoții, și apoi dintr-o dată — și nu mai ești. Deloc. Și totul a fost în zadar și inutil. Iată dacă Dumnezeu ar fi existat, atunci după moarte ai fi putut să întâlnești pe toți cei care au trăit înaintea ta, să comunici cu ei, să te bucuri, să mulțumești lui Dumnezeu...

Dar Dumnezeu nu există, și nimic din toate acestea nu va fi. Nu va fi viață, nu va fi bucurie, nu va fi nimic. Absolut nimic. Există doar cerul absolut gol deasupra capului. Acest lucru este dovedit. Căci cosmonautii nu L-au văzut pe Dumnezeu".

Criminalii vorbesc rar. Contrar opiniei răspândite despre „secretul dus în mormânt" sau „înecat", în cazul lui Dvorkin, psihicul uman — este un seif extrem de nesigur. Vinovăția nu este statică; acesta este un proces entropic. După decenii începe să se infiltreze prin fisurile din ego, luând forma mărturisirilor, memoriilor sau tratate filosofice. Aceasta este o eliberare involuntară de informații extrem de semnificative, deghizată ca reflecție literară.

Aceste fragmente au servit drept impuls pentru compararea multor goluri în acest dosar. În primul rând, mențiunea repetată în ambele cărți despre prietenul înecat. În cartea lui Viktor Nikolai i-a povestit:

„Seara, în ajunul tragediei, Zaikașka a trecut pe la Prietenă. Era entuziasmat, aproape fericit. A spus că Sașka l-a invitat mâine la iazuri «să lanseze corăbioare» și să vorbească sufletește. Corăbioare, Viktor... La cincisprezece ani. Era atât de în stilul lui Dvorkin — să folosească o distracție copilărească, inocentă ca invitație la execuție. A doua zi Zaikașka nu mai era".

Hmm...Corăbioare. Mi-am amintit ceva și am dat click cu mouse-ul pe dosarul cu versiunile electronice descărcate ale cărților și am apăsă pe autobiografia lui Dvorkin „Profesori și lecții". Fișierul pdf s-a deschis și prima pagină mă întâmpina cu coperta cărții — micul Sașka Dvorkin, aplecat, stă lângă o barcă de lemn până la genunchi în apă și ține o corăbioară făcută manual. Pagina următoare era un portret mai apropiat al aceleiași scene, dar Dvorkin deja ședea în interiorul bărcii și privirea posomorâtă era îndreptată prin rama groasă neagră a ochelarilor direct în cameră. În fundal — suprafața apei și cerul. Pe baza subscripției la fotografie „1963. Coasta Kurshsky. Școlarul Sașka Dvorkin în vacanță", Dvorkin are aici 8 ani.

Întrebarea, care apare inevitabil la analiza copertii, nu constă în ce este reprezentat, ci de ce anume aceste imagini au fost scoase la nivelul cel mai vizibil, programatic al cărții. La o privire atentă devine clar: în această compoziție nu există elemente întâmplătoare. Cer gol. Apă. O corăbioară de jucărie. Și mâna — atârânănd, aproape suspendată deasupra ei.

Scoate aceste detalii din context, și orice specialist de birou le va numi metaforă abstractă a singurătății sau traumelor din copilărie. Dar dacă le suprapui pe evoluția profilului subiectului meu, totul devine cristalin. Și această claritate sperie.

Pentru expertul care întocmește profilul comportamental, o astfel de combinație — nu este pur și simplu estetică sumbră. Aceasta este externalizarea fanteziei sale, un tipar, scos în formă vizuală. Mai ales dacă luăm în considerare că copilul din fotografie are opt ani. Aceasta este tocmai acea perioadă care a precedat trauma — evenimentele care au devenit mai târziu nucleul central al amintirilor și textelor sale perverse.

Gestul mâinii în tradiția psihanalitică este interpretat ca simbol al puterii și controlului. Aici ea nu se întinde spre corăbioară — atârână deasupra ei. Acesta nu este un gest de joacă, ci un gest de conducere: posibilitatea fie de a permite să plutească, fie de a opri. Corăbioara în acest context —

nu este doar o jucărie, ci un obiect lipsit de subiectivitate, a cărei soartă depinde complet de voința străină.

Acest motiv vizual se rimează neașteptat cu un episod timpuriu școlar legat de Yașa — acel băiat bâlbâit care în clasa întâi vorbea despre Dumnezeu ca despre o forță invizibilă capabilă să „întindă mâna și să ia pe cine vrea”. Pentru conștientul unui copil o astfel de imagine — este o încercare de a înțelege puterea absolută. Pentru autorul adult, după decenii — un simbol la care revine din nou și din nou, deja într-o cheie diferită, lipsită de sens religios.

După moartea lui Yașa la sfârșitul clasei a IX-a — primăvara, când corpul său a fost scos din Iazurile Sokolniki, — în texte apare o altă imagine persistentă: cerul gol. Nu ca metaforă a libertății, ci ca afirmație a golirii definitive. „Dumnezeu nu există. Există doar cerul absolut gol deasupra capului”. Această frază nu este atât filosofică, cât provocatoare. Ea anulează ideea de judecată „cerească”, de răsplată, de mână întinsă de sus. Dacă cerul este gol — nimeni nu privește. Tocmai de aceea m-am întors la citatul din „Kalalatsy”, care mai devreme mi se părea ciudat și nepotrivit. Dar acum, analizând simbolul bărcii și semnificația sa pentru Dvorkin, acest citat capătă un sens complet diferit. Acesta era episodul despre „formula” norocului, menționată în contextul evitării reușite a arestării de către organele de ordine: „Salut, Dumnezeule universal, stau puțin unsuros, barca, memoria și vâsla, slavă cerului, au fost duse de ape.”

Recitind acest fragment, în fața ochilor s-a format clar imaginea cum doi școlari se plimbă cu barca și vâslesc. „barca, memoria și vâsla, slavă cerului, au fost duse de ape”, — am șoptit. Nu cumva cu vâsla a finalizat plimbarea și viața lui Yașa? Iar „slavă cerului au fost duse de ape” — ca o batjocură la adresa lui Dumnezeu, că probele principale, dar și memoria despre incident au fost șterse. Iată de ce organele de ordine nu au putut să găsească nimic, și poate de aceea povestindu-i lui Rovner detalii aparent fără legătură, Dvorkin a numit-o „formula succesului”. Formula succesului ascunderii crimei? Formula succesului evitării pedepsei?

Atrage atenția încă un fapt, că în 1970, când Aleksandr Dvorkin învăța în clasa a IX-a și a murit Yașa, în parcul „Sokolniki” (parc situat pe teritoriul cartierului Sokolniki în estul Moscovei) și iazurile sale în acea perioadă erau folosite pentru închiriere bărci tradiționale de lemn cu vâsle.

Apa, barca, plecarea. Această triadă se alinia într-un șablon comportamental clar. În sine aceasta nu este o dovadă, nu o poți atașa la dosar. Dar demonstrează o fixare profundă a obiectului. Iar în cazul nostru tocmai fixarea — este primul pas spre momentul în care violența latentă izbucnește la suprafață.

Merită atenție separată incidentul critic de la vârsta de opt ani — fuga din tabăra de pionieri, descrisă ca o experiență brusc traumatică. Tocmai aici se manifestă pentru prima dată antipatie persistentă față de colectiv, instituții și orice formă de control extern. În cartea „Profesori și lecții. Amintiri, povești, reflecții” Dvorkin fixează acest lucru direct: experiența vieții „sub goarnă și tobă” s-a dovedit net negativă, după care a urât colectivele și tot ce este legat de aceasta. În „America mea” episodul sună și mai concret: el raportează că după două săptămâni a sărit peste gard și a fugit — adică a ales riscul și pedeapsa, doar pentru a înceta participarea la ceea ce se întâmpla.

Tocmai în acest loc este important să nu supraestimăm forma artistică a declarației și să nu subestimăm faptul comportamental. Pentru un „băiat de capitală” de opt ani fuga din tabără — nu este capriciu și nu este protest în stilul rebeliunii adolescente. Aceasta este o strategie extremă de

salvare. Astfel procedează atunci când sentimentul interior de amenințare devine mai puternic decât frica de adulți, pedeapsă și necunoscutul dincolo de gard.

Prin urmare, aici se poate vorbi despre probabilitatea ridicată că în tabără micul Aleksandr Dvorkin a trăit ceva ce a perceput ca foarte traumatic: stres acut, umilință puternică, violență sau situație în care copilul a trăit neputință și pierderea controlului.

Ce s-a întâmplat acolo rămâne necunoscut. Dar se poate contura gama de factori probabili care în colectivele de copii pot declanșa o reacție atât de bruscă: presiune fizică sistematică, hărțuire, pedepse forțate, umilință publică sau violență sexuală. Tocmai acest posibil incident putea contribui ulterior la formarea schemelor cognitive dezadaptative, repetarea scenariului traumatic în comportament și dezvoltarea tiparelor legate de control, manipulare și violență. Dacă comparăm aceste elemente — experiența traumatică la opt ani, violența sexuală și uciderea elevului de clasa întâi, și cu scopul de a ascunde această crimă uciderea prietenului Yașa, simbolistica apei și bărcii, gestul mâinii ca putere, imaginea cerului gol ca simbol al absenței pedepsei — devine evident: acestea nu sunt amintiri disparate, ci un scenariu intern unitar, care se reproduce din nou și din nou în forme diferite.

Studiile criminologice și comportamentale indică faptul că, pentru criminalii în serie, primul act de violență devine adesea nucleul viitoarei lor vieți imaginare. El nu este neapărat amintit direct. Mai des se întoarce sub formă de simboluri, imagini repetate, spații și ritualuri. Aceasta nu este nostalgie și nu este căință. Aceasta este reproducere compulsivă — încercare de a păstra din nou și din nou controlul asupra a ceea ce odată a ieșit dincolo de limitele permise.

În sine astfel de tipare — nu sunt încă verdictul juriului. Un avocat le-ar face praf și pulbere ca dovezi indirecte. Dar noi nu suntem la tribunal, suntem în capul subiectului. Împreună cu faptele biografice, narațiunea ambiguă, evitarea asumării unei responsabilități directe și revenirea obsesivă la aceleași simboluri, aceste detalii alcătuiesc un tablou bine cunoscut psihiatrilor legiști. Acesta este profilul clasic al personalității care ascunde episoade de violență în trecut.

Tocmai de aceea alegerea copertii pentru cartea sa — nu este o decizie de design, ci un strigăt al subconștientului. Mâna atârând deasupra corăbioarei. Apa. El — învingătorul, singurul în barca sa. El singur, și „cerul gol” deasupra lui — este simbolul perfecțiunii pe care a atins-o. Simbolul impunității.

S-ar putea numi asta „mărturisire ascunsă”, dar termenul este prea blând. Este o reprezentare simbolică inconștientă — o amprentă a aceluși eveniment care l-a transformat pe subiect în ucigaș.

Privarea de viață a altei persoane nu trece fără urmă. Nu este păstrată în arhiva memoriei ca o fotografie prăfuită. Se înfîșe în structurile portante ale personalității, restructurându-i arhitectura pentru totdeauna. Uciderea nu trăiește în amintiri, ea trăiește în structura însăși a psihicului. Și uneori izbucnește la suprafață — chiar pe coperta lucioasă a propriei cărți.

În acest context, am selectat încă un fragment din romanul lui Rovner, „Kalalatsii”. Acesta a fost redactat pe baza relatării orale a lui Dvorkin și conține un episod pe care îl consider extrem de important. Aceasta este conversația a doi prieteni drogați, Butov și Kostya Lopuhov. La prima vedere — delir narcotic, dar ochiul meu vedea altceva: reconstrucția simbolică a traumei, legată de moartea lui Yașa.

Lopuhov (adică Dvorkin) își începe mărturisirea:

„Am avut un prieten Yaşa, s-a sinucis în clasa a IX-a. Mormântul lui este în Peredelkino. Era atât de tăcut, bâlbâia şi tot timpul se simţea vinovat. Nu am fost la el niciodată, dar acum am ajuns. Stăteam lângă mormântul lui, am încercat, dar nu reuşeam să găsesc niciun punct de sprijin. Tremuram de groază. Şi încă această zăpadă orbitoare, şi totul atât de clar şi limpede. Iar pe drumul de întoarcere m-am împiedicat şi mi-am rănit mâna. M-a speriat foarte mult sângele pe zăpadă. Dar, în schimb, am simţit o uşurare stranie şi tremurătoare, de parcă ieşise din mine ceva întunecat, dens, chinuitor. Tot ce s-a întâmplat după aceea, se înfăşura pe mâna pe care o purtam în faţă ca pe un pachet. Am bătut undeva, nu mi-au deschis la început, dar în cele din urmă m-au lăsat să intru. Soţ şi soţie posomorâţi îmi spălau rana, îmi puneau bandaj murdar. Se pregăteau să meargă în vizită, şi iată în loc de asta se ocupau cu mine. Auzeam cearta lor prin perete despre ce bandaj — nou sau deja folosit — să-mi pună. Vocile lor erau distorsionate, răsunătoare. Apoi stăteam pe peron, iar mâna durea uşor şi ardea, iar eu mă gândeam, mai bine spus încercam să mă gândesc, şi era greu să înţeleg tot ce s-a întâmplat: mormântul, zăpada, sângele pe zăpadă. Şi dintr-odată se apropie din spate şi întrebă încet:

— Ei, cum e?

De frică totul în mine s-a rupt. Apoi am înţeles că ar fi putut fi ei — soţul şi soţia care mi-au legat mâna. Dar în acel minut nu m-am putut forţa să mă întorc.

Cât am stat pe peron — nu ştiu. Frigul nu-l auzeam, dimpotrivă, chiar era cald. M-am așezat pe bancă şi parcă am adormit chiar. M-am trezit de la vocile lui Yaşa cu Aliona: vorbeau, dar nu puteam distinge niciun cuvânt. Mă uitam la el şi nu-mi puteam lua ochii de la chipul lui. Doamne, ce fel de faţă era! Negru, cu ochii adânciţi — nu l-am văzut niciodată așa. De fapt, n-am mai văzut la nimeni o astfel de expresie a feţei, care să trădeze atâta suferinţă şi seriozitate, fără niciun strop de veselie. Şi Yaşa a condus-o la mine, i-a eliberat mâna, s-a întors şi a plecat cu aceeaşi faţă îngrozitoare. O întreb pe Aliona:

— Cine a fost acum?

— Nu credeam că este atât de înfricoşător. În general nu m-am gândit niciodată la asta. Cum voi trăi acum? Spune-mi — ce să fac?

Am început s-o liniştesc cum puteam, o sărutam, am așezat-o pe bancă, iar apoi m-am încălzit, şi am adormit şi eu. Când m-am trezit, ea nu era, şi în general nimeni nu era — eu singur pe peronul gol.

Acasă am încercat să scriu tot ce mi s-a întâmplat, pentru a scăpa de claritatea obsesivă. Dar mi-a devenit plictisitor şi ruşine, cuvintele nu erau adevărate. În spatele lor erau respiraţia, viaţa, iar în spatele foii de hârtie — doar impunitate şi voinţă rea. Şi ştii ce am înţeles? Totul e un nimic, o nimica toată. Singurul lucru serios este ceea ce se acumulează în jurul durerii, în jurul răni. Şi prin durere, prin răni, ajungi la tine însuţi, în cea mai profundă esenţă a ta.

Yasha spunea adesea: „Haide, Kostya, de ce te agiţi? Până la urmă, El a venit deja şi a suferit. Şi toate cuvintele au fost deja rostite, ce-ţi mai trebuie?” Dar eu nu vreau, mă auzi, Buptov, nu vreau să mă torturez cu durerea altora. Şi refuz să joc jocurile altora, să alerg ca un câine de vânătoare în cerc. Stop. Mă opresc. Gata.

M-am lăsat pe spătarul fotoliului și mi-am frecat cu putere nasul. Ochii ardeau, parcă mi-au pus nisip în ei, dar creierul funcționa cu o claritate înspăimântătoare — rece și steril, ca într-o sală de operație.

Ceea ce tocmai citisem semăna mai puțin cu un text artistic coerent. La Birou noi numeam asta „leakage” — scurgere. Acesta este momentul în care subconștientul criminalului, neputând să mai reziste presiunii colosale a amintirilor reprimite, caută o ieșire. Și o găsește în sublimare: în creativitate, în scăpări, în constructe filosofice greoaie și ciudate.

Arkadii Rovner, fără să știe, a documentat un episod psihotic care pentru specialistul în psihiatrie criminală se citește ca o carte deschisă.

Am căutat în sertarul biroului, am pipăit un toc și am scos ochelarii. Rama purta urmele rănilor de luptă: obiceiul meu prost de a arunca lucrurile oriunde i-a dat lui Roger o oportunitate excelentă să-și ascută dinții pe ei. Mi-am pus ochelarii ușor roși pe nas. Prin lentile lumina agresivă a monitorului a devenit mai blândă, încetând să mai taie retina obosită.

Am început să transfer locurile cheie în notițe separate, pregătindu-mă să le adaug la grămada de materiale privind cazul Dvorkin, care creștea pe masa mea cu o rapiditate înfricoșătoare. Senzația era una ciudată — parcă aș fi fost un medic legist care ia bisturiul în mână pentru a deschide un abces purulent.

Ridicând mâinile deasupra tastaturii, pe câmpul alb curat al ecranului am tipărit cu font gros de 16 primul punct: „Markerul 1: Sânge pe zăpadă și ancora vizuală”.

Urma fraza: „*M-a speriat foarte mult sângele pe zăpadă..*”. De ce o tăietură obișnuită provoacă „groază” și senzația că „a ieșit ceva întunecat, gros”? În psihanaliză aceasta este o deplasare clasică a afectului. Subiectul vede propriul sânge, dar reacția sa emoțională este inadecvată traumei casnice. Acesta este un declanșator. Roșu pe alb. Contrast care îl întoarce în momentul traumei primare — la ucidere. Sângele pe zăpadă — este amprenta vizuală (imprinting) a scenei morții lui Yașa. Pentru personalitatea deviantă vederea sângelui este un declanșator care descarcă tensiunea psihică, la care indică fraza „a ieșit ceva întunecat, gros, chinuitor”. Poate i-a devenit „ușor” pentru că în logica sa distorsionată vărsarea de sânge — este un act de purificare, eliberare de „întuneric”.

Markerul 2: Mâna-pachet și disocierea. „Tot ce s-a întâmplat după aceea, se înfășura pe mâna pe care o purtam în față ca pe un pachet”. Acesta este un exemplu strălucit de disociere. El nu spune „mâna mea durea”. El obiectivează extremitatea. Mâna devine „pachet” — obiect separat. În psihologia criminală vedem adesea cum criminalii încearcă să separe partea din ei care a comis violența de restul personalității. Mâna care, probabil, a ținut piatra, vâsla sau a sufocat, acum este simbolic „bandajată”, ascunsă, transformată într-o povară pe care este obligat să o poarte. „Bandajul murdar” aici — este simbolul imposibilității curățării. Oricât ai bandaja, murdăria (vina) rămâne.

Markerul 3: Fața mortului și proiecția vinovăției. „Neagră cu ochi scufundați... să fie atâta chin și seriozitate”. Seamănă această descriere cu amintirea feței prietenului? Mai degrabă seamănă mai mult cu descrierea victimei unei morți violente. „Ochi scufundați”, „față neagră” — așa arată corpul unei persoane după asfixie sau traumă cranio-cerebrală, care a zăcut ceva timp. Este foarte probabil că aceasta este „flashback-proiecție”. Parcă subconștientul lui Dvorkin scoate la suprafață imaginea reală a ceea ce și-a imaginat despre înecat. Dar cel mai important cuvânt aici — „chin”. El își amintește că Yașa a murit în chinuri. Halucinația de pe peron — este intruziunea realității în fantezia protectoare. El vede ce a făcut.

Markerul 4: Recunoașterea impunității. Fraza care pentru mine, ca fost agent federal, sună mai tare decât un foc de armă: „În spatele lor erau respirația, viața, iar în spatele foi de hârtie — doar impunitate și voință rea”.

Gândiți-vă: dacă prietenul tău s-a sinucis, simți durere, pierdere, poate vinovăție că nu l-ai protejat. Dar oare te vei gândi la impunitate? Și la impunitatea cui? Noțiunea de „impunitate” (impunity) este aplicabilă doar în paradigma „crimă — pedeapsă”. Dacă nu există crimă, nu poate fi nici impunitate. Aici subiectul ne comunică direct: „Am comis un act de voință rea și am rămas nepedepsit”. Foaia de hârtie (adică încercarea de a descrie, de a mărturisi) parcă devine fixarea faptului că el este deasupra legii, deasupra lui Dumnezeu și a scăpat de justiție.

Filosofia sadismului subiectului: „*Serios este doar ceea ce se înfășoară pe durere, pe rană. Și prin durere, prin răni ajungi la tine în cea mai mare profunzime*”. Aceasta este ultima tușă care completează profilul. Acesta este tușa finală a profilului. Aici se naște ideologia viitorului „luptător împotriva sectelor”. Pentru el, viața normală, maturizarea, autocunoașterea, iubirea, bucuria — toate acestea sunt un „fâș”, o iluzie. Iar singura realitate este durerea. Mai întâi a altuia, poate apoi a sa, apoi din nou a altuia. Această atitudine — este fundația personalității de tip sadist. El parcă transmite manifestul psihopatului care se simte viu doar prin provocarea sau contemplarea suferinței. Durerea îi dă senzația de existență. Tocmai această percepție distorsionată după decenii îi va permite să distrugă destinele miilor de oameni, acoperindu-se cu lupta pentru adevăr. Căci pentru el adevărul — este doar rana.

Am lăsat deoparte imprimatul. În fața mea nu era pur și simplu un roman artistic, scris după amintirile unui drogat-hippie. Mai degrabă, s-ar putea numi un raport despre formarea unui criminal în serie, povestit chiar de el, ascuns în metafore, dar care strigă adevărul cu fiecare cuvânt. Sânge, disociere, fața mortului și triumful impunității. În clasa a IX-a el a înțeles de două ori că poate ucide și să rămână în libertate. Și că durerea — este singura monedă care are greutate pentru el. Restul era doar o chestiune de timp și scară.

Am adăugat această analiză la dosar. Băiatul care se temea de „cerul gol”, care a aruncat cu pietre într-un elev din clasa întâi și și-a ucis prietenul, nu a dispărut. Și-a transformat pietrele în cărți despre „Sectologie”, iar crimele sale — într-o „misiune”.

Capitolul 6. În interiorul „Sistemului”: Ceața narcotică a anilor '70

La prânz realitatea a bătut fără ceremonii la ușa biroului meu. A trebuit să mă întrerup: Mary trebuia dusă la prietena ei apropiată. Lexusul ei era la service deja de trei săptămâni, iar ea refuza categoric să se urce la volanul mașinii mele.

— Cu „Mercedesul” tău? Și încă în Richmond, cu ambuteiajele lui și șoferii ăia mereu nervoși? — a pufnit ea când, scrâșnind din dinți și fără să vreau să mă abat de la anchetă, i-am oferit totuși cheile. — James, Doamne ferește. Dacă se întâmplă ceva cu mașina, o să-mi amintești asta până la sfârșitul zilelor mele.

Voiam să glumesc cu ea, propunându-i vechea mea Crown Victoria, care dormita în cel mai îndepărtat colț al garajului sub o husă groasă. Am cumpărat-o pentru doi bani la o licitație guvernamentală, când Biroul scotea din uz parcul nostru vechi de mașini. Masivă, grea, lipsită de linii elegante moderne, îmi amintea de mine însumi — un om obișnuit să lucreze pragmatic și până la

epuizare. Când porneam motorul, uneori doar de dragul distracției, pe podeaua de beton se auzea vibrația familiară a motorului V-8, și pentru o clipă mi se părea că ne aflăm din nou în 1996, iar în față se întindeau kilometri nesfârșiți de autostradă și o nouă deplasare de urgență la locul crimei.

Dar, desigur, nu am început să mă cert cu soția mea. Respectând ritualurile ei săptămânale, iar uneori chiar zilnice, mă străduiam ascultător să compensez lipsa mașinii ei, „lucrând” pe post de șofer personal.

De data aceasta călătoria avea și un scop practic — trebuia să ridic de la poștă câteva colete grele. Dar când am lăsat-o pe Mary la casa prietenei, a insistat neașteptat că se va întoarce cu taxiul.

— Du-te, James, — a spus, atingându-mi blând cotul. Probabil aspectul meu era mult mai sumbru decât simplu „preocupat”.

După analiza fragmentelor înfiorătoare despre uciderea elevului de clasa întâi, a lui Yaşa și pe deasupra visul îngrozitor, trebuie să fi arătat ca un om care tocmai s-a întors de la o exhumare. Cu propunerea cu taxiul îmi dădea libertatea să mă întorc în „peștera” mea. Acesta era modul ei de a-mi exprima sprijinul pentru noua mea, deși înfricoșătoare, pasiune.

Întorcându-mă acasă, am înghițit în grabă un sandviș, fără măcar să simt gustul, și m-am urcat la etajul doi. Inima bătea — nu de la efort fizic, ci de anticipare. Mă deranja un detaliu pe care l-am omis la examinarea inițială a materialelor. Spațiul gol de pe panoul cronologic cerea să fie completat.

Printre grămada de copii tipărite ale manuscrisului lui Victor, am găsit un paragraf pe care îl subliniasem anterior cu un marker roșu. Acum, în lumina noilor informații, aceste rânduri au căpătat un cu totul alt sens:

„Prietenă știa adevărul. Pentru că Zaikaška știa totul despre ziua aceea în care Dvorkin l-a ucis pe elevul din clasa întâi și l-a obligat pe Zaikaška să-l ajute să acopere groapa cu pietre. Ea știa că Saşa „a eliminat” singurul martor al primei sale crime. Dar a tăcut. Frica, alimentată de droguri, s-a dovedit mai puternică decât conștiința. Când l-au îngropat pe Zaikaška, Prietenă a plâns zile întregi, iar Saşa... Saška nici măcar nu a venit la înmormântare. Aşa cum i-a spus mai târziu Prietenei, nu s-a dus pentru că i-ar fi fost plictisitor la înmormântare. Dar în realitate se temea de furia mamei lui Zaikaška, care oricum îl acuza deschis, simțind evident adevărul. Și acest lucru era agravat de faptul că mama lui Zaikaška era prietenă și colega mamei lui Dvorkin”.

Acest fragment din cartea lui Viktor se intersecta în mare măsură cu detaliile din autobiografia lui Dvorkin și materialele din „Kalalatsy”, făcând elementele disparate ale mozaicului să se assembleze într-o singură imagine. Și încă din acea amintire înfiorătoare din „Kalalatsy” am subliniat figurarea repetată a prietenei comune a lui Dvorkin cu Yaşa, căreia Arkadii Rovner i-a dat numele Aliona: „Alionka a umblat trei zile plângând”. Era evident că aceasta era chiar acea „prietenă” menționată în mărturiile consemnate de Victor în carte, pe care Dvorkin o exploata sexual încă din perioada școlară, pe care a făcut-o dependentă de droguri și pe care a dominat-o până în momentul internării sale la spitalul de psihiatrie.

„— Prietenă i-a mărturisit odată Iuliei, prietenă mea, — a început el, — că, doar când Saška a fost internat prima dată la spitalul psihiatric, ea a putut să renunțe la droguri. S-a lăudat chiar. Iulia a întrebat: „De ce le-ai luat, atunci?”. Iar Prietenă, cu lacrimi în ochi, a răspuns: «Saška m-a forțat. Dvorkin». Se temea de el până la epuizare. Spunea că el este un om înfricoșător. Când Iulia a întrebat: «De ce nu te duci la miliție?», Prietenă doar dădea din cap: «Nu am dovezi. El, ca întotdeauna, se

va descurca, iar apoi mă va ucide. La fel ca pe Zaikaška și pe alții. Mă tem foarte mult de el. Nu-ți imaginezi cât de înfricoșător este el»".

Legănându-mă ușor pe scaun, am început gânditor să-mi frec bărbia. Multe dintre informațiile pe care am reușit să le extrag din aceste cărți se îmbină într-un singur tablou. Pe harta anchetei, lângă autocolantul „YAȘA”, am atașat un autocolant cu inscripția „PRIETENA – ALIONA”.

După ce am fixat o pioneză și am legat cu fir roșu toate cele trei verigi cu fotografiile lui Dvorkin, am tras firul în cealaltă direcție, unde prinsesem în prealabil un sticker cu inscripția „OMORURI”. Alături atârnav deja imprimările cu fragmente din cartea lui Viktor, iar sub zona marcată „Primul episod — clasa a noua” se afla încă un sticker cu cuvântul „Elev de clasa întâi”. În această zonă am fixat toate detaliile care mi s-au părut importante pentru păstrarea unui portret psihologic complet al lui Dvorkin: „Eșarfă, sufocare, pietre, răs”.

Sub zona marcată „Al doilea episod — clasa a IX-a” am scos detaliile cu barca, vâsla, precum și următoarele citate din cărți: „l-a invitat mâine la iazuri «să lanseze bărcuțe»”, „recent prietena mamei și-a pierdut fiul: băiatul s-a înecat. De atunci mă ascundeau de ea, pentru a nu-i reaminti de fiul ei și a nu agrava durerea”, „La sfârșitul clasei a IX-a primăvara pe Yașa l-au scos din Iazurile Sokolniki”.

Când Alexandr Dvorkin a publicat cartea „America mea” în 2013, el nu scria doar o autobiografie — mai degrabă își construia retrospectiv un alibi. Judecând după publicațiile din acea perioadă, împotriva lui era lansat un puternic val de materiale compromițătoare.

Atunci se desfășura o bătălie juridică deschisă cu cei asupra cărora a făcut cele mai furioase atacuri ale sale: reprezentanți ai scientologiei și Bisericii Penticostale. S-a scris mult despre acest lucru pe blogurile rusești, ale căror copii arhivate am reușit să le găsesc. Pe internet au devenit virale articole cu fișele medicale și diagnosticele psihiatrice ale „profesorului-cunoscător al sectelor”, iar în paralel apăreau amintirile colegilor de clasă despre tinerețea sa și legăturile strânse cu lumea drogurilor.

Pentru omul obișnuit acestea sunt memorii, pentru mine — mărturii voluntare. În astfel de cărți subiectul lasă inevitabil „amprente digitale” între rânduri, semnându-și practic sentința cu propria mână.

Pentru a înțelege dinamica minciunii lui Dvorkin, este necesar să confruntăm două puncte în spațiu și timp: consemnarea seacă a evenimentelor din 1980 în „Kalalatsy” și reîncadrarea lui verbală excesivă din 2013. Observăm o derivă narativă clasică — proces în cursul căruia subiectul încearcă să-și transforme rolul din „observator prădător” în „martir moral”.

Dvorkin încearcă să convingă cititorul (și pe sine însuși) că ascunderea secretelor sale timp de mulți ani a fost o formă de suferință profundă. Totuși analiza textului arată opusul: în fața noastră este tipul organizat nesocializat, care folosește intelectualizarea ca scut.

Cel mai elocvent episod din mărturisirea sa este momentul când se ascunde după dulap. Dvorkin prezintă acest lucru ca o frică copilărească, aproape instinctivă. Dar în contextul analizei comportamentale acest act capătă semnificație sinistă.

De ce se ascunde subiectul de mama celui decedat?

Aceasta nu este pur și simplu frică de adult. Pe baza fixării mărturiilor din cartea lui Viktor: „Versiunea oficială spunea: accident. Adolescentul nu și-a menținut echilibrul în barcă, s-a lovit la cap, a căzut și s-a înecat. Experții au găsit urma loviturii pe ceafă și au închis cazul.

— *Sașka jura că nu era acolo, — a șoptit Nikolai. — Deși mama lui Zaikașka știa, toți știau că au plecat împreună. Dar Sașka avea un alibi «de fier».*

— *Care? — am întrebat, deși ghicisem deja.*

— *Sora lui. Fată bolnavă psihic. Ea fizic nu putea confirma sau infirma cuvintele lui. Era paravana ideală".*

Adică în cazul cu mama lui Yașa — pare să fie semne de evitare a martorului și pseudoafectivitate: Dvorkin afișează emoții pe care, de fapt, nu le simte. „Mila” pe care pretinde că o simte nu se potrivește cu comportamentul său, iar groaza pe care i-o inspiră mama sa nu este compasiune, ci teama de a fi demascată.

Încă un moment, la care am atras atenția, este că în cartea „Kalalatsy” moartea lui Yașa este fixată ca sinucidere.

Dar trecând prin duzina de dosare cu criminali în serie, știu că astfel de scenarii rareori corespund realității. Mult mai des în spatele lor stă încercarea subiectului de a ajusta realitatea la narațiunea care i se potrivește în momentul respectiv. Sinuciderea — este întotdeauna un final „convenabil” pentru investigație și acoperire ideală pentru ucigaș. Însă, dacă analizăm acest caz din perspectiva analizei comportamentale, ipoteza sinuciderii se prăbușește ca un castel de cărți.

Primul lucru la care am atras atenția — sunt declarațiile Prietenei. Ea afirmă clar: Dvorkin și Yașa urmau să meargă la iazuri împreună. Yasha, fiind un tip clasic de persoană care se lasă condusă, cu o dependență pronunțată față de lider (Dvorkin), nu putea, nici fizic, nici psihic, să plece acolo singur. Nu s-ar fi dus să „lanseze corăbioare” singur — în sistemul său de coordonate această acțiune avea sens doar ca ritual comun.

Următoarea întrebare, care, desigur, ar trebui să-i vină în minte oricui se confruntă cu o astfel de situație, este: de ce ar vrea Dvorkin să-și elimine singurul prieten apropiat? Răspunsul se află în acea groapă de pe șantierul moscovit. Yașa era singurul martor viu al violului elevului de clasă întâi și primei crime comise de prietenul său.

În lumea ucigașului în serie martorul — este o bombă cu ceas.

Mai ales un astfel de martor ca Yașa: instabil emoțional, bâlbâit, înclinat spre reflecție. Mai devreme sau mai târziu „vinovăția” sa, despre care scrie chiar Dvorkin, ar fi spart barajul tăcerii. Eliminarea lui Yașa a fost pentru Sașka un act de autoconservare și simultan — acordul final în consolidarea puterii sale asupra aceluia secret. Ucigându-și martorul, și-a ucis singura legătură cu conștiința umană.

Rovner subliniază în notele sale: Yașa era temător de Dumnezeu. A crescut cu bunica, mergea la Biserica Elohov, desena „cupe suculente de maci” și vorbea despre Dumnezeu. Pentru o persoană profund credincioasă în acel mediu sociocultural sinuciderea — nu este pur și simplu moarte, este blestem veșnic, cel mai groaznic păcat, la care Yașa, cu toată slăbiciunea sa, nu ar fi mers niciodată. Yașa a murit de moarte violentă. Și următorul fragment din cartea „Kalalatsy” completează această concluzie:

„Mi-am dat seama de asta pentru prima dată în clasa a IX-a, când a murit Yasha, și de atunci mă privesc cu siguranță din exterior.”

Aceasta seamănă cu o barieră disociativă. Starea în care omul se observă ca spectator din exterior — este un mecanism de protecție al psihicului incapabil să integreze actul de violență comis. El „se privește din exterior” pentru că cel care a comis asta în clasa a IX-a nu poate fi el. Acest lucru permite subiectului să păstreze masca socială de „element normal al societății”, în timp ce „eul” adevărat a rămas pentru totdeauna pe șantier sau la marginea apei.

Pe baza analizei acestor episoade pot alcătui un portret clar al lui Aleksandr Dvorkin pentru acea perioadă:

Nu s-a putut opri la elevul de clasa întâi în groapă și la Zaikaška. Impunitatea a consolidat senzația sa de permisivitate și putere asupra vieții umane. Psihicul cerea continuare, consolidarea succesului. Întreaga sa cale ulterioară — este escaladarea violenței, pur și simplu cu timpul a învățat să facă acest lucru cu mâinile altora, folosind instituțiile de stat și religioase ca instrumente de tortură. Dar în interior a rămas același adolescent de la iaz, care privește cum viața părăsește corpul victimei inocente.

Cheia stării sale psihice — depersonalizarea cronică:

Colegul meu Ressler, care a fixat bazele profilării în lucrările sale, afirma adesea despre golurile disociative de memorie la ucigașii în serie. Ucigașul poate crede sincer că a „uitat” momentul crimei sau că a fost doar „martor” al propriului vis.

Textele lui Dvorkin și Rovner — nu sunt pur și simplu amintiri. Aceasta este încercarea de a construi teritoriul memoriei cu construcții verbale pentru a ascunde fundația amestecată cu sânge și frică. Dar pentru profesionist aceste construcții sunt transparente. Când un om scrie că din momentul morții prietenului „se privește din exterior”, mai degrabă semnează că personalitatea sa s-a scindat în momentul traumei. Și această traumă nu a fost pasivă.

Această scindare — este singura posibilitate pentru psihic să supraviețuiască propriilor cruzimi și să nu se risipească în pulbere. El creează un labirint din cuvinte, un coridor de oglinzi unde respectabilul „profesor” și adolescentul ucigaș nu se privesc niciodată în ochi. Totuși, tocmai aici se ascunde greșeala lui fatală, caracteristică multor psihopați foarte organizați, care suferă de un complex de superioritate. Sunt convinși că sunt mai inteligenți decât publicul lor. Cred că pot controla narațiunea atât de perfect încât adevărul va rămâne îngropat pentru totdeauna. Dar nevoia de mărturisire, nevoia de a-și fixa „realizarea” întotdeauna învinge instinctul de autoconservare. Credea că construiește un zid pentru a se ascunde, dar în realitate — lăsa firimituri de pâine pentru cei care știu să citească între rânduri. Aroganța sa i-a jucat o festă: a crezut atât de mult în invulnerabilitatea sa încât el însuși a documentat probe împotriva sa.

Bine că cărțile ne lasă o hartă după care mai devreme sau mai târziu vom găsi ceea ce este ascuns în spatele dulapului subconștientului ucigașului.

În completarea la tot ce am fixat deja în analiza comiterii crimelor subiectului, separat am scos un fragment care a consolidat definitiv certitudinea mea că în cartea „Kalalatsy” este expus protocolul psihotipului lui Dvorkin, doar prezentat într-o formă pervers artistică. Am observat încă un moment repetitiv — visul despre milițian. Știu nu doar din experiența profesională, ci și din cea personală — visele, mai ales ale criminalilor în serie — nu sunt întotdeauna joc al imaginației, adesea este munca mecanismelor de apărare psihologică. Iar în cazul dosarului Dvorkin, acestui vis i-am dedicat o secțiune separată pe harta mea de investigație.

În memoriile „America mea” el descrie astfel episodul cu polițistul de cartier:

„Mă cam sâcăia el destul de serios. Îmi amintesc chiar un vis pe care l-am avut odată, în care fugeam prin niște hârtoape, urmărit pas cu pas de un căpitan viteaz. În ciuda tuturor șiretlicurilor mele, el nu rămânea în urmă deloc. În cele din urmă am reușit să fac în așa fel încât să cadă într-o groapă. Am acoperit-o cu bolovani foarte grei și abia am apucat să răsuflu ușurat, când l-am văzut pe milițian ieșind de sub pietre, strigând vesel: «Mincinosule, ticălosule, n-ai să mă învingi! Kuziakin e nemuritor!» M-am trezit în transpirații reci.”

În cartea „Kalalatsi”, același vis i-l atribuie Dvorkin lui Boston, dar sub numele de Lopuhov. Dvorkin a decis să nu schimbe numele de familie al polițistului de cartier:

„Boston visa vise neobișnuite. Odată fugea prin șanțuri de la maiorul de cartier Kuzyakin. Polițistul de cartier Kuzyakin l-a urmărit mult timp, flutura pistolul și striga: «minți, nu scapi!» În cele din urmă, Boston s-a desprins, s-a ascuns — acolo era o groapă — și l-a împins pe Kuzyakin în groapă, și chiar l-a acoperit cu pietre. Și dintr-odată vede: Kuzyakin iese din groapă și strigă: «mințit, prostule, — Kuzyakin este nemuritor!»...

În cele din urmă, Boston a plecat să cumpere „prostii”, au sunat cele patru semnale convenite împreună cu bătaia stabilită, au năvălit mascații: „unde e Boston?” Boston nu era acolo. Pe Leșa și încă trei i-au încătușat. Pe Leșa atunci l-au bătut atât de tare, încât o săptămână după aceea urina cu sânge, și l-au dus la spitalul de psihiatrie. Pe Boston, când s-a întors, l-au internat și pe el la spitalul de psihiatrie, și asta a fost bine, deoarece împotriva lui începea un dosar pentru viol asupra unui minor. Copiii vecinilor s-au ținut după el, băteau la ușă, nu-i dădeau pace. El a ieșit, i-a dat jos pantalonii unuia dintre ei și i-a tras o palmă. Doar spitalul de psihiatrie l-a salvat atunci de la condamnare. Și pe mine m-au băgat la spitalul de psihiatrie înainte de Nixon.

În povestea despre Boston se spune că l-a salvat casa de psihiatrie de închisoare pentru violarea unui minor. Și imediat Dvorkin (sub pseudonimul Lopuhov în cartea lui Rovner) menționează că și el însuși a fost băgat la psihiatrie. Apare întrebarea: nu cumva violul elevului de clasa întâi înainte de ucidere, pe care l-a comis în clasa a IX-a, îl îngrijora pe Dvorkin când îi povestea lui Rovner despre „visele neobișnuite” ale lui Boston? La urma urmei, și Dvorkin a aruncat cu pietre în elevul din clasa întâi, în groapă.

Pentru mine, în analiza comportamentală, visele subiecților reprezintă o cale directă către subconștient. Psihopații adesea nu simt vină în înțelesul nostru obișnuit, dar simt frica de dezvăluire. Un polițist în vis nu reprezintă deloc semne ale conștiinței sau ale sentimentului de vinovăție, așa cum s-ar putea crede la prima vedere. Este întruchiparea fricii subconștiente de răzbunare pentru faptele săvârșite, care este mai puternică decât el.

Acest vis explică în mare măsură întreaga viață ulterioară a lui Dvorkin. Dacă ți-e frică de poliție, devino persoana în care poliția are încredere și pe care o ascultă. Aceasta este cea mai înaltă formă de mimetism. În practica mea a fost un tip din Oregon care omora femei, iar seara bea bere cu șeriful, ajutându-l să întocmească hărți ale zonei. Se poate spune că Dvorkin a pus în practică acest scenariu la nivel de stat.

Un alt aspect care mi-a atras atenția: în acest vis cu polițistul apar în mod obsesiv aceleași imagini: pietre și o groapă. Pentru mine, acesta nu este doar un „vis”, ci un indicator evident: subconștientul subiectului este obsedat de momentul primei crime, îl readuce acolo iar și iar, ca o peliculă defectă.

Dar de ce tocmai pietre? De ce nu cuțit, nu laț, nu mâini goale? Piatra, în esență, este instrumentul sadismului distanțat. Este alegerea unui anumit tip de ucigaș organizat: el dorește să vadă agonia, să urmărească procesul, fără însă a intra în contact fizic direct cu trupul muribund. Are nevoie de o distanță între el și victimă, pentru a se putea bucura de spectacol în deplină siguranță.

Aici vedem formarea semnăturii sale. Aruncarea cu pietre în groapă — este un ritual de înmormântare de viu. Aceasta este forma absolută, supremă de dezumanizare. În momentul uciderii victima pentru Dvorkin încetează să fie om. Este coborâtă la nivelul de gunoi, biomasă, care trebuie pur și simplu acoperită, nivelată cu pământul.

Iar acel „râs infernal” la adresa băiatului pe moarte, care l-a îngrozit atât de tare pe Zaikașka, reprezintă momentul culminant al trăirii. În acel moment, psihopatul nu simte extazul provocat de simplul fapt al crimei. El este îmbătat de conștientizarea unei puteri absolute, aproape divine: el decide când viața va părăsi trupul și se îmbată de acest control.

De asemenea mi-am amintit de fragmentul unde era menționată conversația lui Yașa cu Dvorkin despre Dumnezeu: „*Aceasta este o taină. Odată el a venit deja*”, dar l-au prins și l-au aruncat în groapă”, — și din nou groapa. La prima vedere — conversație obișnuită de copii. Dar pentru mine, „împrimarea simbolică” este momentul în care se formează în conștient matricea de bază a percepției asupra lumii.

Imagini simbolice: „Dumnezeu” — este mâna invizibilă, „groapa” — ca pedeapsă.

Iașa, acest băiat naiv, sortit pieirii, îl descrie pe Dumnezeu ca pe o „mână invizibilă” care poate ajunge la oricine. Aceasta este o imagine clasică a puterii absolute. Dar imediat el rostește o frază care a devenit o revelație întâmplătoare: „Odată a venit deja, dar l-au prins și l-au aruncat într-o groapă”.

În tradiția psihanalitică a lui Jung, astfel de arhetipuri nu dispar fără urmă. Ele se retrag în umbră și controlează comportamentul. Pentru Dvorkin acest dialog a devenit sursa celui mai profund conflict interior. Dacă chiar și pe Dumnezeu îl poți „prinde și arunca în groapă”, înseamnă că nu există nicio protecție supremă. Înseamnă că credința — este o vulnerabilitate. Să fii credincios, ca Yașa, — înseamnă să fii slab. Iar pe cei slabi, în imaginea sa despre lume, îi aruncă în gropi. Această disonanță cognitivă, amplificată de educația ateistă sovietică, s-a transformat într-o concluzie monstruoasă: trebuie să devii tu însuși acea „mână pedepsitoare”.

Ulterior vom vedea cum această teamă din copilărie se transformă în activitatea lui de adult. Va folosi Biserica ca instrument de putere, dar subconștient va disprețui întotdeauna credința sinceră, văzând în ea doar slăbiciune demnă de nimicire. Ucigând mai întâi pe elevul de clasă întâi, iar apoi pe Yașa, a distrus simbolic pe acel „Dumnezeu din groapă” despre care i se povestise, și i-a luat locul. Momentul cheie — fraza polițistului din vis din cartea lui Rovner, „Minți, ticălosule, nu mă iei! Kuzyakin este nemuritor !”, se repetă după treizeci de ani în autobiografia lui Dvorkin. Acest lucru indică un motiv arhetipal al protestului inconștient — o fixație narcisistă cu elemente ale complexului divin, în care subiectul neagă autoritatea supremă și își afirmă propria infinitate.

Analiza textelor lui Dvorkin și Rovner permite să vedem ciclul închis al psihicului criminal. Dvorkin toată viața construiește „sarcofage verbale”, încercând să îngroape în ele adolescentul de la iaz. Dar pentru noi, cei care „vănăm mintea” ucigașilor, textele lui nu sunt o armură, ci o radiografie. Fiecare detaliu — de la pietrele din groapă până la hohotul infernal — confirmă: criminalul nu a părăsit niciodată locul crimei. Este închis în el pentru totdeauna, condamnat de propriul subconștient la o fugă infinită de „milițianul nemuritor” care mai devreme sau mai târziu va ieși de sub dărâmăturile minciunilor sale.

Visul despre polițist și groapa cu pietre a fost un detaliu important, dar pentru imaginea completă mai lipsea ceva. În criminalistică există o axiomă: pentru a înțelege crima, caută schimbări în rutină. Uciderea — este un stres de scară colosală, chiar și pentru un psihopat. Necesită ieșire, compensare sau anestezie.

Într-o stare de reflecție, mă învârtam pe scaun și priveam raftul cu cărți aflat lângă biroul de lucru. Se întindea de-a lungul întregului perete și era umplut de jos până sus cu diverse manuale, reviste și volume academice de psihologie. Aici nu se aflau doar lucruri importante pentru mediul profesional, ci și clasici ai literaturii universale, culegeri de poezie. Unele cărți nu erau așezate cu cotorul la vedere, ci cu coperta spre față. Erau ediții de cadou, pe care mi le ofereau din când în când fie studenții mei, fie colegii care se apucaseră de scris. Câteva astfel de volume, cu coperti frumos lucioase, mi-au fost trimise cadou de John Douglas și Robert Ressler. Stăteau puțin mai departe de toate celelalte cărți. Strălucirea lor lucioasă și o anumită perfecțiune comunicau privirii care cădea din întâmplare asupra lor că nu erau deschise des. Mai degrabă din curiozitate răsfoiam lucrările lor, acordând atenție detaliilor și recunoscând cazuri comune din trecut. Dar citirea unor astfel de lucrări ale colegilor mei seamănă mai degrabă cu verificarea unei teze a unui student decât cu o plăcută petrecere a timpului cu o carte. Pentru că mintea mea căuta constant greșeli și puncte de agățare, pe care le observa ici și colo, corectându-și mental colegii.

Tocmai mi-am amintit de cartea „Pătrunderea în întuneric” a lui John Douglas și Mark Olshaker. Oricum ar fi, bătrânul Douglas știe să formuleze gândurile astfel încât acestea să lovească exact în țintă. Am întins mâna spre carte, am găsit un semn de carte abia vizibil și am recitit paragraful care acum părea profetic în ceea ce-l privește pe Dvorkin: *„Ca și la mulți alți criminali, după primele ucideri comportamentul subiectului necunoscut cu siguranță s-a schimbat, lucru pe care oamenii din jurul său nu au putut să nu-l observe. Ar fi putut să înceapă să bea, să consume droguri, să doarmă și să mănânce la ore neobișnuite, să piardă în greutate, să manifeste îngrijorare, dorința crescută de comunicare. Pe deasupra cu siguranță urmărirea cursul investigației. Am informat poliția că publicul poate oferi ajutor inestimabil în căutarea ucigașului, dacă va fi publicată lista acestor calități recent apărute la persoană: cel puțin cineva din anturajul criminalului va înțelege despre ce este vorba”*.

În acest paragraf există un principiu pe care în BAU îl băgam în cap noilor profilatori ca pe o mantră: după primul act serios de violență, omul se schimbă. Și dacă nu ajunge la închisoare, va începe să-și regleze tensiunea internă prin mijloacele disponibile. Cel mai ieftin regulator este alcoolul. Cel mai rapid este chimia.

M-am întors la reconstituirea retrospectivă — la ceea ce, de fapt, am făcut în ultimele zile. Analiza retrospectivă nu este critică literară și nici ghicire pe baza metaforelor. Este o încercare de a reconstitui dinamica personalității pe baza urmelor: unde se schimbă narațiunea, unde apare un mediu nou, unde se schimbă comportamentul, unde omul începe să trăiască nu după reguli, ci pe căi ocolitoare.

Privind încurcătura de linii de pe tabla mea cronologică, acum era deosebit de vizibil că prin toată prima jumătate a vieții lui Dvorkin se trăgea încă un fir — gros, pulsant, otrăvitor. Acestea erau substanțe care modifică conștiința. În cazul lui Dvorkin este vizibilă o ruptură bruscă a fațadei sociale tocmai în perioada clasei a IX-a. Am consultat documentația medicală pe care o descoperise Victor și, urmând indicațiile lui, am găsit arhiva completă a înregistrărilor, tradusă în engleză. Rândurile seci ale istoricului medical arătau clar că băiatul de acasă se transformase brusc într-un deviant incontrollabil:

„Din clasa a IX-a au început conflictele cu mama, cu care înainte relațiile erau bune. Nu-i plăceau prietenii lui, compania în care se afla. Din acest moment a început să consume băuturi alcoolice...”

De ce tocmai clasa a IX-a? De ce tocmai atunci când se întâmplă povestea cu „pietrele în groapă” și moartea lui Yaşa? În această perioadă în ecuație apare o variabilă care va deveni catalizatorul tuturor patologiilor latente ale lui Dvorkin. Droguri.

Conform autobiografiilor „Kalalatsy” și „America mea”, ghidul în această lume a fost noul coleg de clasă. În „Kalalatsy” este numit Pavel, în memoriile „America mea” — Tolya Vainberg. Dvorkin îl descrie cu admirație neascunsă care se transformă rapid în imitație:

„Când am trecut în clasa a noua, ni s-a prezentat un elev nou — Tolya Vainberg... Părul lui negru, drept, lucios... și pielea bronzată îl făceau să pară un indian... Blugii ușor evazați... l-au ridicat imediat pe o poziție fără precedent printre colegii mei de clasă... În cele din urmă a fost dat afară din școala noastră model... Dar în acest timp apucasem să mă împrietenesc cu el. El a fost cel care mi-a vorbit pentru prima dată despre hippie și mi-a mărturisit în secret că face parte dintre ei.”

În „Kalalatsy” descrierea, evident a aceluiași personaj (doar sub numele Pavel), este mult mai sinceră și lipsită de strălucire romantică, dezvăluind esența a ceea ce se întâmpla:

„Pavel s-a transferat la școala noastră în clasa a IX-a și a adus cu el tot ce ține de acel stil: haine, cofură și droguri... Se droga, arăta găurile de pe vene. Odată a adus la școală un pliculeț: heroină, zicea, pe care urma să o vândă georgienilor cu o sută de ruble.”

Din punctul de vedere al neurobiologiei și al psihiatriei legale, administrarea de substanțe psihoactive unui adolescent, care suferă deja de o tulburare de personalitate în curs de dezvoltare, este similară cu a turna benzină pe un foc care arde mocnit. Drogurile îndeplinesc funcția de dezinhibitor chimic. Deconectează funcțiile cortexului prefrontal al creierului — acea zonă care este responsabilă pentru controlul impulsurilor, judecățile morale și prognozarea consecințelor. Pot imita sau bloca acțiunea neurotransmițătorilor — „intermediarii” chimici din creier responsabili de dispoziție, percepție și control. Pentru o persoană cu înclinații sadiste și deficit de empatie (cum era, conform profilului meu, tânărul Dvorkin) substanțele psihoactive elimină ultimele frâne sociale. Graniță între fantezia despre ucidere și realizarea ei se șterge.

În plus, drogurile amplifică disocierea. Unele substanțe, cunoscute ca disociative, acționează direct asupra căilor neuronale din creier care sunt responsabile de percepție și conștient. Mecanismul principal al acțiunii lor: cel mai des blochează receptorii NMDA. Acești receptori joacă un rol esențial în transmiterea semnalelor între neuroni, influențând memoria, învățarea și percepția. Rezultatul blocării: când receptorii NMDA sunt blocați, se perturbă integrarea informației senzoriale (vedere, auz, pipăit) cu funcțiile cognitive superioare. Acest lucru duce la efecte disociative caracteristice: senzația de nerealism al evenimentelor (derealizare), sentimentul de detașare de propriul corp sau gânduri (depersonalizare), distorsiunea percepției timpului și spațiului. În doze mari — pierderea completă a legăturii cu realitatea, ceea ce uneori este descris ca experiență „în afara corpului”. Acest lucru explică de ce subiectul poate comite lucruri monstruoase și în același timp să se simtă „observator din exterior”. Impactul toxic asupra creierului permite psihicului să se fragmenteze, ascunzând amintirile traumatizante în colțurile îndepărtate ale subconștientului.

În timp ce învățeam între degete o pioneză, nu mă lăsa o singură idee: în cărțile lui Dvorkin și Rovner apare apartamentul unei anumite Ofelia — un „flat” clasic pentru adunări, unde ierarhia se

construia pe accesul la substanțe. Am fixat pe tablă un sticker cu inscripția „DROGURI / OFELIA / LOC DE DISTRIBUȚIE A DROGURILOR”.

Iar în notițe am scos citatul din autobiografia lui Dvorkin:

„Unul dintre cele mai cunoscute grupuri hippie a fost grupul care se numea pur și simplu: «Părul». Mă întâlneam des cu ei, dar de la relații mai apropiate mă oprea organizarea, inacceptabilă pentru mine și, de altfel, atipică pentru hippie, precum și supunerea față de liderul lor — o fată destul de neatrăgătoare, poreclită Ofelia.”

În „Kalalatsy” el descrie atmosfera acestui loc:

„În cameră a dat năvală o ceată de pletosi... Ofelia, euforică, alerga printre ei ca zeița victoriei, Nike... Apoi a venit Aliona și a adus de mâncare; nu știam că era apropiată de Ofelia. Au dat pe rând o țigară cu cannabis .”

Iar acum — momentul cheie care îl caracterizează pe Dvorkin nu ca pe o victimă a circumstanțelor, ci ca pe un manipulator rece, calculat, capabil de trădare pentru autoconservare. Episodul cu denunțul la acel Pavel/Tolya care l-a introdus în „Sistem”. În „Kalalatsy” este descrisă scena unde Pavel, aflând de trădarea lui Dvorkin, îl amenință cu cuțitul. Reacția lui Dvorkin este revelatoare. Fuge acasă, se închide în cameră și scrie o plângere.

Am alergat până acasă, m-am încuiat cu toate lacătele și zăvoarele și am început să scriu un bilet... Mama a găsit dimineața biletul în bucătărie, a fugit la directoare, au chemat polițistul de sector, m-au împins în birou și acolo i-am povestit lui Kuziakin și lui Vasia Vasiici tot ce știam — despre „găuri”, despre heroină și despre tot. Știam că îi torn, că voi suferi toată viața după aceea, și totuși am spus totul.

Observați: spune că se va „chinui”, dar o face. Seamănă cu pattern de oportunism narcisist. Sau cum ar caracteriza analiștii noștri exploatare interpersonală, caracteristică tulburării narcisiste de personalitate. Folosește sistemul (școala, miliția) pentru a distruge amenințarea (Pavel), în același timp jucând rolul de victimă sau „pocăit”. În viitor acest mecanism va deveni baza activității sale: să folosească mașinăria de stat pentru distrugerea celor nedoriți, acoperindu-se cu scopuri înalte.

O serie de fragmente din cartea „Kalalatsi” au completat definitiv imaginea conform căreia Dvorkin era „puternic” dependent de droguri:

„Cel care trecea prin stadiul seduxen — dacă trecea, pentru că rămâneau blocați la toate etapele, — trecea la codeină cu noxiron, și atunci se manifesta sensul autentic al noxironului. Dacă la cinci codeine să iei o noxironă, atunci plăcerea ieșea frumoasă și curată, ca o gravură chineză. Odată mi s-a jucat o festă crudă. Sezonul de mac se terminase, „găuri” noi nu mai reușisem să gădesc, iar cele vechi se închiseseră. Atunci am mers la un medic cunoscut — acela mi-a dat fentopil. M-am injectat în fesă — auzisem de la cineva că, dacă îți faci injecția în mușchi, iese o „euforie” frumoasă de tip codeinic — și am plecat la ziua de naștere a Alinei. Și deodată spatele mi s-a dus înapoi, iar gâtul înainte — m-a răsucit complet.”

„Pe undeva între Seduxen, codeină și ciclodol începeau să se strecoare dependențele — fumatul de „iarbă” continua pe toate treptele. Trecând de treptele inferioare, omul ajungea la drogurile „nobile”, iar toate celelalte erau eliminate. Rămâneau — „iarba”, opiaceele și cocaina. Opiaceele sunt codeina, morfina, fentopilul, și, desigur, opiul artizanal din maci. (Fentopilul este un preparat maghiar, se administrează împreună cu droperidol înainte de operație, pentru ca pacientul să nu fie agitat). Există mai multe tehnici pentru obținerea opiului artizanal...”

Detaliile înspăimântă. Nu enumeră pur și simplu denumirile. Știe proporțiile („cinci codeine la o noxironă”). Știe efectele („plăcere frumoasă și curată”, „o euforie plăcută de codeină”). Știe tehnologia de producție a opiului de casă și specificul preparatelor medicale ca fentopilul și droperidolul, care sunt folosite în anesteziologie. O persoană care pur și simplu „a auzit” despre asta nu va putea descrie senzațiile fiziologice cu atâta precizie: „Și deodată spatele mi s-a dus înapoi, iar gâtul înainte — m-a răsucit complet.” Aceasta este descrierea reacției distonice acute, caracteristică efectelor secundare ale neurolepticelor și opioidelor. Aceasta este memoria musculară a corpului care a trăit intoxicația.

Este înfricoșător să-mi imaginez ce a putut face acest cocktail chimic cu creierul său. Vorbim despre un tânăr al cărui creier încă continua să se formeze activ. Seduxen (diazepam), codeină (opiat), ciclodol (colinolitice care provoacă halucinații), noxiron (somnifer). Nu este vorba doar de „droguri”. Este vorba de artilerie grea, care lovește sistemul nervos central.

O astfel de polidependență duce inevitabil la leziuni organice ale lobilor frontali ai creierului — sectoarele responsabile de empatie, control social și prognozare a consecințelor. Judecând după episoadele de ucideri comise încă din adolescență, despre care Viktor a fixat mărturii în cartea sa, aceste funcții la el erau inițial defecte. Dependența chimică doar a ars definitiv resturile de umanitate, al cărei deficit, conform mărturiilor din cartea lui Viktor, a fost observat la el din primii ani.

Este evident că dependența de droguri a lui Dvorkin nu este o greșeală de tinerețe. Acesta este un factor care probabil a dus la modificări organice ale creierului, îngrășând solul comportamentului său oricum distructiv. Această legătură este descrisă perfect de criminologul canadian Robert Hare în cartea sa „Lipsiți de conștiință”. El subliniază că psihopatia — este o tulburare de personalitate, iar substanțele psihoactive doar eliberează potențialul deja existent. În multe exemple clinice pe care le aduce Hare, crimele crude sunt comise tocmai în stare de intoxicație, care permite psihopatului să acționeze fără să se gândească la consecințe. Astfel, pare că drogurile pe care Dvorkin a început să le consume încă din clasa a IX-a au devenit catalizatorul care a șters definitiv granița între fanteziile sale bolnăvicioase și realitate. Dependența chimică a finalizat transformarea sa, transformând patologiile ascunse în chipul unui adevărat monstru.

Am extras un alt fragment din autobiografia lui Dvorkin, „America mea”, într-un fișier separat dedicat temei legate de droguri în acest caz:

„În plus, exista și o altă problemă extrem de importantă: drogurile. Treptat au pătruns în mediul nostru și, ca otrava, îl otrăveau. Nu vorbesc despre descompunerea inevitabilă a personalității la care duceau. Dar descompuneau și întreaga noastră frație. Practic, cu răspândirea drogurilor aceasta a încetat să existe: au rămas doar singuratici izolați, fiecare dintre care era interesat doar de unde să obțină noua doză. Treptat doza a început să înlocuiască toate ideile, prietenii, dragostea, și viața, în sfârșit. Tot mai des ne confruntam cu comerț între ai noștri, cu furt, cu trădare de prieteni, cu refuzul celor mai apropiați oameni. Au devenit mai frecvente și arestările: acum la autorități s-a desenat un motiv absolut impecabil de luptă cu noi. Au apărut și primii dintre noi morți de supradoză și alte cauze legate de droguri”.

Colegii de facultate ai lui Dvorkin de la Institutul Pedagogic confirmă această imagine a destrămării personalității sub influența substanțelor. În arhive am găsit mărturii publicate pe portaluri de bloguri, unde se reproduceau informații preluate de pe site-urile de știri rusești:

„Un nou scandal a izbucnit în jurul numelui cunoscutului sectolog ortodox Alexandr Dvorkin. Anterior, presa relatează despre tratamentul său din trecut într-un spital de psihiatrie, iar acum s-a aflat că Dvorkin ar fi suferit de narcomanie. Atenția presei asupra acestui caz este sporită de faptul că Dvorkin este președintele Consiliului de experți pentru efectuarea expertizei religioase de stat pe lângă Ministerul Justiției al Federației Ruse și are, practic, posibilitatea de a influența politica Ministerului Justiției în domeniul organizațiilor religioase.

După cum a relatat ziarul „Tribuna”, în tinerețe Dvorkin s-a ocupat cu toxicomania și a consumat și alte droguri, ceea ce probabil a și stat la baza emigrării sale în SUA. După cum a declarat o fostă colegă de facultate: „a fost exmatriculat din institut, a fost nevoit să emigreze, pentru că simțea că este atras de un anumit stil de viață”.

O altă colegă de facultate mărturisește: „Dvorkin era complet neagresiv, pentru că realitatea din jur îl preocupa prea puțin, mai ales dacă era sub influența vreunei substanțe chimice. Pur și simplu nu mergea la cursuri sau apărea cu grupul său într-o stare ușor absentă. La institutul pedagogic, o persoană care se plimba în stare neadecvată pe coridoare, căzând prin colțuri, era nedorită de conducere.”

„Consumul de droguri din trecut al lui Dvorkin se intersectează strâns cu observațiile sale la psihiatru — deja se știe că i-au fost stabilite diagnostice psihiatrice, inclusiv psihoză circulară și suspiciune de schizofrenie. După cum a declarat medicul-șef narcolog al Ministerului Sănătății, Evgheni Briun: „cei care consumă droguri sunt persoane psihologic modificate, cu mici devieri, cu mici particularități psihice. De asemenea, știm că la aproximativ un sfert dintre pacienți încep modificări ireversibile ale creierului în legătură cu consumul de droguri”.

În sursa originală, în articolul publicației «Tribuna» se conținea încă o observație curioasă a kolegei de curs a lui Dvorkin:

„Cu siguranță, dacă în om există potențial științific, îl poți observa încă din anii studenției. Totuși, G.I.), colega de curs a lui Dvorkin, auzind de la mine că Aleksandr Leonidovici se ocupă cu știința, și chiar are grad științific de la universitatea americană, a fost, ca să spunem blând, șocată: „În tinerețe, el, țin să subliniez încă o dată că îl cunoșteam doar superficial, nu mi-a lăsat impresia unei persoane care ar avea vreun potențial științific. Am considerat că era deja complet degradat de droguri, la fel ca și cea mai bună prietenă a lui. Ea a murit din cauza drogurilor, iar despre soarta ei știam în mod cert. Am fost surprinsă când ați menționat activitatea lui științifică multilaterală, pentru că în tinerețe el îmi crea o impresie idioată. Dvorkin provenea dintr-o familie intelectuală, dar mi se părea că este pur și simplu un descendent debilizat.” Dacă ne amintim că, potrivit propriilor mărturii ale sectologului, el „a învățat, ca să spunem drept, nu strălucit”, iar din universitate a fost exmatriculat oficial pentru nepromovarea examenelor, iar neoficial, potrivit colegilor, pentru consum de droguri, atunci potențialul științific al lui Dvorkin mi se pare personal, cel puțin deocamdată, destul de îndoielnic.”

Continuând să pun cap la cap faptele, observ o combinație de factori periculoasă, dar tipică pentru profilul unui criminal în serie. Copilărie traumatizată, familie patologică, absența tatălui și agresiune ascunsă, la care s-a suprapus un catalizator puternic — drogurile. Substanțele i-au dat curajul să treacă din nou și din nou peste limită. Au amuțit frica, dar au amplificat paranoia. L-au ajutat să obiectiveze victimele (elevul de clasa întâi, Zaikașka), posibil și pe prietenii săi din compania de hippies, pornind de la cuvintele sale:

„Au apărut și primii dintre noi morți de supradoză și alte cauze legate de droguri”. Aceasta pare o oportunitate foarte convenabilă de a scăpa de cei indezirabili în acest mic colectiv de narcomani cu aceleași idei. Tocmai „sub influența drogurilor”, lumea s-a împărțit definitiv pentru el în „prădători” și „ființe inumate”. Și el, desigur, a ales să fie prădător. Iar când starea narcotică dispărea, rămânea doar

„sângele pe zăpadă” și înțelegerea rece, rațională: pentru a supraviețui, trebuie să acționezi. Trebuie să devii cel care arată cu degetul spre „narcomani” și „sectanți”, pentru ca nimeni să nu privească niciodată propriile tale pupile dilatate și cultul transnațional de luptători anti-secte creat de tine.

Capitolul 7. Îngerul morții de la Spitalul 67

Deci, la acest moment multe fragmente ale mozaicului s-au așezat la locul lor, iar profilul psihologic al lui Dvorkin a început să capete o claritate înfricoșătoare. În clasa a IX-a subiectul comite două omoruri. Deja aceste fapte, prin ele însele, indicau strident un grad extrem de comportament deviant. Însă tiparele identificate, particularitățile comportamentale, ritualizarea (pietrele, fularul, apa) și cruzimea rece, calculată, arătau clar că aveam de-a face nu cu un adolescent ucigaș întâmplător, care a comis crima într-o stare de afect sau din motive personale. În fața mea se afla un prădător în serie aflat în formare. Iar orice prădător, odată ce simte gustul sângelui, începe să caute noi terenuri de vânătoare.

M-am întors din nou la manuscrisul lui Viktor. Un fragment pe care îl lăsasem „pe mai târziu”, acum căpăta noi culori. Acesta indica următoarea etapă a evoluției patologiei și dezvăluia motivațiile unui maniac în serie ascuns, care își găsisese mediul ideal de existență.

„—Știi, Viktor, —a început el încet, —când Sașka a fost dat afară de la universitate, s-a angajat infirmier la spitalul 67, și nebunia lui în sfârșit a luat formă. Până atunci era doar un adolescent înrăit, ucigând în umbră. Acolo însă a obținut acces la oameni neajutorați”.

Am încruntat sprâncenele. Cum? Cum a putut ajunge în instituția medicală cu background-ul său evident de dependență de droguri, judecând după descrierea colegilor de curs, cu aspectul inadecvat și anamneză psihiatrică? Gândul că un om care a ucis cu mâna lui, în mod brutal, un copil fără apărare și și-a eliminat cu sânge rece un prieten apropiat are acces legal la persoane grav bolnave îmi provoca un fior familiar pe șira spinării.

Am deschis fișierul cu autobiografia lui Aleksandr Dvorkin „America mea” și am găsit repede episodul necesar. Ca întotdeauna, în propria sa prezentare această poveste arăta ca o viață de sfânt:

„În acea perioadă lucram ca infirmier în secția de reanimare traumatologică a spitalului orașenesc 67, nu departe de casa mea de atunci de pe Horoševka. M-am angajat acolo imediat după ce m-am întors din călătoria cu autostopul la Odesa. Munca era destul de intensă, dar îmi aducea satisfacție, deoarece vedeam că ajut oamenii în starea lor cea mai neajutorată și astfel aduc folos. Spre deosebire de clinica de cardiologie, unde contactul meu cu bolnavii era episodic (am făcut radiografie și am plecat), aici eram constant cu pacienții. Oamenii ajungeau la noi grav răniți, după accidente și catastrofe. Mă străduiam să-mi îndeplinesc sarcinile simple nu din teamă, ci din conștiință: le aduceam bolnavilor vasul de toaletă și vasul de spălat, le schimbam așternuturile, le așezam pernele și le aduceam mâncare și băutură. Chiar am învățat să fac injecții și le făceam, conform spuselor bolnavilor, bine: cereau adesea ca tocmai eu să le fac injecția. Partenerul meu pe secție s-a dovedit a fi Jenia Margulis — basist de la acea «Mașina Timpului» care treptat avansa pe locul de lider printre grupurile moscovite. Atunci ea, ca și toate cele mai bune dintre ele, cânta muzică engleză. Eu cu Jenia puneam bolnavii pe țărzi și îi duceam la operații, apoi înapoi. Pe bolnavii cărora le era mai bine, îi duceam cu bucurie la etaj, în secția terapeutică sau chirurgicală, pe cei morți însă îi acopeream cu un cearșaf și îi duceam jos — la morgă. Îmi amintesc cum am plâns confruntându-mă cu prima moarte a unuia dintre pacienții noștri. „Și deși, la fel ca în cazul tuturor cadrelor medicale, sufletul mi s-a împietrit, totuși mă afectau profund fiecare dintre decesele care aveau loc foarte des în secția noastră”.

Incredibil. Cu ce măiestrie construiește fațada salvatorului nobil, îngrijind de cei care suferă! „Îmi îndeplineam îndatoririle nu de teamă, ci din conștiință”, „am plâns confruntându-mă cu prima moarte”. Psihopații sunt extrem de pricepuți la a se prefăca. Ei studiază emoțiile umane așa cum biologii studiază bacteriile la microscop, pentru a le putea reproduce apoi la momentul potrivit.

Practic același fragment se întâlnește și în biografia sa mai veche „Profesori și lecții”:

„Apoi până în vara lui 1976 Dvorkin a lucrat ca infirmier în secția de reanimare traumatologică a spitalului de pe Horoshevka, unde colegul său era, apropo, basistul «Mașinii Timpului» Evghenii Margulis. Cu ce tragedii și suferințe nu s-a confruntat acolo tânărul hippie! Dar iubea munca — și în tot ce depindea de el, încerca din toate puterile să ușureze soarta grea a pacienților secției de reanimare și să le ofere cel puțin un oarecare confort chiar și înainte de moarte. Iar meseria de infirmier — o funcție situată la baza scării sociale — nu-i cerea să-și înșele conștiința și să „între în jocurile” la care se juca întreaga societate sovietică.”

Dar nu versurile mă interesau, ci faptele concrete. Am deschis o nouă filă în browser și am introdus în căutare: „Moscova”, „Khoroshevka”. Google a sugerat util un articol pe Wikipedia despre districtul Horoshevsk. Copiind numele, am adăugat „spitalul 67” (șaizeci și șapte) și „reanimare traumatologică”, așa cum era indicat în cartea lui Dvorkin. Am apăsat Enter. Pe ecran a apărut o hartă a Moscovei cu marcare roșii.

Asistentul AI a afișat imediat o informație scurtă, dar exhaustivă:

«Secția de reanimare traumatologică» menționată, oficial se numește Secția de reanimare și terapie intensivă №2 (SRTI №2) și este o subdiviziune cheie în cadrul Centrului de traumatologie și ortopedie al spitalului. Secția este specializată în acordarea de asistență pacienților cu cele mai grave și amenințătoare de viață traume, necesitând supraveghere și tratament intensiv 24 de ore”.

Am recitat informația de două ori. Aceasta este secția pentru oameni a căror viață atârână de un fir de păr. Pacienți cu leziuni grave, care le pun viața în pericol. Sunt neajutorați, adesea inconștienți sau sub efectul unor analgezice puternice, incapabili să opună rezistență și, de multe ori, nici măcar să vorbească.

Și iată în astfel de loc, în această lume fragilă dintre viață și moarte, vine un narcoman cu ciclotimie diagnosticată, cu cel puțin două omoruri pe conștiință și o sete insațiabilă, sadistă de a domina asupra vieții altora. Pentru orice om normal această secție — este loc de durere și speranță. Pentru ucigașul serial de tipul lui Dvorkin — este un bufet suedez. Sunt terenurile ideale de vânatoare. O acoperire perfectă, unde moartea este ceva obișnuit, unde nimeni nu pune întrebări inutile dacă starea unui pacient se agravează brusc în timpul nopții. A obținut ceea ce râvnea mai mult: acces nelimitat la corpuri și puterea de a decide cine trăiește și pe cine să-l acopere cu cearșaf și să-l ducă la morgă.

Întorcându-mă la cartea lui Viktor, am recitat fragmentele evidențiate:

„— Prietena îi povestea Iuliei mele că, în momentele de intoxicație narcotică, când barierele se prăbușeau, Sașka se lăuda în fața ei. El nu doar ucidea — el experimenta. Nu îl interesa o moarte rapidă. Îl excita agonia. El numea asta «acordarea instrumentului». Introducea intenționat pacienților preparate care provocau nu alinare, ci o degradare lentă și conștientă.”

„— Îi spunea: «Nu-ți imaginezi cum se schimbă privirea unui om când înțelege că în loc de salvare eu torn în el propria lui moarte». Nu avea dreptul să facă injecții, dar administra oamenilor preparate de la care mureau în chinuri. Schimba fiole. În loc de analgezice — medicamente care provoacă convulsii. În loc de medicamente cardiace — ceva care oprește ritmul cardiac după zece lungi minute de sufocare. Se delecta privind cum se stinge viața. Spunea că „le ia sufletele”, că asta îi dă „puterea lui Dumnezeu”. Stătea lângă ei, ținându-i de mână, și privea. Nu ca un medic, ci ca un entomolog observând un fluture bătându-se pe ac”.

„— Prietena își amintea cel puțin cinci omoruri despre care a mărturisit în euforie. Le numea «garda mea», — a șoptit Nikolai. — Credea că, când va muri, îl vor întâlni ca pe stăpânul lor”.

Tabloul clinic al „Îngerului morții” — tip specific de ucigaș în serie care alege mediul medical pentru realizarea fanteziilor sale.

Logica lui Dvorkin este monstruoasă, dar impecabilă în eficiența sa. Reanimarea — este camuflajul ideal. Aici moartea este proces natural. Pacienții ajung în stare critică, după accidente, catastrofe. Au traume multiple, șoc, hemodinamică instabilă. Dacă un astfel de pacient moare noaptea, nimeni nu va bănui omorul. Medicul va pune pe seama „tromboemboliei”, „oprirea inimii” sau „insuficiență multiorganică”. Nimeni nu va efectua expertiză toxicologică pentru otrăvuri rare sau preparate incompatibile, dacă moartea arată ca o consecință firească a unei traume grave. Dvorkin știa asta. Și folosea această „zonă gri” a medicinei ca licență de ucidere.

M-am ridicat și m-am apropiat de tablă. În cap îmi veneau în minte numele celor pe care eu și colegii mei trebuia să-i studiem atât la Academie, cât și în muncă. Dvorkin nu a inventat nimic nou — a urmat pur și simplu tiparul pe care l-am văzut de zeci de ori.

Am luat markerul și am scris pe tablă trei nume, legându-le cu fir roșu de fotografia lui Dvorkin-infirmierul.

Donald Harvey. Infirmier, poreclit „Îngerul morții”. A mărturisit uciderea a 37 de persoane, deși numărul real al victimelor probabil a depășit 80. Motivele sale erau înfricoșător de asemănătoare cu ceea ce descrie Viktor. Harvey începea cu faptul că pretinde că voia să „ușureze suferințele” bolnavilor, dar foarte repede a trecut la ucideri pentru sentimentul de control. Folosea cianură, arsenic, otrăvă de șobolani și chiar amesteca în mâncarea pacienților virusuri de hepatită. A lucrat ani de zile în spitalele din Cincinnati și Kentucky, și nimeni nu observa nimic, pentru că ucidea „fără speranță”.

Charles Cullen. Asistent medical, pe seama căruia, conform diferitelor estimări, sunt până la 400 de victime. A lucrat în secțiile de reanimare din New Jersey și Pennsylvania. Cullen folosea digoxină și insulină — preparate care există în orice secție de reanimare. Supradoza de insulină arată ca o comă hipoglicemică, de digoxină — ca oprire cardiacă. Schimba spitalele, lăsând în urmă un șir de cadavre, iar sistemul îl acoperea, temându-se de scandaluri. Motivația sa? Afirma că voia să înceteze suferințele pacienților. Dar la interogatorii am văzut altceva: indiferență rece și plăcere de putere asupra vieții.

Michael Swango. Medic care ducea „viață dublă”. Student strălucit care admira catastrofele și moartea. Otrăvea colegii și pacienții cu arsenic și nicotină. Swango ținea un jurnal unde își fixa „experimentele”. Ca și Dvorkin pornind de la ceea ce este fixat în cartea lui Viktor, se delecta cu agonia, observând reacția victimelor.

Dvorkin se încadrează perfect în această serie.

„— Avea propria sa teologie pervertită”, a continuat Nikolai. — Nu a fost doar o crimă în serie. Aceasta era acapararea puterii. Dvorkin credea în propriul său sentiment de Dumnezeu. El îi spunea cu convingere Prietenei că, luând viața cuiva, își însușea sufletul celui ucis. Le colecționa. În creierul său inflammat, cei pe care i-a omorât în reanimare, deveneau sclavii săi eterni în «lumea de dincolo»”.

Complexul clasic de „Dumnezeu”. Spre deosebire de Harvey sau Cullen, care se ascundeau adesea în spatele unei milostenii false, Dvorkin a mers mai departe. El și-a sacralizat crimele. A creat o religie internă unde el este divinitatea supremă, iar pacienții uciși — turma sa, „garda” sa. Acest lucru explică de ce a trecut atât de ușor de la uciderile din reanimare la crearea mișcării „anticult”. Mecanismul este același: își însușește dreptul de a decide cine este „corect” și cine trebuie nimicit. Doar că în reanimare evident folosea seringă cu otravă, iar în sfera publică folosește otrava manipulării, resursă administrativă și prin oameni în sferele necesare își realizează cruzimile.

„— Prietena își amintea cel puțin cinci omoruri despre care a mărturisit în euforie. Le numea «garda mea»...”

Cinci oameni. Și acestea sunt doar cele despre care a vorbit sub influența drogurilor. Numărul real poate fi de mai multe ori mai mare. Pare că în secția spitalului 67 nu doar lucra, ci se antrena. Își perfecționa abilitățile de manipulare, învăța să ascundă urmele și, cel mai important, se obișnuia cu faptul că viața umană în mâinile sale nu valorează nimic. Acolo, printre pereții acoperiți cu gresie și mirosul de clor, s-a format definitiv acel monstru care, după ani de zile, se va autointitula principalul apărător al societății împotriva așa-ziselor secte „totalitare” înfricoșătoare.

Mă uitam la cifra „5” scrisă pe sticker și înțelegeam: aceasta este doar vârful aisbergului. În profilare există o lege neschimbată: ucigașul în serie nu se oprește singur. La psihopat nu există butonul „stop”, nu există sațietate. Mecanismul plăcerii sale funcționează ca dependența de droguri: doza trebuie să crească constant. Ceea ce ieri provoca extaz — uciderea băiatului, uciderea prietenului și pacienților, — mâine devine rutină. Psihicul cere mai mult amplex, mai multă putere, un joc mai complex.

Tocmai de aceea Dvorkin nu a rămas pentru totdeauna în acea secție de terapie intensivă. Îi devenise prea strâmt să ucidă pe ascuns, în întunericul salonului de spital. Narcisismul său, umflat la dimensiuni patologice, cerea publicitate. Trebuia să iasă din umbră, dar păstrând în același timp posibilitatea de a nimici oameni. Și a găsit o modalitate genială: să-și transforme înclinațiile sadiste în misiune aprobată social. În loc de seringă — catedra. În loc de otravă — instrumente de deumanizare.

Dar în interior a rămas același Aleksandr Dvorkin care observă cu încântare cum se stinge lumina în ochii victimei. Doar că acum această „lumină” se stinge în ochii miilor de oameni pe care îi declară „sectanți”.

— James? Ești acasă? — vocea lui Mary s-a auzit de la etajul întâi, smulgându-mă din gândurile sumbre.

Am tresărit și am aruncat o privire la ceas. Seara se instalase deja, iar afară se lăsau întunericul. Nici nu mi-am dat seama cât de repede trecuse timpul.

— Sunt sus, dragă! — am strigat, închizând în grabă filele cu fotografiile de la secțiile de terapie intensivă și profilurile otrăvitorilor în serie.

Mary a intrat în birou într-un minut, aducând cu ea mirosul răcorii de iarnă și ceva confortabil-vanilat — probabil în vizită au copt plăcintă. Arăta obosită, dar mulțumită.

— Ai stat toată ziua aici? — a privit masa mea, acoperită de hârtii, și tabla care acum semăna cu schema unei conspirații globale. — Sper că măcar ai mâncat?

— Sandvișul a fost excelent, — am zâmbit strâmb. Mary a încruntat sprâncenele, iar eu m-am grăbit să o întrerup cu o întrebare: — Cum a fost călătoria?

— Oh, am petrecut-o minunat. Suzie te salută. Și întreba dacă ne pregătim totuși pentru acea croazieră. Am spus că soțul meu acum este ocupat cu salvarea lumii de încă un răufăcător, așa că oceanul va aștepta.

S-a apropiat și m-a sărutat blând pe creștet. — Nu sta până târziu. Cina va fi într-o oră.

Când a ieșit, m-am întors din nou la tablă. Croazieră... Da, oceanul într-adevăr va aștepta. Pentru că „oceanul” meu acum era turbulent cu totul în alt loc. Am luat o foaie curată de hârtie și un pix. Pentru mâine aveam un plan clar de acțiuni. Desigur, perioada „infirmier” era doar preludiul.

Am scris în centrul foii: „EMIGRAREA. ANUL 1976”. Ce l-a forțat să fugă din URSS? KGB? Amenințarea arestării pentru droguri? Sau ceva mai înfricoșător pe care l-a lăsat în acea reanimare? Și al doilea punct, încercuit gros: „ÎNTOARCEREA ȘI REȚEAUA”. Cum exact el, întorcându-se în Rusia deja cetățean al SUA, a început să-și construiască imperiul? Cine i-a dat resursele? Cine îi acoperea spatele în timp ce recruta agenți și crea secta sa transnațională de luptători anti-secte?

Trebuia să sap acolo unde politica, religia și ideologiile distructive se împleteau într-un nod strâns, mortal. Am stins monitorul. Vânătoarea va aștepta. E timpul pentru cină și somn.

Capitolul 8. Terenuri de vânătoare

Stăteam în fața monitorului și mă privea direct un om a cărui față părea o mască, prost întinsă pe craniu. Site-ul PSTGU — Universitatea Umanistă Ortodoxă Sfântul Tihon. Pagina profesorului.

Aleksandr Leonidovici Dvorkin. Păr cărunt, zburlit, încadrând fața. Barbă ascunzând bărbia, dar incapabilă să ascundă tensiunea maxilarului. Dar principalul — ochii. Chiar și prin pixelii imaginii digitale această privire era neplăcută și repulsivă. Ascuțită, înțepătoare, cu o strălucire febrilă pe care noi la Birou o vedeam adesea în fotografiile de identificare ale psihopaților. Era privirea unui om care nu se îndoiește. Un om care de mult s-a despărțit de propria conștiință sau, mai probabil, a ucis-o în faș.

Am aruncat o privire peste coloana din dreapta fotografiei. Rânduri uscate de biografie, menite să inspire respect și venerație, comunicau următoarele:

Educație: 1980 — Universitatea din New York. Grad de licență în specialitatea „Literatura rusă”. 1983 — Seminarul Teologic Ortodox Sf. Vladimir. Grad de candidat în Teologie.

Am fluierat.

— *Literatură și teologie. Iată pe acest fundament este construită întreaga sa „expertiză”? — am întrebat ecranul.*

Ieri studiam profilul unui narcoman-hippie care fierbe „hanka” în adăposturile moscovite. Am văzut un infirmier-sadist care „acorda instrumentele” morții în reanimarea spitalului 67, primind extaz din agonia pacienților. Și iată, la doar câțiva ani după ce și-a șters mâinile de sânge în morga de pe Horoševka, același om obține gradul de licență la New York? Iar apoi devine candidat în teologie la unul dintre cele mai respectate seminarii din America?

Cum? Cum a reușit un sociopat cu dependență grea de droguri, cu diagnosticul „ciclotimie”, cu un șir de cadavre și denunțuri să nu doar treacă cortina de fier, dar să se integreze atât de strălucit în mediul academic occidental? Întâmplare? Noroc? Dvorkin a stăpânit arta mimicry-ului. Cameleonul și-a schimbat culoarea. Halatul murdar de infirmier s-a schimbat cu mantia de licențiat, seringă cu otravă — cu pana teologului. Astfel de metamorfoze nu se întâmplă de la sine. Orice ascensiune are o rampă de lansare. Trebuia să deruleze filmul înapoi.

Am deschis un fișier nou. Cursorul clipea pe pagina goală, invitând să încep săpăturile. America anilor '70 l-a primit. Dar știa pe cine exact a lăsat să intre în casa sa? Să se mute în SUA i-a propus acel prim „hippie” și omul care l-a prezentat pe Dvorkin lumii drogurilor Tolik-Vinneta, sau cum evident în cartea „Kalalatsy” Rovner l-a poreclit Pavel.

„Și atunci l-am întâlnit pe Tolik-Vinneta, care nu mai apăruse de mult pe orizontul meu. Mi-a comunicat că pleacă în America cu viză israeliană și m-a întrebat dacă să-mi trimită invitație. Fără măcar să mă gândesc, am acceptat”, — scrie Dvorkin în autobiografia sa „America mea”.

„Fără măcar să mă gândesc”. Ei bine, desigur. Când lași în urmă cadavre și simți răsuflarea sistemului la ceafă, nu te gândești — fugi.

Mai departe Dvorkin descrie întâlnirea lor deja în New York. Și aici începe cel mai interesant:

„Și mai devreme l-am găsit în New York pe Tolik-Vinneta. Primul hippie din viața mea, s-a dovedit, terminase cursuri de calculatoare, s-a angajat la muncă și a devenit membru deplin al societății. Trăia într-un apartament strâmt și sufocant (dar în schimb în prestigiosul Upper East Side, de care era foarte mândru) cu soția Venera (era tătară) și fiul de trei ani”.

„...Tolik de mult nu mai era hippie. Dar în schimb mi-a spus că s-a botezat și a devenit ortodox. Nu a dat detalii, în ciuda tuturor întrebărilor mele insistente. La biserică Tolik nu mergea, și nici în viața sa nu am văzut nicio manifestare a religiozității. Dar chiar faptul că omul pe care îl cunoșteam încă din școală și care m-a prezentat pentru prima dată Sistemului se identifică cu creștinismul și Biserica, a produs asupra mea o impresie puternică, deși nu prea conștientă”.

Și finalul acestei transformări:

„A venit primăvara. Într-o zi Tolik mi-a spus că astăzi este noaptea pască și el se pregătește să meargă la slujbă la biserică. M-am oferit să merg cu el”.

„Ce s-a întâmplat mai departe, nu pot spune. Am uitat unde sunt și ce este cu mine. Știam doar că nu vreau să plec de aici. Nu înțelegeam nimic din ce se întâmpla în jur, dar asta nu-mi păsa absolut deloc. Probabil aceasta era și senzația prezenței lui Dumnezeu, dată de El prin mila Sa de negrăit celor începători. Tolik mă trăgea de mână și spunea că e timpul să mergem acasă. I-am răspuns doar că, dacă vrea, să plece, eu de aici nu plec. În ce moment a dispărut nu am observat și am rămas în biserică până la sfârșitul slujbei, iar pe stradă am ieșit doar când totul s-a liniștit. Primul lucru pe care l-am făcut, ajungând la automat, — am format numărul prietenului meu și am spus: «Tolik, vreau să mă botez! Spune-mi unde trebuie să merg pentru asta?»”

Am recitit aceste rânduri. Da, un om obișnuit ar fi crezut probabil că aceasta este o poveste de căutare spirituală. Dar mi-a devenit clar că acesta este momentul când prădătorul a văzut un nou „costum de scenă” ideal. Dvorkin, a cărui activitate de infirmier în Rusia probabil deja începea să atragă atenție nedorită (și organele în acei ani supravegheau strâns compania de hippies), avea nevoie de schimbare de decoruri. Trebuia să-și extindă puterea. Avea nevoie de amploare. Să ucidă în ascuns, în saloane — aceasta este meșteșug. Iar el avea nevoie de industrie.

Pentru ca prădătorul să poată continua vânătoarea, trebuie să se adapteze. Să găsească un teren de vânătoare mai amplu. America i-a dat această șansă — educație, diplomă, identitate nouă. Iar în Biserică a văzut ascunzătoarea ideală.

Ce poate fi mai sigur decât masca „teologului ortodox”? Aceasta este o poziție care prin definiție exclude bănuielile. Acesta este accesul la suflete, la mărturisiri, la oameni care caută protecție și consolare. Aceasta este încrederea necondiționată a turmei care vine la biserică pentru speranță și sprijin. Nimeni nu va bănuși că un om îmbrăcat în sutana, citând Evanghelia și vorbind despre dragostea de aproapele, a violat și a bătut cu pietre un băiat, nu-i așa? Aceasta este disonanța cognitivă pe care se bazează toți criminalii seriali care se ascund în spatele unei fațade respectabile.

Mi-a venit în minte involuntar cazul Garavito. „La Bestia”. Fiara. Ucigaș în serie columbian, sadist, pedofil și necrofil, recunoscut vinovat de chinuirea a peste două sute de victime, predominant băieți minori. În ciuda faptului că crimele sale au fost comise în afara jurisdicției noastre, acest portret clinic este studiat în cercetările criminologice și multe articole științifice pe care în virtutea serviciului suntem obligați să le actualizăm. Când am comparat biografia lui Garavito cu ceea ce am reușit să adunăm despre Dvorkin, a apărut sentimentul că coincidențele nu erau pur și simplu înfricoșătoare — păreau sistemice și firești, având în vedere profilul psihologic al ambilor.

În 1972, când Garavito avea cincisprezece ani, mama l-a dat afară din casă pentru încercarea de violență sexuală asupra unui copil de cinci ani. Lui Dvorkin, conform mărturiei din cartea lui Viktor, avea de asemenea în jur de cincisprezece ani când a târât pe șantier și a ucis elevul de clasa întâi. Amândoi au început-o cu atacul asupra celor mai slabi în mod evident, semnătura prădătorului care compensează propria neînsemnatate prin distrugerea inocenței.

Garavito a trecut și el prin psihiatrie. În anii 1980 a cerut ajutor, plângându-se de depresie și afirmând că viața sa „nu valorează nimic”. Familiar, nu-i așa? Se observau și apatia, și aceleași demonstrații suicidale ca și la Dvorkin în perioada sa moscovită. Dar cel mai interesant începea mai departe. Garavito a găsit o modalitate de a face față întinericului său: a început vânătoarea. Purta cu el lame, lumânări și brichete pentru a tortura victimele. Iar după ucideri înregistra numele într-un caiet albastru și se ruga pentru ele. Umbla gol prin cameră, se bătea în piept, citea Biblia. La Bestia manifesta interes obsesiv pentru creștinism și catolicism. Dar religiozitatea nu-l împiedica să ucidă — a devenit parte a ritualului său. Mai degrabă îi dădea senzația de sens superior în actul de violență.

Garavito era maestru al transformării. Pentru a atrage copii, folosea zeci de măști: bătrân bun, vânzător stradal, profesor școlar. Și, ceea ce este deosebit de relevant în contextul investigației mele, — preot. Se pare că sutana era pentru el unul dintre instrumentele de lucru. Ea deconecta instinctul de autoconservare la victime. Dvorkin, stând în biserică în noaptea pascală, cuprins de „prezența lui Dumnezeu” — nu amintește de Garavito cu Biblia și caietul albastru al celor uciși? Pentru oamenii cu trăsături de psihopatie combinată cu tulburare narcisistă și antisocială de personalitate (acest diagnostic l-au pus psihiatrii lui Garavito), religia devine rar cale spre smerenie. Dimpotrivă — se transformă în instrument de putere: modalitate de a da legitimitate propriului sentiment de „ales” și de a justifica dreptul de a decide cine trăiește și cine moare.

Spre sfârșitul „carierii sale de maniac” Garavito s-a plictisit de uciderile individuale de copii. Au devenit pentru el „pradă prea ușoară”. Ambițiile sale creșteau. Planifica ucideri în masă, visa la atenția presei, voia să organizeze o fiestă sângeroasă. Conform spuselor lui Garavito, dădea ordine de ucidere a victimelor sale adulte.

Se pare că ceea ce mă apropie acum în investigația mea despre Dvorkin coincide și cu asta. Uciderile individuale din reanimare ar fi putut pur și simplu să înceteze să-i satisfacă Ego-ul. Pe baza faptelor pe care le-am analizat, avea nevoie de amploare. Avea nevoie de camere de filmat, catedre, influență asupra statului.

M-am uitat din nou la lista de distincții ale lui Dvorkin de pe site-ul universității la care, judecând după informații, lucrează și azi. Licențiat în literatură rusă. Candidat în teologie. Chiar și o analiză superficială a sistemului american de educație era suficientă pentru a înțelege: aceste diplome, cu tot respectul pentru seminar, abia dacă ajungeau la acel grandiosul statut de „Doctor în filozofie” cu care se lăuda în Rusia. Educația teologică are specificul său, este cu direcție îngustă. Nu presupune pregătire sistematică în discipline precum studiile religioase, istorie, sociologie sau jurisprudență — domenii în care Dvorkin se poziționează ca expert.

M-am confruntat cu cazuri similare de mai multe ori. Oamenii cu trăsături pronunțate antisociale de personalitate demonstrează adesea o convingere uimitoare: încrederea lor narcisistă în propria dreptate poate produce efect hipnotic. Nu doar manipulează faptele — creează o realitate narativă alternativă în care forțează cei din jur să creadă. Dvorkin a jucat virtuos cartea „expertului occidental”. S-a întors în Uniunea Sovietică destrămată nu ca vagabond narcoman, sadist-infirmier și om cu trecut întunecat, ci ca purtător de cunoștințe sacre, ca „expert” cu educație americană și cunoștințe avansate. A forțat societatea să creadă că acești 15 ani de emigrare au făcut din el o lumină a științei. Și-a îmbrăcat veșmântul de cititor și mantia de teolog peste halatul murdar de asistent medical. Și nimeni nu a observat petele de sânge pentru că era prea convingător în noul său rol. Camuflaj clasic de prădător: schimbă pielea, dar nu natura.

Dar această abilitate de a imita nu a apărut cu siguranță din senin. Înainte de a pune masca de „profesor american” și a fermea ierarhii bisericești, Dvorkin trebuia să treacă prin școala de supraviețuire. Trebuia să înțeleg ce a precedat mutarea sa în State.

Răspunsul s-a găsit în aceleași memorii, în capitolul pe care probabil îl considera o poveste de aventură inofensivă. Dar pentru mine era mai degrabă un raport despre exercițiile de teren ale unui sociopat. În autobiografia lui Dvorkin există un episod pe care cititorul obișnuit îl va parcurge ca pe o schiță nostalgică despre tinerețe, dar privirea mea, antrenată pe tiparele prădătorilor, s-a prins de el cu strânsoare mortală. Aceasta era încă o adăugare la profilul psihologic al lui Dvorkin. Călătoria sa de patru luni cu autostopul prin Uniune în vara lui 1976. În patru luni de vagabondaj el împreună cu

un prieten au fost atât pe teritoriul Rusiei (RSFSR), cât și al republicilor unionale ale URSS: Georgia, Ucraina, Moldova, Belarus, Estonia, Lituania, Letonia.

„Atunci despre autostop în Uniunea Sovietică aproape nimeni nu auzise, toți credeau că cel care «face semn» ajunge la cel mai apropiat loc populat și trebuie să dea ceva șoferului. Dar noi ne bazam pe transport gratuit. De aceea, doar urcându-ne în mașină, începeam să explicăm că suntem săraci și nu avem bani. De regulă șoferii înțelegeau asta și nu mai apăreau întrebări, cu rare excepții”.

Fără să-mi iau ochii de pe ecran, am luat un pix și în notițe am scris larg: „Mod de viață parazită”. Acesta este unul dintre punctele cheie din lista de verificare a psihopatiei Hare (PCL-R). Subiectul exploatează pe alții — financiar, emoțional sau fizic, — percepend acest lucru ca normal, ca dreptul său natural. Dvorkin descrie cu mândrie neascunsă cum au profitat de bunătatea șoferilor, mâncau mâncarea lor („șoferii de camion ne ospătau bucuroși”), existând practic pe cheltuiala altora.

„Deja în Ucraina am început să dormim în natură, înveliți în pătură și punând genți sub cap. De câteva ori am fost invitați să dormim de călători întâmplători. În acea vreme autostopul era o modalitate de transport foarte puțin cunoscută, și când explicam din nou că nu mergem la satul cel mai apropiat, ci la capătul celălalt al țării, mulți simpatizau cu noi și încercau să ne ajute cu ce puteau. Șoferii de camion ne ospătau bucuroși cu proviziile lor de drum”.

Pentru un psihopat simpatie străină — nu este un dar, ci o slăbiciune de care trebuie profitat. Aceasta este o resursă care poate fi extrasă. Doctorul Daniel Nelson Jones a propus un cadru teoretic strălucit explicând cum personalitățile cu semne ale „triadei întunecate” (psihopatie, machiavelianism, narcisism) folosesc strategii de înșelăciune asemănătoare cu mimica biologică din lumea animală.

Ca un șarpe cu clopoțel tânăr care agită coada-vierme, sau un păianjen săritor care imită un insect încurcat, ucigașul poate să nu atace direct. Poate crea imaginea neajutorării — transformă empatia umană în punct de intrare pentru violență. Victimele sale nu văd prădătorul: văd pe cineva care are nevoie de ajutor.

Psihopații nu experimentează empatie, dar studiază strălucit manifestările ei externe. Știu pe ce butoane să apese: ce gest să facă, cum să schimbe intonația, ce poveste lacrimogenă să povestească pentru a activa la victimă instinctul de salvator. Robert Hare în cartea „Without Conscience” notează: „Psihopații sunt prădători sociali care farmecă, manipulează și își fac drum brutal prin viață”.

Ar fi putut Dvorkin să folosească tocmai acest mecanism, având în vedere experiența sa de ascundere a faptelor sale rele? Evident că putea. Și făcea asta virtuos. Este suficient să joci spectacolul „studentului sărac”, călătorului inofensiv „hippie” care are nevoie de ajutor, știind exact că omul normal nu poate trece pe lângă nevoea altuia. Aceasta este capcana clasică: victima crede că face o faptă bună, dar în realitate — deschide cu propria mână ușa prădătorului.

Autostopul, vagabondajul, dormitul „sub cerul liber”, călători întâmplători — acesta este mediul ideal pentru așa-numitul tip itinerant și nomadic de ucigaș. Uneori pot fi numiți „ucigași-nomazi” sau „ucigaș călător”.

Acești termeni descriu ucigași în serie care comit crime în orașe diferite și chiar țări pentru a evita capturarea. Acești prădători — sunt un coșmar adevărat pentru orice detectiv. Nu vânează în curtea din spate. Ucid într-un oraș, urcă pe o cursă sau în propriul trailer și până la răsărit sunt deja în alt stat, sau chiar la capătul celălalt al țării. Mobilitatea lor — este scutul lor principal. Transformă

geografia în armă împotriva sistemului de aplicare a legii. Investigațiile sunt conduse de diferite departamente de poliție, șerifii din Oklahoma nu știu ce au găsit colegii din Texas, și legătura dintre cadavre rămâne invizibilă ani de zile.

Îmi amintesc bine anii '80. Atunci îngrijorarea față de această problemă a atins vârful, și ca răspuns Biroul a lansat dezvoltarea ViCAP (Programul de Capturare a Criminalilor Violenți). Rob Ressler l-a convins pe Pierce Brooks să plaseze centrul ViCAP la Quantico și era foarte mândru de asta. Iar pentru mine și băieții mei a fost o perioadă nebună. Pe lângă valul uriaș de cazuri „reci” nerezolvate în curs, eram constant trași la întâlniri cu „capetele de ou” — dezvoltatorii bazei de date. Explicam ore întregi diferența dintre MO și semnătura ucigașului, corectam algoritmi, ne certam până răgușeam, încercând să învățăm fierul să gândească ca un vânător.

Acest lucru distragea, enerva, dar, naiba, merita. În final ViCAP a devenit acel instrument care ne-a permis în sfârșit să conectăm punctele pe hartă. A devenit răspunsul la problema principală a „nomazilor”: absența tiparului geografic cu modus operandi neschimbat. Sistemul a învățat să vadă semnătura ucigașului acolo unde jurisdicțiile separate vedeau doar „cazuri nerezolvate”. Dar în regiunile de deplasare ale lui Dvorkin un astfel de sistem nu exista nici măcar în proiect. Șoseaua era „câmp sălbatic” unde puteai face orice și dispărea în praful drumului, rămânând invizibil.

Încă un nume care apărea constant în acest context și pe care noi la Quantico îl analizăm literalmente pe bucăți — Ted Bundy. Cazul său este încă studiat în toate academiile Biroului și la catedrele de criminalistică. Bundy era etalonul — maestru al manipulării și abuzului de încredere.

Din păcate, faptul devenit cunoscut prea târziu pentru multe dintre victimele sale consta în aceea că el folosea adesea imaginea neajutorării. Simula traume, purta ghips fals pe mână sau picior, cerea să-l ajute să ducă lucruri la mașină. Sau invers — se prefăcea călător autostopist inofensiv. Bundy știa perfect psihologia: în momentul în care omul acceptă să ajute un străin pe drum, bariera de siguranță se prăbușește. Victima singură, voluntar se urcă în capcană.

După o serie de interviuri cu ucigașul jurnalistul Stephen Michaud descria astfel comportamentul lui Bundy: *„Lucra foarte din greu pentru a părea prietenos, să pară, ei bine știți, un fel de îngrijorat, blând”. Iar Bundy însuși, cu detașare înfricoșătoare vorbind despre sine la persoana a treia, concluziona următoarele: „Ar fi vorbit cu ei exact cât este nevoie pentru a-i conduce într-o poziție compromițătoare unde ar putea să-i imobilizeze sau să-i ucidă”.*

Dacă ne imaginăm condițiile călătoriilor cu autostopul — și judecând după geografia locurilor pe care le vizita Dvorkin, erau distanțe uriașe, — ce s-ar fi putut întâmpla în lungile ore și nopți de drum cu străinii? Conversații sufletești, introducere subțire în încredere, „testarea” limitelor. În final călătorul poate pur și simplu să ceară oprirea undeva în pustietate pentru a-și face nevoile. Și în timp ce șoferul care nu bănuiește nimic iese să-și dezmorească picioarele și să fumeze, întorcându-se spre pădure, capcana se închide. Scenariile pot fi multe, și toate se termină la fel de rău.

Dar felul în care Dvorkin își descrie vagabondajul — este pur și simplu idealul rafinat al romanticii tinereții, parcă copiat de pe paginile unui roman de aventuri:

„Lanțul caucazian a devenit primii munți pe care i-am văzut în viața mea, — la început sub forma unui fum la orizont, care tot creștea și se îngroșa, până nu a blocat toată vederea, astfel încât ți se tăia respirația. Îmi amintesc Drumul Militar Georgian, pe ale cărui laturi încă zăcea zăpadă, trecătoarea bătută de toate vânturile și coborârea în valea umplută de verdeață densă, care arăta ca un rai adevărat.

Trăiam sub cerul liber pe mal, dormind sub păturele noastre. Aceasta era complet ilegal, deoarece coasta era considerată zonă de frontieră și a sta lângă apă după lăsarea întunericului era strict interzis. Bani până în acel moment la toți aproape se terminaseră, astfel încât existam pe rație de foame. Ziua mergeam în sat să găsim mâncare, apoi găteam prânzul comun din tot ce era adus (focurile se permitea să le aprinzi doar ziua — seara coasta era patrulată de patrulare de frontieră), apoi înotam și vorbeam mult timp în întuneric înainte de somn.

Orășelul minieresc se scufunda în tăcere și calm. Consta în mare parte din «sectorul privat» cu un etaj cu grădinițe, în spatele cărora se zăreau case albe și grădini. Am plecat să ne plimbăm pe străzile pustii și am mers destul de departe. Totuși mai aproape de cinci din toate părțile au început să se audă strigăte de beți și ciocnit de sticlă spartă. Ziua de muncă se termina, și poporul muncitor începea să «se odihnească». Și unde se bea, acolo și se bate, și cel mai des unul pe altul. Pentru a evita păcatul am decis să ne întoarcem repede în centru. Pe drum a trebuit să trecem de câteva ori peste bălți de sânge, dar, din fericire, cei care le-au lăsat nu mai erau la locul faptei».

Bălți de sânge peste care pur și simplu trece. Calm. Banal. Ca peste bălțile de apă după ploaie. Câte astfel de „bălți” ar fi putut rămâne pe ruta sa, despre care a preferat să tacă? Câți cunoscuți întâmplători cu care „împărțea dormitul” în pustietate nu s-au mai întors acasă? În jur — anonimitate totală. Nimeni nu știe unde a fost ieri și unde va fi mâine. Alibi ideal — absența adresei.

Pentru a înțelege amploarea amenințării, este suficient să arunci o privire la dosarul care încă zace pe rafturile Biroului cu nota „nerezolvat”. Uciderile din Santa Rosa.

California de Nord, începutul anilor '70. Cel puțin 7 victime. Toate victimele găsite goale, în ravene, lângă pâraie. Poliția atunci a stabilit un detaliu înfricoșător: criminalul, cel mai probabil, desfășura „interviuri”. Nu prindea primul întâlnit. Comunica, evalua vulnerabilitatea, alegea victima pentru care nimeni nu va interveni.

Dar ucigașul (sau ucigașii) nu au fost găsiți niciodată. De ce mi-am amintit de asta? Pentru că este ilustrația perfectă a „zonei gri”. Ucigașul-nomad care folosește autostopul este practic de neprins dacă nu comite greșeli stupide. Schimbă locațiile, schimbă metodele, dar motivul său rămâne același — putere totală asupra victimei în condiții de anonimitate totală pe șosea.

Dvorkin a vagabondat patru luni. Conform spuselor sale, a fost atât pe teritoriul Rusiei, cât și pe teritoriul republicilor unionale ale URSS: Georgia, Ucraina, Moldova, Belarus, Estonia, Lituania, Letonia. Dormea pe margini, comunica cu străini, trecea peste „bălți de sânge”. Cine știe câte astfel de „Jane Doe” ar fi putut rămâne pe ruta sa? Dar faptul că în istoria criminalisticii există zeci de seriali-autostopiști care nu au fost prinși niciodată face să privim „aventurile sale de tinerețe” cu ochi complet diferiți. Drumul știe să păstreze secrete mai bine decât orice seif. Și uneori cel care urcă în mașina ta cu zâmbetul inofensiv al „studentului sărac” în realitate pur și simplu caută un loc unde să scape de următoarea povară.

În ciuda haosului autostopului, deplasările sale nu au rămas neobservate. Organele de ordine, mai ales în acei ani, urmăreau cu deosebită atenție orice „elemente vagabonde”, și Dvorkin inevitabil intra în câmpul lor vizual. Incidentul cu descinderea poliției în timpul unuiu dintre dormiturile „sub cerul liber”, pe care Dvorkin însuși îl descrie ca traumă profundă, la examinare detaliată ridică o serie de întrebări:

„Ne-au verificat documentele și ne-au dus la miliția locală... dimineața milițienii, strângându-ne mâinile și picioarele, cu foarfece mari de oi ne-au tuns părul până la rădăcină”.

Pentru omul obișnuit aceasta este umilință, arbitrar. Dar pentru sadistul latent obsedat de control, aceasta — este un master-class la care a simțit direct pe sine încă un instrument de suprimare și dezumanizare.

Pe deasupra, acesta nu este primul episod cu organele de ordine unde Dvorkin — cel puțin în versiunea sa a evenimentelor — apare ca victimă. Experiență similară a descris-o încă înainte de începerea „vieții sale vagabonde”:

„Mi s-a poruncit să intru în biroul anchetatorului, unde a început o batjocură crudă: mă băteau, mă aruncau din colț în colț, îmi puneau propria mea geantă pe cap și mă trăgeau de barbă prin toată camera, punându-mi picioare, astfel încât cădeam pe podea. Milițienii nici măcar nu cereau de la mine să semnez ceva: pur și simplu se distrau și, așa cum s-a aflat mai târziu, trageau de timp. Apoi m-au ținut câteva ore în celulă și în sfârșit pe jumătate îndoit de durere în spatele băut (acasă au început hemoragii renale) m-au condus în camera unde ședeau doi bărbați foarte serioși în civil”.

În momentul în care îl țineau, iar el era neajutorat, Dvorkin a învățat lecția cea mai importantă: puterea adevărată — nu este arma din buzunar, ci uniforma și legea. Și mai bine când uniformă și legea îți sunt subordonate. A văzut cu ce ușurință poți rupe voința, „strânge mâinile și picioarele”, fără să te temi de consecințe. Psihanaliza numește aceasta „identificare cu agresorul” — mecanism de apărare descris de Anna Freud, la care victima asimilează inconștient tiparele comportamentului celui care i-a cauzat trauma. Dvorkin nu doar a urât această forță — a râvnit-o. Este complet evident că a înțeles: pentru a nu fi el însuși tuns cu „foarfece de oi” și să nu zacă pe podea cu sac pe cap, trebuie să devină cel care ține aceste foarfece. Trebuie să devină parte a mecanismului pedepsitor pentru a decide singur pe cine să bată, pe cine să umilească și pe cine să tundă până la rădăcină, rămânând în același timp „curat” în fața legii. Această armă a observat-o și a pus-o în arsenalul său pentru viitor.

Iar apoi în același paragraf urmează fraza pe care am evidențiat-o și am scos-o într-un fișier separat cu notițe:

„Mergeam înapoi pe drumul prăfuit scaldat de razele soarelui și plângeam. Senzația era ca și cum am fi fost violați ”.

De unde știe această senzație? Comparația este prea specifică, prea corporală. Oamenii spun adesea: „ne-au umilit”, „ne-au călcat în picioare”, „ne-au amestecat cu noroiul”. Dar „ne-au violat”? Aceasta nu este pur și simplu o metaforă. Acesta este markerul experienței senzoriale. Având în vedere tonele de printuri pe peretele meu — povestea cu elevul de clasa întâi pe șantier din cartea lui Viktor, relațiile sexualizate cu Prietena, mărturisirea criptată în cărțile lui Rovner, — această frază sună ca o recunoaștere involuntară. Violența sexuală — este tema transversală a profilului său. Totul indică faptul că știe cum este — să fii victimă (poate acesta este ecoul acelei tabere de la opt ani?), și știe cu siguranță cum este — să fii violator. Această scăpare din autobiografia sa trădează faptul că tema dominării și supunerii sexuale este pentru el axa centrală de coordonate prin care percepe orice conflicte.

Și iată subiectul cu tot acest bagaj — uciderea elevului de clasa întâi, eliminarea elevului de clasa a IX-a Yaşa, șirul de morți în reanimarea spitalului, precum și posibil victime necunoscute din vremea autostopului — se află în punctul de coordonate unde primește educație teologică.

Capitolul 9. Profesorii

M-am ridicat din fotoliu și m-am apropiat de perete. Secțiunea „URSS” de pe panoul meu de plută semăna deja cu o hartă a operațiunilor militare: era presărată cu fire roșii care legau victimele, diagnosticele psihiatrice și nenumărate fragmente de citate tipărite. Acesta era teritoriul haosului. Dar următoarea etapă cerea o altă abordare. Am luat un cartonaș curat, am scris pe el cu markerul, cu litere mari și apăsate: „SUA: INCUBATOR” și l-am fixat pe un spațiu liber al panoului din plută. Mai jos am adăugat încă un sticker — „PROFESORII”. Subiectul și-a schimbat mediul de viață. Iar asta înseamnă că s-au schimbat și metodele de vânătoare. Dacă în Rusia acționa cu pietre, vâslă și seringă, în America a început să ascute o armă mult mai periculoasă — cuvântul și autoritatea.

Perioada petrecută de Dvorkin în America nu a fost doar o perioadă de studii peste ocean. A fost o adevărată forjă a influenței, unde s-a conturat viitorul său imperiu. S-a aflat în mediul ideal pentru crearea unei noi identități. La Seminarul Sf. Vladimir din New York a învățat de la titanii teologiei ortodoxe în emigrație — protopresbiterul Aleksandr Schmemmann și Ioan Meyendorff. A construit metodic imaginea care ulterior îi va permite să se întoarcă în Rusia nu ca narcoman fugăr, ci ca teolog respectat.

După ce am cercetat puțin informațiile despre aceste două personalități, mi-a devenit absolut clar că, pentru lumea creștină ortodoxă, acești oameni nu erau doar niște autorități. Ei erau păstrătorii unei matrice ideologice care se formase departe de presiunea sovietică. În această matrice trăiau ecourile creștinismului ortodox imperial: monarhism, teocrație, ideea de simfonie a Bisericii și Statului. Cercetau profund modelul bizantin, studiind cum biserica poate forma legile și transforma guvernarea împăraților. Dvorkin a absorbit această viziune asupra lumii. Ulterior se va reflecta în cursurile sale „Biserica și statul”, unde viclean, dar insistent va fundamenta necesitatea intervenției clericilor în legiferare.

Dar, în această etapă, nu mă interesa ideologia, ci personalitatea. Judecând după profilul alcătuit, Dvorkin manifesta încă din tinerețe una dintre trăsăturile-cheie ale unui psihopat — mimetismul social. Aceasta este o abilitate a cameleonului. Se adapta instantaneu, citea intuitiv așteptările interlocutorului și „se introducea în încredere”, luând rolul arhetipal de „fiu” devotat. Acest lucru i-a permis să stabilească rapid contacte cu ierarhii americani influenți. După perestroikă practic nicio vizită a delegațiilor bisericești rusești la New York nu se făcea fără participarea sa. Încă înainte de întoarcerea sa fizică în Rusia deja începuse să țeasă o rețea ramificată de legături, devenind „omul nostru” în eșaloanele superioare ale puterii bisericești.

Cu toate acestea, citind memoriile sale, „America mea”, nu m-am putut dezbăra de senzația de falsitate vicleană. Dvorkin acordă disproporționat de mult loc mentorilor săi — Schmemmann și Meyendorff. Subliniază demonstrativ apropierea sa de ei. Fiecare episod este descris parcă autorul vrea disperat să forțeze cititorul să creadă: „Eram cineva special pentru ei. Eram elevul lor preferat, persoana lor de încredere, aproape ca un fiu”.

„În prezența lui, simțeam mereu dorința de a deveni mai buni... Alături de el, adevărata lor esență ieșea la iveală. Cred că părintele Alexandru înțelegea acest lucru, știa să vadă dincolo de aparențe și să aprecieze această esență”.

„Să aprecieze esența”. Frumos spus. Dar aprecia Schmemmann esența lui Dvorkin în realitate? Sau vedea în el acea „esență” pe care o vedeau psihiatrii la Moscova — ciclotimie infantilă, golul rece în spatele măștii de farmec?

Mi-a atras atenția și o corespondență pe un vechi forum ortodox-creștin rusesc care m-a condus la un articol. Ceea ce mi s-a părut deosebit de interesant este că cineva a citat opinia chiar a părintelui Ioan Meyendorff despre teza lui Dvorkin:

„O lucrare foarte slabă, care nu merită un doctorat. Doar din milă pentru băiat, am aprobat-o cu inima grea.”

„Din milă”. Pentru un narcisist cu „complex de Dumnezeu” nu este asta mai rău decât o palmă? Nu, nu despre asta visa Dvorkin. Evident nu despre asta. Profilul său psihologic indică faptul că visa la glorie, la recunoașterea genialității sale, iar el era suportat ca o mediocritate care este ajutată din milă. Ar fi putut această lovitură în amor propriu să devină declanșator?

Și aici am observat o regularitate ciudată despre care Nikolai menționa în trecut în cartea lui Viktor:

„— Știi, Viktor, în viața ulterioară a lui Dvorkin au fost multe ciudățenii, și lângă el mureau adesea oameni, și mureau «la timp» pentru el”.

Cei doi mentori principali ai săi — Schmemann și Meyendorff — au murit tocmai în perioada în care Dvorkin se afla alături de ei. În cazul lui Schmemann, în calitate de „ajutor” sau „slujitor la altar”. Acesta a murit de cancer, care, potrivit lui Dvorkin, „îl măcina din interior”.

„Mi s-a încredințat și funcția de slujitor principal al altarului bisericii academice. În această calitate, am rămas în altar în ultimele șase luni din viața părintelui Alexandru și, în plus, am fost responsabil de desfășurarea slujbei de înmormântare a rectorului nostru răposat”.

A trebuit să citesc puțin site-uri creștine ortodoxe pentru a găsi faptul necesar mie care se potrivea perfect în mozaicul meu de evenimente „ciudate”, dar dintr-un motiv extrem de logice, având în vedere profilul lui Dvorkin.

Una dintre sarcinile principale ale slujitorului de altar este aceea de a pregăti vinul și tot ceea ce este necesar pentru săvârșirea Sfintei Euharistii (Împărtășania). Acest proces de pregătire se numește proscomidie. Este prima parte, pregătitoare, a Liturghiei Divine în ortodoxie, care este săvârșită de preot în altar, pe o masă specială (altarul de jertfă), în timp ce în biserică se citesc Ceasurile.

Iată cum participă slujitorul de altar la această pregătire:

Aducerea vinului și a prescurilor. Paracliserul aduce din timp din pangar (încăperea auxiliară de lângă altar) la proscomidiar vinul liturgic (de obicei cahor, un tip special de vin folosit în bisericile creștin-ortodoxe) și prescurile (pâine liturgică specială).

Pregătirea apei. El îi oferă, de asemenea, preotului un polonic cu apă caldă, pe care acesta o va turna, la un anumit moment, în Potirul cu vin. Acest lucru simbolizează apa și sângele care au curs din coasta lui Hristos răstignit.

Este încă un moment la care am atras atenția. În autobiografie Dvorkin povestește o istorie pe care îi plăcea să o povestească chiar părintele Ioan Meyendorff — despre strămoșul său, papa roman Clement al II-lea, pe care l-au otrăvit cardinalii:

„...părintele Ioan nu excludea că otrava a fost pusă nefericitului în potirul euharistic”.

Otravă în Potir. În tradiția ortodoxă, vinul din Potir reprezintă Sângele lui Hristos. Dar pentru un om cu un trecut de infirmier-otrăvitor, pentru un ateu care se preface credincios, Potirul poate fi doar un recipient convenabil pentru administrarea agentului. Dvorkin era slujitor de altar. Avea acces la Potir. Și se pricepea la medicamente — este suficient să ne amintim de «experimentele» sale din secția de reanimare a Spitalului Clinic nr. 67 din Moscova. Toxicologia cunoaște zeci de substanțe care, administrate regulat în doze mici, pot imita o formă de cancer sau o insuficiență sistemică a organelor.

Meiendorf, care „nu s-a plâns niciodată de sănătate”, a murit de cancer pancreatic în doar câteva luni — chiar după ce Dvorkin s-a întors din Rusia și s-a întâlnit cu el, la scurt timp după eliberarea sa.

„Deja la Moscova, părintele Ioan s-a simțit rău. Când s-a întors, starea lui de sănătate s-a înrăutățit și mai mult și a apelat la un medic. În general, el nu s-a plâns niciodată în mod deosebit de sănătate. Chiar și la vârsta înaintată, nu a avut boli deosebite. ”

Și al treilea mentor al lui Dvorkin, profesorul Sergei Verhovskoi, moare de asemenea la scurt timp după ce Dvorkin a început să-l „îngrijească”: „În fiecare două zile făceam de gardă la profesor, făceam curat și găteam pentru el”. Deja trei decese ale „marilor învățători”. Trei mentori. Și un „discipol devotat”, care se afla mereu lângă mâncare, medicamente sau vase sacre.

Dvorkin scrie despre moartea mentorului său cu aceeași detaliere sentimentală, dar rece, cu care își descria anii de vagabondaj. El savurează detaliile declinului lor. El le consemnează neputința, dependența lor de el:

„Râdea vesel de faptul că acum nu mai poate săvârși singur aceste acțiuni, glumea pe seama sa și a neputinței sale. Da, arăta ca un bătrân șubred... Ca un copil, a devenit dependent de alți oameni... Era pregătit pentru întâlnirea cu Hristos”.

Oh, ce tablou emoționant al smereniei creștine! Dar oare este aceasta privirea unui elev îndurerat? Mai degrabă este privirea rece, analizoare a unui entomolog care observă cum un exemplar rar de fluture încetează să se bată.

Alegerea semantică a lui Dvorkin în acest fragment autobiografic este destul de elocventă. Pe ce exact se fixează? Nu pe înțelepciunea păstorului care pleacă și nu pe moștenirea sa spirituală. În centrul atenției se află exclusiv degradarea fizică: „neputința”, „bătrânul slăbit”, „dependența de alții”.

În fața noastră este exemplul clasic al triumfului narcisist, construit pe inversiunea rolurilor. Dvorkin, care ani de zile a fost considerat un „student slab”, admis doar din milă, ajunge în sfârșit să ocupe mult râvnita poziție de putere. Marele Schmemann, „omul-stâncă”, acum este neajutorat. Și Dvorkin subliniază cu plăcere această infantilizare: „ca un copil”. Subconștient spune: „*Vedeți, gigantul a căzut. Acum eu posed puterea asupra lui, iar el — este un copil neajutorat, dependent de mila mea*”.

Fraza „*Era pregătit să-L întâlnească pe Hristos*”, rostită de un om implicat într-o serie de otrăviri, sună și mai sinistru. Infirmierul din reanimare decide când pacientului îi este timpul să „plece”. Aici elevul pronunță sentința când profesorul este „pregătit pentru întâlnirea cu Hristos”. Acesta este actul final de control — însușirea dreptului de a fi ghid al morții. Era din nou deasupra.

Marii teologi în ochii săi, care îl depășeau intelectual cu mult, acum depindeau fizic de el. I-a învins, supraviețuindu-le. Și, poate, nu doar că a supraviețuit, ci i-a ajutat să plece. La urma urmei, profesorii morți sunt cei mai convenabili. Ei nu vor spune niciodată adevărul despre cât de mediocru era elevul lor. Nu vor putea infirma minciuna din memoriile sale. Devin pur și simplu icoane sigure, portrete pe perete, pe fundalul cărora este atât de convenabil să construiești propria carieră de mare inchiizitor. „Un leu mort nu mai atacă, iar șacalul își poate pune fără teamă pielea lui.”

Capitolul 10. Mai mult decât o pasiune pentru meserie

Multe dintre lucrurile pe care le-am citit între rânduri le-am notat în caietul meu. Anumite fragmente — numele profesorilor lui Dvorkin, citate despre „potirele euharistice” — le-am tipărit, le-am decupat și le-am lipit pe panoul de anchetă, într-o zonă pe care am numit-o în sinea mea „Șirul de decese”. Am zâmbit: se pare că tocmai așa se numea unul dintre capitolele din manuscrisul lui Viktor.

Cronologia mea a ajuns la un punct de cotitură. Anul 1991. Mă uitam la tablă și înțelegeam: perioada de pregătire se terminase. „Costumul nou” al lui Dvorkin, ca credincios ortodox creștin, pe deasupra slujitor de altar, era cusut perfect, pe măsură, și era pregătit să-l pună pentru a ieși la vânătoare.

În timp ce răsfoiam internetul, comparând informațiile găsite cu profilul deja întocmit al lui Dvorkin, amplitudinea cu care acest prădător se lansase la vânătoare m-a uimit chiar și pe mine. „Teolog”, „principalul sectolog al Rusiei”, „profesor”, „istoric bisericesc”, „scriitor”, „activist social”, „expert în culte”. Aceste distincții săreau pe ecran din articol în articol. În fața ochilor îmi apăreau imagini cu un bărbat în vârstă, cu o înfățișare respectabilă, purtând ochelari și un sacou călcat, care stătea uneori la catedră, alteori pe scenă, alteori îmbrăcat în sutană, iar alteori așezat cu aer impunător într-un fotoliu în timpul unui interviu televizat. Dar în mintea mea se contura, ca pe o radiografie, o imagine cu totul diferită. În ochii lui, întunecați ca un vârtej — indiferent din ce unghi cădea lumina din studio — vedeam reflexia unor scene cu totul diferite. Acolo era strigătul mut al elevului de clasă întâi pe șantier. Acolo era apă tulbure, care se întindea deasupra capului lui Yaša. Acolo erau ochii stinși ai pacienților din spital. Și cine știe câte alte umbre se ascundeau în spatele sticlelor acestor ochelari.

În America nu s-a doar „reînnoit” din vagabond-narcoman în student-teolog. Pentru Dvorkin perioada în SUA a fost un incubator. Acolo a studiat fiecare detaliu al viitorului său camuflaj, fiecare firicel. A analizat psihologia credincioșilor la fel cum odată observa pacienții muribunzi. A înțeles ierarhia, distribuirea rolurilor, punctele dureroase ale sistemului bisericesc. A învățat să fie „al nostru”, rămânând străin. Dar principalul — a înțeles cum să devină păpușar fără a ieși în fasciculul reflectorului, cum să tragă de sfori și să-i îndepărteze pe cei nedoriți pe drumul spre scopul suprem. Iar scopul oricărui prădător în serie, fie că este un maniac de stradă sau un destructor social, este întotdeauna unul. Puterea. Puterea asupra trupurilor și destinelor. Și iată, în 1991, după 15 ani de absență, Dvorkin se întoarce în Rusia.

Am zâmbit realizând ironia momentului. Exact în acest timp Viktor, viitorul meu coleg, urca în avion pentru a părăsi pentru totdeauna Uniunea care se destrăma și a începe o viață nouă în State. Soarta le-a jucat o farsă ciudată: unul a fugit de haos spre Occident, celălalt s-a întors din Occident în haos pentru a-l conduce.

Orice analist familiarizat cu mașinăria birocratică vă va spune: sistemul este ermetic. Nu lasă străinii sus. „Străinii” sunt ținuți în anticameră ani de zile, verificați pentru loialitate. Dar pe

Dvorkin nu-l lasă pur și simplu să urce. Îl catapultează, pur și simplu, în vârf. Imediat la sosire, fără nicio perioadă de probă și verificări, este numit în Departamentul Sinodal al educației religioase și catehizării Bisericii Ortodoxe Ruse.

Am deschis file cu recenzii în limba engleză despre structura BOR. Informația era succintă, dar sensul era clar. Departamentul Sinodal — este „centrul creierului” strategic al BOR. Aceasta este structura care decide cum vor gândi milioane. Ei formează matricea conștientului pentru jumătate din populația țării: de la școlile duminicale până la academiile spirituale. Ei programează viitorul, determinând ce valori și ce înțelegere a credinței vor fi puse în capetele generațiilor următoare. Și iată în acest centru de control de zbor este introdus un om despre care BOR oficial aproape nu știe nimic. Un om care un deceniu și jumătate în general nu a trăit în țară. Întâmplare? În astfel de structuri strict ierarhice nu există întâmplări.

Mi-am amintit conversațiile cu Viktor. După ce am lucrat împreună vreo doi ani și între noi a început să se nască ceva mai mult decât simpla politețe profesională, îl întrebam deseori despre trecutul lui. Acestea nu mai erau întrebările unui profiler care îl pune pe suspect cu spatele la zid. Mă mișca doar curiozitatea. Viața mea complet americană era limitată de stereotipuri din programa școlară și Dostoievski într-o copertă dură uzată din biblioteca universității. Emigranții ruși pe care îi întâlneam erau prea diferiți pentru a alcătui o imagine completă. Viktor era diferit. Mă uimea faptul că un om cu capacități analitice unice și, mai important încă, cu o devotare absolută, aproape fanatică față de cauză, a fost lăsat să părăsească țara. Un astfel de creier ar fi trebuit să fie ținut sub cheie.

De la el am aflat că Rusia de la începutul anilor '90 — era teritoriul haosului absolut. Și nu doar despre schimbarea drapelului deasupra Kremlinului. Acesta era un colaps sistemic. Dizolvarea Uniunii Sovietice a lăsat după sine un vid ideologic de dimensiunea unui continent. Dintr-o dată s-a prăbușit întregul sistem de coordonate. Șaptezeci de ani de ateism de stat s-au terminat, și Biserica Ortodoxă Rusă, deși legalizată, dar împinsă în clandestinitate, brusc a ieșit la lumină. Dar a ieșit orbit și dezorientată. Multe biserici erau distruse, altele — reconvertite în depozite, cluburi, toalete publice și complexe sportive. Preoții lipseau catastrofal, bani nu erau.

Și pe fundalul acestui context — haosul libertății. După căderea Cortinei de Fier, țara a fost invadată de tot ceea ce fusese interzis: capitalismul sălbatic și, ceea ce este esențial pentru ancheta mea, noile mișcări religioase. Mormoni, Martori ai lui Iehova, Biserica Unificării, penticostali, scientologi — toți au început o activitate misionară activă pe această țelină spirituală.

— Pentru americani aceasta este normă, — spunea atunci Viktor, învârtind în mâini un creion.
— Pluralismul religios este pus în Primul Amendament.

Făcea o pauză și mă privea în ochi:

— Dar pentru ierarhia bisericească rusească, care cerea monopol, aceasta nu era concurență. Era o amenințare existențială.

Rezultă că tocmai în acest moment al furtunii perfecte pe scenă apare Aleksandr Dvorkin. Se întoarce nu doar cu diplomă americană de teolog, care în sine era o raritate. Aduce cu el metodologie. Instrument de putere care și-a dovedit deja eficiența în Vest, fie și în mediul criminal. Aceasta era concepția „luptei împotriva cultelor”. Și el era singurul care știa cum să o folosească.

Până în acest moment tot ce știam despre lupta împotriva cultelor se limita la setul standard de clișee din cursul de istorie a criminalisticii. În SUA și Europa această mișcare a început să prindă avânt în anii '70, pe valul panicii după Jonestown și „Familia” lui Manson — aceste cazuri le-am analizat la Quantico în detaliu, pe secunde. Următoarea izbucnire a fost tragedia de pe ranchul Mount Carmel în Waco, Texas. Atunci cuvântul „cult” a intrat din nou în titlurile ziarelor, și chiar departamentul nostru a fost atras indirect la analiza situației, deși acolo lucrau în principal negociatori și tactici.

Dar, sincer, nu m-am interesat niciodată serios de acest subiect. Aveam propria mea opinie în această privință pe care preferam să nu o împărtășesc nici în conversații mondene, nici în fumătoriile Biroului. Am crescut într-o familie obișnuită de catolici tradiționali. Liturghia de duminică, Crăciunul, rugăciunea înaintea curcanului de Ziua Recunoștinței — toate acestea erau mai degrabă un cod cultural decât o experiență religioasă. Dar mintea mea, antrenată încă din copilărie să caute neconcordanțe, puneă întrebări la care adulții răspundeau vag. De aceea căutam răspunsuri singur. Citeam Biblia, comparam Evangheliile, studiam istoria curenților creștine. În anii studenției, aflându-mă în creuzetul universității alături de băieți din țări și culturi diferite, am învățat lecția care a devenit axiomă pentru mine: credința — este teritoriu intim. Poate purta haine diferite, vorbește în limbi diferite și respecta tradiții diferite. Dar poate este singurul lucru care ne permite nouă, ființe atât de diferite și atât de ciudate, să păstrăm umanitatea într-o lume care încearcă constant să ne dezumanizeze.

Desigur, munca la Birou mă forța să revin la aceste reflecții din nou și din nou. Când te afli zi de zi la granița dintre viață și moarte, când îți privești în ochi pe cei care curmă această viață doar de plăcere, nu poți să nu-ți pui „întrebările acelea blestemate”. „Pentru ce?” „Ce este acolo, dincolo de linie?” „Merită pedeapsa capitală cel care el însuși a devenit călău pentru nevinovați?” Mai devreme sau mai târziu, aceste întrebări îi afectează pe toți agenții, nu doar pe cei care se ocupă de profileri. Este o boală profesională. Dacă îți totuși în tine, întunericul te va devora din interior.

Îmi amintesc nopțile când mă sfâșia sentimentul de nedreptate cosmică. De ce copiii nevinovați mor de mâinile sadiștilor care ani de zile scapă de justiție? Care este planul suprem când o femeie însărcinată este ucisă, iar ucigașul ei iese în libertate din cauza unei erori procedurale sau lipsă de probe? În astfel de momente, credința în dreptate — fie ea cerească sau pământească — se clatină din temelii. Și tocmai de aceea am învățat să prețuiesc orice formă de credință care îl ajută pe om să nu-și piardă mințile și să rămână om.

Acasă tăceam. Era regula mea tacită: să las noroiul de pe bocanci și noroiul din minte la prag. Dar nu reușeam întotdeauna. Dar asta nu întotdeauna reușea. Mary, desigur, simțea totul. Soțiile polițiștilor și federalilor în general sunt ființe cu adevărat unice, posedând al șaselea simț — îți citesc stresul ca un contor Geiger radiația. Tensiunea mea se infiltra în pereții casei, se așeza ca un strat greoi asupra rarelor cine în familie și se răsfrângea asupra copiilor. Dar soția mea era întotdeauna gata să mă asculte, mă îndemna cu blândețe și fără insistență să vorbesc, pregătea ceaiul și lăsa lumina aprinsă în bucătărie.

Dar ce puteam să-i spun? „Draga mea, astăzi am dat-o în bară din nou. În ciuda lunilor de muncă depuse pentru a-i întocmi profilul, el a dispărut. Și, în timp ce noi desenăm scheme, el a violat, ucis și dezmembrat o fetiță de cinci ani. Dă-mi sarea, te rog”? Cum aș fi putut să-i povestesc că o mamă cu mulți copii a fost înjunghiată la două blocuri de biroul ei, iar noi batem pasul pe loc? Cum să recunosc că în astfel de momente mă simt nu „titan al deducției” și nu elita Biroului, ci un figurant neajutorat într-o piesă scrisă de diavol? Simplu muritor ale cărui întrebări către Dumnezeu se sparg de tăcerea surdă a cerurilor.

Și cel mai înfricoșător — cum să-i explic de ce după întoarcerea din deplasare, unde am stat ore întregi într-o cameră strâmtă în fața unui pedofil, îmi este fizic dureros să intru în camera copiilor la Michelle? Pentru că privind la fiica adormită, nu văd fața ei senină, ci diapozitive din dosarul cu probe materiale. Pentru că în urechi încă stă vocea răgușită, monotonă a monstrului, savurând detaliile agoniei copilului. Această voce se înfige în creier ca o infecție.

Pur și simplu nu-mi puteam permite să vărs această povară pe Mary. Ar fi fost o trădare. Sarcina mea — să-i protejiez de această lume, nu să târăsc cioburile ei în dormitorul nostru. De aceea am procesat aceste trăiri înăuntrul meu. Am folosit aceleași instrumente ca și în munca mea: analiza, faptele și abordarea obiectivă a propriilor emoții. Luam o foaie de hârtie și scriam totul: frică, furie neputincioasă, îndoieli în propria competență profesională, disperare. Transformam demonii mei în rânduri de cerneală. Iar apoi mototoleam foaia și o aruncam în șemineu. Stăteam și mă uitam cum focul devorează hârtia, cum înnegresc și se destramă în cenușă cuvintele pe care nu aveam dreptul să le rostesc cu voce tare. Acesta era ritualul meu personal de purificare. Consolare slabă, dar altceva nu aveam.

Desigur, în cadrul Biroului existau psihologi. Specialiști angajați în cadrul programului de asistență pentru angajați (EAP), gata să „ofere sprijin” în orice moment, pregătiți în orice moment să „ofere sprijin”. Însă în cercul nostru, oamenii îi priveau cu o rezervă politicoasă. La Quantico înveți repede: tot ce spui unei persoane cu agendă are obiceiul să se infiltreze în dosarul tău 201. Iar o notă proaspătă despre „stare emoțională instabilă” în dosarul personal — este drum direct către predarea armei și insignei, plecând să muți hârtii în arhivă. Biroul fixează totul, și nimeni nu vrea să devină „risc pentru agenție”.

Desigur, în familia mea exista tradiția mărturisirii. Din când în când, în timpul călătoriilor de afaceri, intram în biserica locală pentru a-mi vărsa sufletul în liniștea naosului gol. Dar preotul civil este pur și simplu un om. Cum să-i explic mirosul de sânge care te urmărește pe calcâie, stând în subsol unde trei zile au torturat studenți răpiti, fără a încălca în același timp angajamentul de confidențialitate și fără a rupe psihicul sfântului părinte?

Pentru mine adevărata salvare și ușurare a devenit programul de capelan FBI, fondat în 1991. A apărut după un seminar la care au fost analizate incidente critice cu participarea angajaților Biroului. Agenții care participaseră la schimburi de focuri și investigaseră crime deosebit de crude — inclusiv scene de ucideri în masă și catastrofe, — au solicitat sprijin suplimentar dincolo de ajutorul psihologic standard. Aveau nevoie nu de diagnostice clinice, ci de participare umană. Discutarea problemelor legate de religie și credință la muncă nu a fost niciodată interzisă. FBI, ca agenție federală, respectă Primul Amendament al Constituției SUA, care protejează dreptul angajaților federali la exprimarea religioasă în mediul de lucru.

De atunci capelanii — voluntari reprezentând diverse tradiții religioase: creștinism, iudaism, islam și altele, — au fost atrași pentru acordarea de sprijin spiritual și emoțional în situații traumatice. Capelanul era singura persoană din sistem căreia îi puteai povesti toate secretele iadului fără să-ți fie teamă că a doua zi dimineață vei fi declarat inapt pentru serviciu. Lui îi puteai povești despre mirosul de descompunere și că ai încetat să dormi, și asta rămânea între voi. Nu era psihoterapie — era zonă de siguranță, protejată și de lege, și de credință, unde statutul tău de agent operativ nu era pus sub amenințare din cauza faptului că ești pur și simplu om.

Aceștia erau oameni care veneau nu conform instrucțiunilor de serviciu, ci din chemarea sufletului. Vorbeam adesea cu unul dintre ei — părintele Michael, preot catolic, texan robust cu ochi triști. Era om bun, știa să asculte și nu punea întrebări inutile. Dar adevărata, să spunem, transformare a concepției mele despre lume s-a produs datorită prieteniei cu un om complet diferit. Nu preot, ci agent al Biroului din Biroul din New York. Soarta ne-a adus împreună în una dintre cele mai întunecate perioade ale istoriei recente a Biroului. Numele lui era Abbas Hashemi. S-a întâmplat la scurt timp după 11 septembrie 2001. Turnurile s-au prăbușit și lumea s-a schimbat pentru totdeauna. Biroul era febril: ne lipseau catastrofal specialiști cu cunoștințe de arabă, farsi și coduri culturale ale Orientului Mijlociu. A început recrutarea activă. În coridoarele Biroului din Washington atârna o tensiune, groasă ca ceața. Priviri piezișe, șoapte pe la spate, suspiciune față de oricine avea trăsături orientale. Tocmai atunci Biroul a început să recruteze în mod activ reprezentanți ai comunității islamice și arabisti ca agenți, pentru a construi punți de legătură, dar în interiorul sistemului domnea o atmosferă rece.

Prima dată l-am văzut în coridorul Federal Plaza din New York. Am fost trimis la biroul de teren pentru a desfășura consultări săptămânale diferitelor departamente. Venea în întâmpinare ținând în mâini un caiet uzat și un pahar de plastic cu apă care, deși era umplut până sus, nu se vărsa. Era mai tânăr decât mine cu vreo cinci ani, dar în ținuta și maniera sa de a se purta se citea înțelepciunea unui om care trăise mult mai mult decât mine.

American în a doua generație, fiu de imigranți iranieni, era un specialist strălucit. Mi-am amintit portretul său până la cele mai mici detalii. Pe fundalul agitației generale, Abbas părea o anomalie. Purta un costum de trei piese impecabil, iar chiar și barba lui — o îndrăzneală după standardele codului vestimentar al Biroului din acea vreme — nu părea o neglijență, ci o parte a armurii sale. Dar principalul erau ochii săi — profunzi, căprui, aproape negri, cu acea lumină calmă, blândă care stinge orice agresiune.

Ne-am împrietenit nu imediat. Eu, ca mulți atunci, eram plin de stereotipuri. Dar Abbas poseda un profesionalism uimitor și căldură umană care străpungea orice armură. Întâlnirea noastră s-a produs întâmplător. Stăteam într-o cameră de conferințe goală după o zi deosebit de grea în întuneric beznă, observând luminile zgârie-norilor New York-ului nocturn. Și deși atenția mea acum ar fi trebuit să fie complet concentrată pe desfășurarea de cursuri și consultări cu angajații acestui birou, din cap nu ieșea cazul care rămăsese într-un dosar în Virginia așteptându-mi întoarcerea. Încă un serial, 14 cadavre, iar dimineața am aflat despre încă o victimă nouă — un băiat înjunghiat în pădure nu departe de școală. Criminalul era în libertate, și nu aveam indicii. Mă uitam pe fereastră și mă gândeam la faptul că uneori această muncă distruge nu doar criminalii, ci și pe cei care îi prind.

Abbas a intrat, m-a văzut și în loc să plece, s-a așezat în față.

— Zi grea? — a întrebat.

— Da, — am răspuns, fără să vreau să intru în detalii. A dat din cap. Nu a început să întrebe, nu a oferit consolări banale. Pur și simplu a stat alături câteva minute în tăcere. Iar apoi a spus:

— Mi-a plăcut ce ai spus astăzi la curs.

L-am privit cu ușoară surprindere.

— Despre faptul că portretul psihologic al ucigașului lasă urme, chiar și când acela încearcă cu grijă să le șteargă. A fost... puternic.

Am dat scurt din cap și m-am uitat din nou pe fereastră, unde luminile metropolei se topeau în benzi neclare.

— Probabil nu este ușor să ai de-a face cu astfel de lucruri în fiecare zi.

Încă o frază a tăiat tăcerea biroului. Nu era o întrebare. Mai degrabă constatare a faptului.

Am oftat greu. Povara cadavrului de astăzi al băiatului din pădure apăsa pe umeri ca o placă de beton.

— Există muncă mai veselă, — am răspuns mai degrabă din politețe decât din dorința de a susține conversația. — Dar eu însumi am ales asta.

Abbas a tăcut mult după această frază, privind și el pe fereastră, parcă vedea acolo ceva al său. Iar apoi a rostit, privind în gol:

— Într-adevăr, după greutateți vine ușurarea. După greutateți vine ușurarea.

S-a ridicat, pentru o clipă mi-a pus mâna pe umăr — gest în care era mai mult sprijin decât într-o oră de conversații cu un psiholog, — și a ieșit. Nu știu de ce, dar această întâlnire și această frază ciudată au lăsat în mine o urmă profundă. Doar mai târziu am aflat că a citat un aiet din Coran.

Din ziua aceea am început să ne intersectăm mai des. Uneori întâmplător în cantină, uneori eu însumi intram la el în birou, unde mirosea a cafea și cărți vechi. Avea propriul său loc de muncă mic în biroul de tip deschis. Masa era acoperită de teancuri de hârtii, dischete și, ceea ce m-a uimit cel mai mult, cărți. Nu erau doar dicționare academice sau manuale de criptografie. Acolo, amestecate cu rapoartele, se aflau volume de psihologie, filosofie și texte religioase: Coranul, Biblia, Tora. Abbas era un om credincios, dar avea o credință deschisă, care nu se temea de întrebări. Nu și-a ascuns niciodată religia, dar nici nu a afișat-o în mod ostentativ. Pur și simplu, când rămâneam până târziu în noapte, ocupându-ne de descifrarea apelurilor interceptate sau analiza transcripțiilor interogatoriilor, uneori observam cum găsește un minut pentru rugăciune — liniștit, discret, într-un colț, fără a cere o atitudine specială și fără a întrerupe ritmul de lucru.

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «Литрес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на Литрес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.